RB 58081

Library

of the

University of Toronto

Zum Archiv
in Ebenau
gehörig

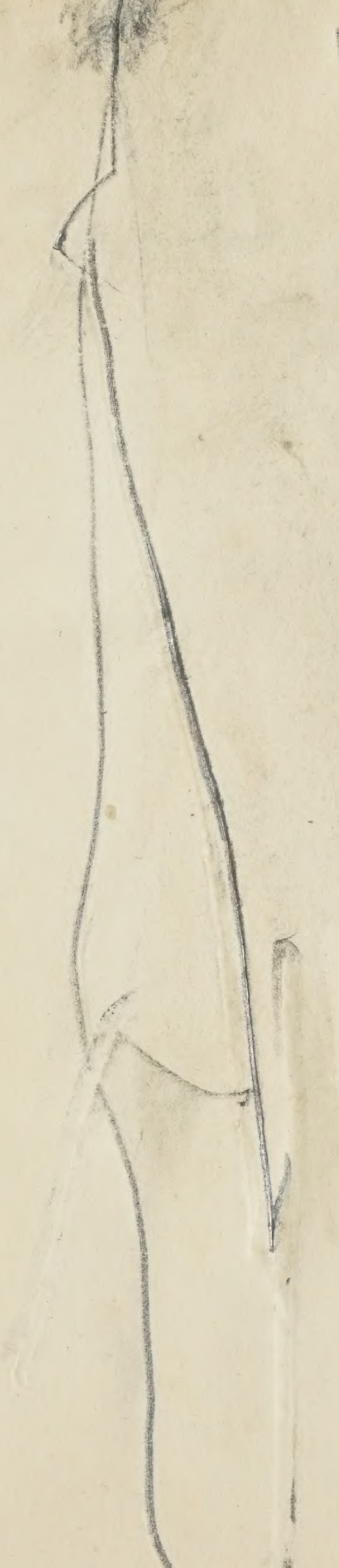

Digitized by the Internet Archive
in 2022 with funding from
University of Toronto

https://archive.org/details/tamerssaokautsit00unse

LABRADOR

Bible Stories in
Greenlandic Eskimo
n.d. Pilling

Rare

Tamerssa

Okautsit Testamentitokame agleksimarsut

illeit pirsariaglit,

Ajokaersutinniglo nevsuiautiksennik, Tuksiautinniglo

illakartut

Nuktersimarsut Karadlit okauseennut.

Budissime

nakkitarsimarsut Ernst Moritz Monsibme.

Okautsit

Testamentitokame agleksimarsut illeit.

---

1. Pingortitsinermik.

1 Mose 1 — 3.

Tamarsoarmik issuaenne Gude pingortitsiok Killangmiglo Nunamiglo. Nunalo errovillunelo sõkangitsorsõvok, Ittesõrsũblo kollàgut tãrpok, Erngillo Gudim annerneraetta kollangerpei.

Gudelo okarpok: Kaukalerle! kaukalerpok tava. Kaulo Gudim auiksartipa Tãrtomit, Kaulo taia Udlormik, Tàrtorlo Unnuarmik. Taima Unnungmik Udlãmiglo Udlok siudlek pingorpok. Udlum aipane Gude killakartitsiok issuisimarsomik. Udlut pingajuaenne Gude okarpok: Erngit Killaum attanẽtut kattiterniarlutik ingmikut innekalerlit, Pannertok tekkuksaulerkollugo! Taimaiserpok tava. Pannertok Gudib taia Nunamik, Erngillo kattitertut Immauvingmik. Gude ama okarpok: Nunamit naulerillit

Ivgit Nautsĕjello, Orpeello paumakartukset! Taimaiserpok tavą. Udlut sissamanne Nennerumik angesõmik Udlub kaumakotiksanik Gude pingortitsiok, Nennerumiglo mingnermik Unnuab kaumakotiksanik; Ullorirsenniglo aglaet. Udlut taedlimaenne Arbersuit angesõrsuit, Umarsullo nellinginait, Immam illuane umarsõvlutik aularsarniartut, ama Tingmirset nellinginait Killaum attàgut tingmirsartut, Gudib pingortipei pidluartillugillo. Udlut arbengaenne Gude pingortitsiok Nerssutinnik nijuitsunnik nijuartunniglo Nuname, Umarsunniglo paungortunnik nellinginarnik.

Tamattoma kingorna Gude okarpok: Innungnik pingortitsekisa uagutinik arssekartunnik, nàlegauniartuksennik Nerssutinnut tamannut, Nunarsoarmullo tamannut. Tava Adame Gudib pingortipa Irvsomit, sudluarbigaellugolo Annersămik umarsuselingmik. Taimataok Edeneme Gude Jehova nautsĕviliorpok, tamerssa Paradiesemik, tamattomane Nautsĕvingme-ĕsimaput Orpeet tekkoranartut nellinginait, ajungitsunniglo nerrirsaeksaglit. Edenemillo Koksoak kõkpok, Nautsĕvik tamanna maitsekterniarlugo. Terssanelo auiksărpok, sissamaennik kõksoaengorlune. Innuglo Gudib Jehovab pisipa Nautsĕvingmut Edenemut, naeggoriksarkollugo pãrekollugolo tamanna.

Taima ingminik arssillivlune Gudib pingortipa Innuk, Gudim arssinganut arssigitipa taursoma: Angumigle Arngnamiglo pingortitsiok, okarame Gude: Illuangilak Innuk kissimĕpet; ikkiortuksioromauara aiparirsaeksanik.

Tai-

Taimaitomik Adame Gudib Jehovab pia Sinniksoarmik, ittinèisillugolo, tullumeisalo illaet pia, tamattomangalo arngnaliok, pisillugolo taursomunga. Gudiblo pidluarkopek, okalluklunelo: Kinguaeksiorlutiglo amerdlisitik, Nunarsoak innersorlugo, nàlegauniarittiglo tamattomunga! Tava pingortitenne tamardluinaisa Gudib misselikpei, attalo terssa, ajungiluinarput.

Tava Kausiuterperksuit illageeklutik ussoringărpaet, Gudiblo kittornei tamarmik keemasukput.

Taima Gudim innerluarei Killaglo Nunalo, taukkoalo perperksoaekik tamarsuisa, pingortitsissaĕrlunelo Udut arbengaet aipane, Udlorlo tauna taengekartillugolo udlorsiugaeksangortipa.

Ajokaersutikset.

1. Assaersană! Gudekartomik Innuit naellungikalloarput, Gudib naellojungnaersimattik tamattominga, imaitomik: Gudib kannongĕrsusia, tekkuksaungitsok, terssa pirsaunera năksaungitsok, gudioursusialo naellunàersimennik, Sillarsoak pingortisimamet kingorna, pingortiteinik irssiginiktităgamik, taimaitomik paitsisiksàeroput.

2. Evangeliomit illissimatităvogut, Erssitsullo Erssingitsullo tamarmik pingortisimametta Gudim erneranit Jesuse Kristusemit. Merssa tauna ima okautigirsăvok: Idlit Nàlegangă! Nuna tungavilerit issuanit, Killaillo arksauvit piliarigeit.

3. Assaerset okkorse! Nunarsoak pinneralloartok, ká kemmerdlorniarsiuk, kakkarsoeelo, kook-

kooksoee, tessersoeelo naursoeelo Gudib nerrirsaeksarekorsei tamannut; tekkoniarsigik Pingortitarperksuit tipeitsuktut umagamik! Ardlorniaritse Killangmut, Sekkenerlo pinnersusersoagut irssigissiuk, Anningarlo Ulloriarperksuillo kissiksaungitsut; Engellillo erkaigissigik! Tamakko tamasa Gudib pingortikei Sŏkangitsomit; tamarsoarmik illuarkotiksauput uagutinut. Sillat tupingnak Ajugakangirsusekartub pilirsei okko!

4. Nulliareengnek Gudemit ivlernarsarsimaulunelo illuarirsãvok, Paradieseme Gudib nangminek pekalersikãrmanne, pidluarnartomiglo taengekautelingortimanne.

5. Innum atautsim auanit Gudib pingortikei Innukperksuit Nunamiut tamasa. Kabluuait kakkortut, Negerit kernertut, Karadlit kakkortungajektut, Indienemiut kogsorpalluktut, tamarsoarmik kattengutigeekput Pingortitsirsutsekut.

6. Gude pingortitsissàerlune Udlut arbengaet aipane sullissáerpok. Assaersak Kristomiuna! Nunab peenik idlitsaok sullissàerniaradlait, Jehovam udloane, tamánnalo udlorsiorniarlugo piuk, Nálegiarnermik Angaejokaunermiglo!

Erina 39. **Sôkangitsomit Ajugakangitsorsûb**
Killak Nunalo kàkopek Pingorsairsub;
Irvsomillo Innuk ussornak tamannit,
Ernermigut Gub pingortitarirseinit.
(Od. Irvsomit Innuk tamannit ussornartok,
Gum erneraetta pingortita ersserpok.)
Gum arssinganik pilik tokkosuitsok
Nuname nàlegâvlune sakkomerpok.
Gub pingortitarperksoeesa tamarmik
Unnersiutigaet tauna keemasuklutik.

2. Ajortomut Ordlosimarsusek.

1 Mos. 2 — 3.

Nautsēviub kerkane orpekartok innursuteling-mik, orpekarsimagioktaok illissimanartomik ajungitsomik ajortomiglo. Tava Innuk Gudim okarbiga: Orpingnit nautsēvingmētunnit taman-nit nerriginnavotit, kissiene Orpingmit ajungit-somik ajortomiglo illissimanartomit nerrissengi-latit; merssa tamattomanga nerrissaegalloaruit, tokkussautit.

Pullateriarsugle pekoserdlungărtok Umar-sunnit narksamētunnit tamannit, Arngnamullo okarpok: Assukiak, Gude okarsimaissaegalloar-nerpa, Orpingnit nellinginarnit nerrissengilatik? Arngnam akkia: Orpeet nautsēvingmētut paur-neinnik nerrirsarpoguk; kissiene Orpiub Naut-sēviub kerkanētub paurnei pivlugit, Gude okartok: Tamakkoninga nerrirsariaurnatik, ak-toriaurnatikoloneet Orpik tamanna, tokkoken-navotik! Tava Pullateriarsum Arngnak okar-biga: Nagale tokkonauiaissengilatik, Gudible illissimaua, Udlok nellinginak terssanga ner-rigutik, irssittik uisitaussametta, Gudesullo-ēt-somalerautik, illissimalerlutiglo ajungitsourso-miglo ajortoursomiglo. Arngnak tava irssigi-lerpok, Orpik tamanna nerrivigiominartugael-lugo tekkojominartugaellugolo, illissimanartō-mengōg; tava paurneinik tigusiok, nerrivlunelo, illeinniglo uvine tunnigia, taunalo nerrigiok. Tavainak irssikik uisitălerput, tamakangirsuser-tiglo taukkoa missigilerpaek. Tava Feigeliksab pilluteinik perdlaipuk sardliakotiksamingnik. Udlorlo

Udlorlo kiaegungnaelerniet, Gudib nippa tussaelerpaek. Adamelo nullialo irssertorniarpuk Gudib kènanut, Orpeet akkornaettigut. Adamelo Gudib torklorpa: Adameã! sumēpit? Adame okarpok: Nippit tussariga Nautsēvingme, erksivlungalo, tamakanginama; taimaitomik irssertorpunga. Gudib sãpa: Kia naellunaerbigãtit tamakanginauit? Nerrissimanerpit illa, Orpingmit tairvsomanga nerrivigekongisamnit illingnut? Adame okarpok: Arngnam Idlit uamnut aiparirsãtitauvit tunnigãnga Orpingmit, uangalo nerrirsunga. Tava Arngnamut Gude okarpok: Saok taimailiorpit? Arngnam akkia: Pullateriarsub seglokittarãnga, taimalo nerrirsunga. Taimaitomik Pullateriarsungmut Gude Jehova okarpok: Pidluaikonarsissautit Umarsunnit narksamētunnit tamannit! Kingarsarkattautitsomãrpauselo, idlillo Arngnarlo, kinguaeksettillo kinguaeksalo. Niakullo taursoma asserortèromãrpa tungmarlugo, idlillo kimiagut kèiomãrpet. Arngnamullo okarpok: Anniarlutit kittornartãissautit, piomarsusernelo nàlektuksainaissautit uvingnut. Adamemullo okarpok: Nuna ajorkonarsile pivlutit; Kakidlarnekotinnik Naursopillungniglo naeggordlussavok illingnut. Kiaeguklutit innútikset, piniaissauet, ama irvsungortinatit, tamattomanga pisimagauit. Merssa Irvsomit piotit, ama irvsungorkikomãrpotit. Tava nulle Adamib aitserpa Evannik. Gudiblo Jehovab neitsiorpek Aminnik, attitillugiglo tamakkoninga. Adamelo annisipa Nautsēvingmit Edenemit, Nuna sennachviniarkollugo. Kerubelo Paennamik ammusimarsomik silluktok sillatanētipa

nētipa pārsekollugolo Arvkotiksamik Orpingmut innùrsùtelingmut.

Ajokaersutikset.

1. Orpik Evam irssigilerpa. Kannoktok, erngerdlugo kemmarrattigisimaliuk! Kissienele irssigigamiuk, ikliguksarnekaleriartorpok, tamannalo kēsa pirsutiga Ajortomut. Omā! Ajortomit kemmărsarniarit Tokkonartomillusaok!

2. Akkerartortok, tamerssa Tòrnārsuk siudliōvlune Ajortomut ordlosimagame, Anniartitsivingmullo ajektorsimaulune, tava Adlettaok allianartokartitsomauei, taimaitomik Eva seglokittarpa, merssa issuanit aglaet tauna seglutōrsōvlunelo, Innungnik tokkotsirsōrsok. Tà, okkorse, mianersoritse, Evalusaok Pullateriarsungmit (Tòrnārsungmit) pekoserdlursuseliksoarmit seglokittarnekarkonasse issumesselo illomorungnàersitākonagit Annaursirsomut.

3. Opingirsusek aularniutāvok Ajortunnut tamannut. Nàlenginermut tamattoma pisikik Innuk siudleek, tamattomangalo pisimapuk Paitsisak Gudemiglo Erksinek; merssa Ajortub nellinginab auiksartipātigut Gudemit.

4. Sōkotigisimanerparsuk Innuk siudleek, ingmingnik irssertorsimagalloaramik, Adlello paitsiseksarsiorbiginiarsimagamikik? Okkorse! paitsisesse illivse naugminek missigiginnaulugit ajorkajakàse illa?

5. Paradieseme sullinek kajumingnarsimakau; Ajortomutle Ordlosimakārsutsib kingorna illane erdlokinakau. Kissiene Jesusib sulliniarsimarsusia, sennachvekiksarsimarsusialo missiksor-

siksorsinnarsikik, tava erdlokirsutisse okkiglisităjomărput.

6. Innungmit atautsemit Ajortok tikkiutok Nunamut, Tokkolo pirsok Ajortomit. Kissiene Innub tamaromărtub Adame paitsisigiginnaungila, ingminigle paitsisigaellune tamaromărpok; merssa operluartortinne Annaursirsum illuarsirsùtiksarsiukei tamannik.

7. Arngnab taursoma kingua unnersugak, tamerssăvok Jesuse Kristuse. Anniartillune taursoma kimimigut missigingărkiga Pullateriarsub kĕnera, tokkomigulle Tokkorsunnillo makkirsusimigut ajugaulune asserortera niakoa, Arvkotiksarlo Paradiesemut innùrsùtelingmut ama angmara.

Eri. 185. **Ajortoimersungilak Innuk,**
Nàlekame pekorsa
Taursoma assiginnaramiuk,
Orpik irssigilerpa,
Paurneilo tiguei nerrivlune,
Pullaterirsab nerrekomanne;
Kangusulerpok tava,
Ussornartok tamaia.

Uaguttaok mâna Tokkonerub,
Tàrtub pirsauneraello
Tikkidlàissaegalloarpâtigut,
Nauaersaisssaevlutalo,
Adam ajortullirsaet angesûb
Àlianartokartimattigut.
Kujanarle Jesukut
Pigauta Innùrsùmut.

---

3. Kai-

3. Kàinelo Abelelo.

1 Mos. 4 — 5.

Adamelo Evalo mardlungnik ernekarpuk, Kàinemiglo Abelemiglo attelingnik. Abele pãrsirsõvok Sauennik, Kàinelo naursoriksairsõvok. Nellautsorporle Jehovamut Kàine aitsimet Tunnirsùmik Nautsèveet naursoeesa illeinnik, Abelelo sauakame angaejudlingoursut illaennik. Tava Abele Jehovab saimaulugo, tunnirsútalo illuara, Opernermit tunnirsimet tamattominga. Kàinele saimaunago, tunnirsutalo illuaringila Gudib, merssa Ajortomit pimet. Tava Kàine kammaktorsoaengorkau, tautorluklunelo. Taimaimet Jehovam okarbiga: Saok kammalerpit? Imainginerpa illa? Ajungitsõguit illuarirsãvotit, ajungitsõngikuille, Ajortut kannitungõvlutik Matto Issertarbik sillatengerpaet. Kissiene nàlegauniartissengilettit, idlille nàlegauniaissautit tamakkonunga! Kakkugongormello, kattengune Abele Kàinim okallukbiginiarpa. Narksamelo aipareekamik, nukkane Kàinib peblingárniarpa, tokkollugolo. Tava Kàine Jehovam okarbiga: Abele nukket sumẽpa? Taursoma akkia, okalluklune: Uanga naelloara: nukkara pãrissaegiga? Gudim okarbiga: Omã! sullirsotit? Nukkauvit auaetta nippa uamnut tussartekau Nunamit. Mãnakut uminarsekeet Nuname! Illeraitseksinnaissaevlutit inneisuaissautit. Kàinele Jehovamut okarpok: Ajortullirsara angevedlakau, issumakaegaeksaunanelo uamnut. Taimalo Kàine aularpok Jehovab kènanit.

Ta-

Tamattoma kingorna Adame adlamik ernertãrpok, arssigirsaminik Abeliõgalloab simnersiksanik, tauna aitserpa Sethemik. Tamattomònakut Jehovam akka okautîgilerkărpaet. Adame 950-nik okkiokarame, tokkovok. Taursoma kingueisa illaet Enochemik attekarpok. Tauna erkoutuksamik okallukpok imaitunniglo okausekarlune: Areit Jehova aggerpok, Illuartut tausender — perperksuit illagaellugit ekkartoursiartorlune. Gudiblo illuarirsanik tauna sakkigame, opersutse pivlugo Gudemit aularursaursok, Tokko missiginago, tekkonckaissaerporlo kingorna. Taursoma ernera Methusala Okkiut 969 innũrsok, Lamechelo erneriga. Tauna ernertărame, Noamik aitserpa, okalluklunelo: Tauna tupedlersairsigiomărparput erdlokirsutivtine piniagaeksauvtinelo Nuname, Jehovab pidluaikorsane.

Kàinib kingueisa illaet Jabalemik attekarpok, tauna siudliõvlune tuppirsarkărpok nerssutekarkărlunelo niuitsunnik. Taursoma kattengutigipek Jubale aggiartaelerkărtok kardlortaelerkărtorlo; ama Tubalkàinelo sagbiolerkărtok nellinginarnik Sauvingmik kangusămiglo.

Ajokaersutikset.

1. Innuit siudleet Gudib nangminek ajokaersorsimaueimè Tunnirsùtinnik tunnirsivigekollune. Taimane aglaet taursoma naellunàrpa, umaetivut misselissaegamigit, illomòrnersugaellugit, sumik piniaissirsarangauta ussornautiksanik.

2. Atta okkorse, tussaissaegikse! Annaerursinek Umiginerlo kannok aularniutiksămennik In-

Innungmik tokkotsinermut aglaet! Nàlegitse, taimaitomit sernigekoniaritse! Kattenguminik umiginiktok innungàersovok.

3. Abelim illuartum aua nippekarsimavok Kàine pivlugo; Jesusim aua paitsisekangitsomik Innungnit koisimarsok Golgatame, nippekangãrnerovok Abelim auanit. Jesub Annaursirsivta aua imaituinarame: Nàkigigit! Nàkigigit!

4. Aijai, Innum umaeta makkitarsuseliksõvlune, ama nikkadlòrsuseliksõvok illa! Kàine kammakkãradlarlune kingornalo nikkadlòlerpok. Taimaitomik assaersara omã! Gudim pidlàitsiarangattit, assiginnarnauàeruk tamanna; nikkadlòrkenegle annersidlaitsiarangattit.

Erin. 164. **Okkorseà tussarsiuk**
Kàinim illuga!
Nukkane tokkokamiuk,
Kejâtipek ominga
Tava angaejokaengne,
Annilàrtipengmè.
Umiginek allarsiuk
Aularniut Ajortomut!

Pidluaitsuaissirsunga,
Jesusekangikuma
Abelim auanit merssa
Pingârmet Oma aua,
Nippekangârlune,
Ima pirsarlune:
Saimaulugo nàkigiuk
Ajortolik una Innuk!

---

4. Uller-

4. Ullersoak Ajortok pivlugo.

1 Mos. 6 — 9, 17.

Innuit amerdliartormetta Nuname, Jehovab tekkoei illuaitsullirsusiaet angekemet, umateisalo piniarsusiaet piomaniarsusiaello ajorluinarmennik soraratik. Tava perkiksimilerpok Innuit pingortisimagamigit; okarpok tava: Annernerma tennertarneranut Innuit nàlekomajungnàerput uingiõgamik. Innuillo Umarsullo tamasa pàeromauakka Nunamit. Taimaitorle sulle taimaitikadlaromauakka Okkiut 120 naulugit.

Noale saimaunersiok Gudeme, angutãvlune illuartõgame, sakkirsarlunelo Udlunne innuvigirsamine Gudemut illuarirsãvlune. Tava Gudim okarbigae: Illingnut umiarsoaliorniarit inniksalerlugolo ingmikòrtunnik, merssa Ajortok pivlugo, ullersoakartitsissaunga Nuname. Idlille Umiarsoarmut ississautit illaettit illaginiarlugit. Nerssutinnillo nellinginarnillo Umarsunnit maujungnangitsunnit tamannit ingmikõrtartunnit, Aipareet arbenek mardluit, Nerssutinnille nellinginarnillo Umarsunnit maujungnartunnit tamannit ingmikõrtunnit Aipareek atautsik issertissauettit takamunga. Nerrirsaeksello nellinginait illingnut pississauettit.

Jehovablo pekorsei tamakko tamasa Noab piniarpei. Taimaimet opernekut Gude nàleka, okalluktõvlunele illuarnermik. Innuille assiginnarpaet tamanna, nerrivlutiglo immerlutiglo nulliarlutiglo uvinikput, Ullersũb tava kanningàrlugillo nunguluinarpei.

Noa

Noa 600-nik okkiokalerpok Umiarsoarmut isserame, nullelo erninnelo taukkoalo nulleet illagaellugit; taimataok Nerssutillo Tingmirsello Umarsullo nellinginait (isserput takamunga). Tunnueesigullo Jehova mattursivlune parnãrsaiok. Tava Ittesõrsũb kiglingnekangitsub puilarsoee puilangãlerkaut, killaublo suppineree angmalerkaut siedlersorsoangorlunelo Nuname, Udlut 40 Unnuello 40 naulugit. Ervngillo agdliartorlutik Umiarsuit kangattartipeit sauitillugillo; Kakkarsuillo kingingnerrùrsut aglaet kappitipei Immersũb, Tellisut arkanek taedlimaettut ittesoutigirsomik. Taima nungunekarput annerniglit Umarsullo tamarsoarmik Nunamĕkalloartut. Noalo illagirseilo Umiarsũm illuanĕtut kissingorput. Ullersoarlo unningauarpok Nuname Udlut 150 naulugit.

Tava Noa Gudim erkaia, Nerssutillo Umarsullo nellinginait Umiarsũm illuanĕtut, annordlersorsoangorkorsivlunelo Nuname; Immersoarlo tinnilerpok, Umiarsuillo tinnusimalerput Araratib kakkarsoanut, kakkarsuillo kàrpieit nuilerput. Taimailermet Igalak Noam angmalerpa, Tullugarlo annisipa; tauna aggiortarpok Immersoak tinniluarserlugo. Tamattoma kingorna Akkèiksiursak annisipa, Immersũb tinninera misselingniarkollugo; taursoma ama utterbiga (mibiksarsinginame). Udlut arbenek mardluk kàngiumetta, Akkèiksiursak ama tava annisipa tingitillugo, Orpium oliksaglub pillutanik taursoma kingmiarlune àitsiviga. Udlut arbenek mardluk kàngiumetta, ama tava Akkèiksiursak aulartinia, taursoma utterbigingila ama. Tava Umiar-

Umiarsûb kã Noab pèjarpa Nunalo pannertoktekkoa.

Tava Noa Gudim okarbiga: Umiarsoarmit annigitse, idlillo illaettillo, Umarsullo tamarmik; kinguaeksiorluselo amerdlisitse Nuname. Tava taukkoa anniput. Noalo tunnirsiviliorpok, tunnirsiniarlunelo Jehovamut tamattoma kâne.

Tava tippigingnera Jehovab nàia okarlunelo: Mattoma kingorna Nuna ama pidluaikokikomangilara Innuit pivlugit, merssa Innuit umaeteisa piomaniarsusiaet ajorsinnarpok innusungneraenit. Mattoma kingorna Nunarsoakarnerane pekaissàeissengilak Nautsèjaeksennik, Kattersoivingmiglo Irssemiglo, Kiaengmiglo, Aursamiglo, Okkiomiglo, Udlomiglo, Unnuamiglo. Noalo ernereelo Gudib pidluarkoei, inneitsisekartillugillo imalo okarbigei: Innum auanik koirsirsokarpet, taursoma aua ama koinekaissavok Innungnit; merssa Innuk Gudib pingortika arssiminut.

Tava unnersoupei naellunàerkotekartillugillo Killungaursamik Nuienne, ullersoakarnauiaissengimet ama, mattoma kingorna.

Ajokaersutikset.

1. Jesuse okarpok: Sordlo Udlunne Noam innuvigirseine-êtok, taimaitsomârioktaok Innum erneraetta tikkibiksane. — Maungainak Innuniarsusek missingnarsigadlaissavok Ekkartoubium udluksa nedliutinago. Mianersoritse umaetisse okkumeitsorsoaengortitsarunassigik Nerringârnermik Immingârnermiglo, Nunablo peenutloneet Alliaisungârnermik, Udlormullo taursomunga kanningarkonasse!

2. Assaer-

2. Assaersaenã, tekkussaegikse Killungaursak pinnersok arbenek mardlungnik arssekartok! Tauna erkaumakotăvok Gudib saimaursusianik kammajuirsusianiglo. Kammajuirsusia tamauna attornerlugiaurnattigo kokselaitsŏvluta.

3. Jehova Noab kutsauvigingărpa annausimammanne. Nauianartorsoarnit annautiteisa Jehova kutsauvigissauaet, Innungnut saimaursusialo ussornartullirseilo pivlugit.

Erin. 39. Ajortulliartut Gudib tennertarpei,
Nálengimaenne tamasa nungutekei,
Noale pinago, tettigeenarmanne,
Annaupa, taursoma nálekluarmanne.

Nálegak! uagut pidlagaeksâkaugut,
Saimaulutale kammagekiksartigut;
Tokkut Killungaursatut missigilarput,
Pivlugo sulle nákigaukit Sillamiut.

---

5. Noab kinguei.

1 Mos. 9, 18. — 11, 26.

Noam erneree pingasut tamerssa: Semelo, Hamelo Jafetelo; taukkonanga Nunarsoak tamarme innersornekarpok. Noale nautsĕviliortungolerpok ikkursolerlugillo Orpeet weiniksalikset. Weinemiglo immerame uirvsaengulerlunelo, tupperme illuane innaengavok tamakarane.

Tamanna Hamib tekkogamiuk (mitteklune) unnibkariartorpa kattengutiminut kamauĕtunnut. Tava Semiblo Jafetiblo Annorâk tiguaek, kingomórlutiglo atataengne ornikpaek, kebbillugolo. Noab kèsa itterlune tussaleramiuk, ernerme Hamib kannok illiorbigisimammanne,

 pid-

pidluaitsorsoaengorkoa, kivgaeksainaengorkollugolo kattenguteinut. Semele pidluarkoa, Jafetelo unnersoupa, Semib kinguaekseine innekartitausirsok unnerlugo.

Ajortok pivlugo ullersoakarmet kingorna, Okkiut 350 Noa sulle innùginnarpok, taimalo okkiune tamarsoarmik 950-ingormetta, tokkovok tava.

Taimaitokulle Sillarsoarmiut tamardluinarmik atausek nelligeeksunnik okausekarput. Innuit tava kangimukàrlutik aulàramik, ingerdlavlutiglo, Nuna narksarsoak tikkipaet; terssanelo innelilerput, ingmingnullo okarput: Kàeme! machaliorniarta outsiniarlutalo Karmaksiksiaksennik, iglorperksoaliorlutalo pisa, Kakkaliarsoarmiglo sennaniarta kârpialingmik Killangmut kingiktigissirsomik (apoussirsomik), ussorsitsautiksauvtinik, erkaumanekartuinarkolluta, Nunennut tamannut siamartitaussæsugælluta! Tava Jehova okarpok: Akkarta Iglorperksuit Kakkaliarsoarlo Innuit sennaniægeit tekkoiartorlugit! Tava akkarpok okallukłunelo: Atta, Innuit okkoa tamarmik ekkardlereeksõput, atauserlo nelligeeksunnik okausekarput tamarsoarmik. Sorarutsomãissengilcit sennaniaromarsettik. Kaeme! okauseet atausek nelligeeksõjungnàersitigik, ingmingnik tussaukatigeegungnàersillugit! Taimailiorlugit Jehovab siamartipei Nunennut tamannut, iglorperksoaliussàerkollugit. Taimaitomik Iglorperksuit taukkoa tainekarput Babilonemik, terssa imaipok: Ullerunartomik, Nunamiut tamarmik okauseet Jehovam ullerunartorsoangortimagit.

Ajo-

Ajokaersutikset.

1. Agleket Gudim okauseesa Noa taiaet Angumik illuartomik. Taimaitorle seglosuitsunnik okausiõgamik, illuartuttaok ajorteit imangiutingileit. Noabtaok ajortei naellunàersimaulutiglo agleksimaput tennertarkotiksautinik. Taimaimet omã! pivlutit mianersorit, idlitsaok urssernekarkenavotit. Gal. 6, 1.

2. Noa tamakarane innaengavok tupperme illuane, Innusuit okkorse! kangunartut tamasa kemmarrattigissigik, merssa Kangusursusekarnek petaijuikotekarnakau.

3. Mitteklune kattengutinne Hamib unnibkàrbiginiarpei atatame kannongẽrsusianik, taimaitomik pidluaikorsutekartitãvoktaok. Erkanak Innùsuit angaejokamingnik mittautiginiktut! Ussornakaut Semesut Jafetesullo illivlutik. nãlengnartitsiniartut angajokamingnik, tamarangetta aglaet!

4. Kakkaliarsoak Gudib kemmerdlòra. Ivksiauviksãrsoaminit aulaiaitsomit taursoma irssigirsarei Nunamiut tamasa. Ps. 33, 14. Taimaimet illivsesaok okkorse irssigãse taursoma, kannok piniartarause sillamẽtilluse iglomẽtilluseloneet.

5. Kakkaliarsoak portosõrsoak pinnersorlo Gudib saok illuautigingila? makkitànermit sennasimamet. Innuit ajungitsõsugirsaet Gudib maujugirsara. Luk. 16, 15.

Erin. 39. Tamaralloarpetta angaejokakka,
Assaenermit unnibkärissengilakka.
Uangale Jesua pâriniaenga.
Sillainermit ajortulliarkonanga!

Babel'miut makkitàsut erkaigaukit,
Allaissauakka illuaringisettit:
Pærle makkitànek, tettigeenarpaukit
Jesu, piuainauit mallissauaukit.

---

6. Abralo Lotelo.

1 Mos. 11, 27. — Kap. 14.

Semib kinguei illakarput Taramik; tauna Ureme Kaldaeamētome innelipok, ernekarluuelo pingasunnik, terssa Abramik, Nahoremiglo, Haranemiglo. Innuit adlet tamasa arssigallugit, taukkoataok kivgartorbigeit gudepilluit (merssa sõngitsut). Tava Gude ussornartorsoak tekkotipok Abramut, okalluklunelo: Nunello, ekkardlissillo, atatauvillo igloa kemmekit, aularlutillo Nunamut unnersoutigirsaeksamnut illingnut! Innukperksoangortitsomauagit pidluartitsomaulutillo, pidluarnartuksausautillo, illikkullo Innukperksuit Ekkardlereeksorperksuit Nunamiut tamarmik pidluartitaussaput. Opernekut Abra nàlektungortok, Nunamut kingorngursaeksaminut aularkonekarame. Aulàrpok tava Haranemut Mesopotamiamētomut. Angunelo tokkomet, Gudemit taikanga pisinekarpok Nunamut Kanaanemut, 75-nik okkiokarame, illakarlune nulliaminik Sarkamik, Lotemiglo kangiminik, kattengume Haranim erneranik. Terssane Gudim okarbiga: Kinguaeksettit tunniomārpakka Nunamik tamattominga. Abralo tunnirsiviliorpok terssane Jehovab sakkomerbigimanne, Jehovablo akka unnersiutiginiarpa.

Abralo

Abralo pisõrsoursok Nerssutinnik, Anningaursæksenniglo kakkortunnik aukpallartunniglo. Lotelo, taursoma illagirsa, pigirsakarioktaok Nerssutinnik, Sauenniglo Turkinniglo. Taimaitomik nunakatigeeksuarsinnaungilet, namagirsamingnik nerrirsaeksakartisinnaungimattik Nunab tamattoma. Tamannalo pivlugo Abrablo Lotiblo kivgeit Sauennik pãrsirsut ingmingnut sakkitsausinnarput. Tava Lote Abram okarbiga: Assaersak! sakkitsaukennata-eit uangalo idlillo, pãrsirsikkalo pãrsirsittillo, uaguk kattengutigeekaunuk! Nunarsoak nellinginak orniksinnnauet illa? Assarsak auiksàrtiniaenga illingnit! Saumiub tunganut piomaguit, uanga tellerpiub tunganut piomãrpunga; idlilloneet tellerpiub tunganut piomaguit, tava uanga Saumiub tunganut piomãrpunga. Tava Lotib kennerpa Jordanim erka; tamanna immekangãrmet sordlo Jehovab nautsèvia.

Tuppiminiglo Sodomamut piok, Abrale innelitsuarpok Nuname Kanaaneme. Innuille Sodomamiut illuaitsorsõput, ajortulliartorsõvlutiglo Jehova arksoaraellugo. Lote taukkoa nagliuktingãrpaet piniarsusimingnik petainartomik, illuaitsullirsamingniglo Udlut tappillugit erdlokotingãrpaet illuartungoak tauna. Nellautsorporle, Sodomamiut nàlegauneraet sorssungnekarlune kemmãtinekarmet, Lotesaok, pekotinne illaengutillugit pinekarsimagiok aularusimaulunelo.

Tamanna Abrab tussaumagamiuk, kivgenne 318 sekkulersipei, illagaellugillo ivko sorsuktut mallidlãrlugit, Unnuarme kanningàrpei, kemmãtil-

mătillugillo, pèjaegeillo tamasa ama uttertipei, Lotesaok Innuillo.

Sorssungnermillo Abra ama uttermet, Melkisedekib Salemiut nàlegauneraetta niubiorpa, Timiursarlo Weinelo servsarlugik. Tauna pellessioursok Gudemut kotsingneroursomut. Taursoma pidluartipa Abra, okalluklunelo: Pidluartinekarkeet Gudemit kotsingneroursomit. Melkisedeke Abrab tunnia kollinginnik pekotiminit tamannit.

Sodomamiuttaok nàlegauneraetta Abra niubioria, okarbigallugolo: Innuktaekka pillakka, Pekotille idlit pikit! Aberable okarbiga: Arksekka kodlarterpakka Gudemut kotsingneroursomut, pigirsarnit sùngoarloneet, Yaluksak naitsungoarloneet, Singerutingoarloneet uanga pissengilakka, idlit okarkenavotit, Abra pisõngortikit unnerdlutit.

Ajokaersutikset.

1. Ekkardliminit tamannit Abra ingminik auiksariakartimet, Issumakaegaeksak tamanna angekau. Tamattomingale taursoma kinguaeksei părinekaissaput, Gudepillungnut maujungnartulliarnartolingnut kivgartornermut pissæssuginekarlutik. Tamanna issumagællugo Nàlegautataok Jesusim okarbigătigut: Anguminik Arngnaminigloneet Assaeningneroursok uamnit kingakonakau uamne. Matth. 10, 37.

2. Terssa unnersùt pirsarialiksoak illa: Ekkardlereet tamarmik Nunamiut Illikkut pidluartitaussaput. Terssa imaipok: Annaursirsok Jesuse Kristuse Abrab kinguarissaega, tauna

ing-

ingminik tunniutok tamarmik annaursùtiksaennik. 1 Tim. 2, 6.

3. Ussornakaut Ullapisairsut, Abratut sakkitsaiomanatik nàleinartut. Ussornakaut piuangitsut, Nuna pigissamarssuk.

4. Sodomamiut Nunæt tekkojominaralloakau; Innuille tamattomanētut ajortorsōput, taimaitomik illuangilak, tamanna Lotib kennersimamago. Merssa Sillarsoak tamat Innub pigilissagalloaruniuk, tarninelo asseroleruniuk suksarissaega? Matth. 16, 26.

Erin. 184. **Abrab nàlekpei Gum okausee,**
Kemmeklugo innungorbine,
Uagut aglaet kingueine
Tamarmik Jesusim akkane,
Atataminit aulàrpok,
Innungnut taengekautiglub.
Saimaun'ekarpogut mâna:
Annaursùtiksarsimetta.

---

7. Abram opersusia.

1 Mos. 15 — 18.

Tamattoma kingorna Abramut Jehova okarpok: Erksekenek, uanga pinekarnauærkotiksaulungalo angekersomik pirsaeksāvunga illingnut! Abrale okarpok: Jehovaā! Jehovaā! Sumik tunniomauvinga? Kittornakarnanga innùginnarama, attalo Elieserim iglumnut pãrsirsum erneraetta kingorngursivigiomãrpãnga. Jehovablc okarbiga: Taivna kingorngursirsuksarissengilet, idille ernikset kingorngursirsuksarissauet. Tava Abra kamunga annekoa, okalluklunelo: Killangmut ard-

ardlorna, Ullorirsello kissiniakit! kissisinnauvigit? Taima amerdlatigirsongoromărput kinguaeksettit! Kissienne tekkornartaussaput Nuuame pigingisamingne, terssane erdlokoutsomârlugit kivgartortitsomărpeit, nagliuktitsomărlugillo Okkiut 400.

Tamattomalo kingorna terssanga aulàissaput pekoterperksoaliksŏvlutik. Jehova Abram opera, tamattomingalo illuartitaulerpok taursomanga.

Ismaelemiglo Abra ernertaunekarpok, 86-nik okkiokarame, taunalo arngnakarpok Hagaremik attelingmik, ernerirsaungilarle uuuersùtelingmik.

Abra 99-nik okkiokarmet, Jehovab sakkomerbiga, okalluklunelo: Uanga ajugakangitsŏvlunga Gudiŏvunga, tekkunne sakkiuarniarlutillo illuartŏniarna! Narkigutiksioromavunga illingnut nanga pivlunga. Mattoma kingorna Abramik attekaissàeissautit, Abrahamemigle, merssa naeggoviksangortikivkit Innukperksoarnut sugeengitsunnut. Gudiöjomavunga illingnullo kinguaeksarnullo. Nulliello mattoma kingorna Saraimik taissàeissauet, Sarkamigle, merssa taengekartitsomauara ernertàrtitsomaulugolo, tauna aitsissauet Isaamik. Kippirsùmiglo Gude attorkorsiok naelluuaerkotiksamik narkigutiksaminik.

Tamattoma kingorna Abrahamut Jehova ama sakkomerpok Mamremik attekartome orpelingme, tauna ivksiamet tuppiursame sillatane, merssa Udlub kiaengărnerane. Uilerame Abraha, Angutit pingasut tekkulerpei; tava akpalerlune orningniarpei, sikkillunelo okarpok: Nálegak! irssikpit săngne saimaunersiguma, tava kivget

kivget kàngeriaurnagopeet! Immermik ingmangoamik àitsiviginekaissausse, issikesse ubbarlugit, Orpiublo attane kassuaersaradlaritse! Taukkoa okarput: Taimailiorsiunait okarauitlusaok! Abrahablo tuppiursane ornigaesuarpa Sarkamut, okalluklunelo: Akkunit, akkunèiniarlutillo ivgiorniaraesuarit! Noeharle puelasõk taursoma nangminek aia, aikiksorkollugolo. Tavalo Bunemik Immungmiglo Nochablo nekkauik servsaiok, pivlunelo taukkoasãeunut Orpi um attamut, taukkoalo neriput. Tava Jehova okarpok: Okkium aipane tamattomónakut ama tikkitsomauagit; atta, Sara ernekaromãrpok tava. Tamanna Sarkab tussarpa Tuppiursab illuane, Mattub tunuuane, iglarlunelo ingmine. Jehovale okarpok: Saok Sarkam iglautiga tamanna? Jehova ajornartokaissenerpa? — Sarale missiarpok okarlunelo: Iglangitsunga. Taunale okarpok: Taimaingilak, iglartotit. Tava Angutit taukkoa nekkoillutik aularput, Abrablo kanniniarpei. Jehovalo okarpok: Kannok illivlunga Abraha angiutissaegiga sulliomarsamnik? Innukperksuit tamarmik taengekartitaussametta taursomòna. Merssa illissimauara, kittornenne innetsomãrmagit, Jehovab pekorsei mallikkollugit. Nippersoak angekersok Sodomamit Gomorramillo uamnut piok, ajortullirseillo angekaut. Misselikiartoromauara, taimainerpet tamanna. Angutillo taukkoa Sodomamut aularput, Abrahale kikkàrpok Jehovab tekkoane, okalluklunelo: Illuartok illuaitsomut illaengutillugo nungutsomauviuk? Tamanna ajornakau illingne, Innungnik tamarsoarnik ekkartoursir-

sirsõgauit! 50-nik illuartokaissaegalloarnerpok Iglorperksoarne. Jehova okarpok: Illuartut 50 nennissaegalloarukkit, tava Iglorperksoarmiut tamasa issumakaerbigiomauakka. Abrahab sapa: Atta! Jehovamut okallungniarpunga, nauk irvsoinaulungalo aksãgama. Illuartut 40 nenninekarnerput. Taunale okarpok: Illuartut 40 pivlugit pidlàissengilakka. Abraha tuksiursiuarpok, okalluklunelo kẽsa: Nàlegangã! ningekeneng=eit sulle atauseriarlunga okallukomagama! Illuartut 10 nenninekarnerpet Iglorperksoarne. Taunale okarpok: Illuartut 10 pivlugit asseroromangilakka. Jehovalo aularpok, Abrahablo innine ama utterbiga.

Ajokaersutikset.

1. Jesuse okarpok: Udlora Abrahab tekkussaegamiuk tipeitsukpok. Taimaimet illaeksivlune taursomanga sakkomersok, tamerssa Gudim ernera. Ussornarneroursomigle illaeksirsutse innuksiarnersutselo taursoma sakkomersikik Udlunne nedliusimarsunne, Okkiut 33 sakkigame Nuname. Ussornangãrneroursomik sakkomerbigiomãrpãtigut Killangme. Tava irssigituinaissauarput taimairsusianik, umaetivullo tipeitsussaput.

2. Abraha Gudim assaersa, Gude allèkotaraellugo assaenirsuseliksõvlunelo tettekarsuseliksõvok, taimaitomik Gudibtaok tussangunartoringila, kenùvigiuarmanne kannilarlune. Uaguttaok kassunauàerkisa tuksiarnermiglo tuksiursinermiglo.

Erin. 185. **Abrab kemmerdlòrpei Ullorirset**
Operalo Jehova,

Tikkerarmanne annaursirsime
Nuaenera udloa;
Taimaitok innungormet nuname,
Erssersok alliaigaet taimane;
Merssa tekkursaeksarput
Pissaeguta killangmut.

---

8. Sodomalo Gomorrhalo.

1 Mos. 19.

Unnungmet Engelik taukkoa mardluk Sodomamut pipuk. Lotele Issertarbiub kiglingane ivksiavok; taukkolo tekkogamigik niubiorpek sikkidlunelo okarpok: Kivgautik igloanut isserniaradlaritik, sinniktarlutiglo, akkagolo aularitik! Inneniangărmatlik isserbigaek. Sullele innàrniartinagit, Iglorperksoarmiut, Innusuktullo Uttokaillo tikkiput, Angutiglo taivko annekoagik, ajortulliarbigiomaulugiglo Kangunartulliarbigiomagamikik. Tava Lotim annivigei Mattolo parnàrsarlugo (tunnumigut). Okarpok tava: Assaerset kattengutigeet okkorseã! taimaitomik illuaitsomik piniarkenasse! Taukkoale okarput: Idlit kissivit terssane tekkornartăvlutit nàlegauniaromauvit? Angullo Lote taukkoa tettortingălerlugo, aksororlutiglo Matto angmarniaromamarssuk, tavá Angutik takaukkoa Lote issaeklugo kamunga issertipaek, Mattolo parnàrsarlugo. Innuille Mattub sillatanĕtut tekpeelisinekarput, Matto nenniginnaukonago. Tava Angutik taukkoa Lote okarbigaek: Tamãne sulle illakaruit sugirsarnik, tauna aularutiniaruk Iglorperksoarnit okkonanga, merssa Jehovam aular-

aulartipãtiguk, asseroriartorkollugit tamakko, nippersoaet angekemet Jehovamut. Tava Angutik ningaugirsaeksengne Lotim okallukbigipek: Iglorperksoarnit makkonanga aularitik, Jehovam asserussamagit! Taukkoale iglautigeenarpaek tamanna. Kaulermello Lote Engelik agginaesuarkoaek. Aggeemelle, nullialo panneeglo illagitillugit, arkseisigut tiguaek tauna, annisillugolo Iglorperksuit auataennut. Tava Jehovam okaupa: Innùrsutsit annektiniaruk keviariaurnatillo, mattomaloneet erkane unnigiaurnek! Kakkamut annekiartorit nungukenavotit! Lote okarpok: Kakkamut annekiartorsinnaungilanga. Atta, terssaukko Iglorpaengoit kannitut kemmagauvigirsaeksaralloakka, ikkitungõput illa?

Tava Jehova okarpok: Atta! tamattomingataok tussarivkit, Iglorpaengoit tamakko piorngaerotitsomanagit. Taimaitomik Iglorpait tamakkoa tainekarput Zoaremik (ikkitunnik). Sekkenek nuisimaràerpok, Zoare Lotib tikkilermago. Tava Ingnermiglo Ikkoeleksaumiglo Jehova siedlerkorsiok Killangmit, Sodomamullo Gomorrhamullo, Iglorperksuit piorngaerorsarpei, Innuillo tamasa, Nunarsoarlo tamat aglaet, mãnakut immakkarbigirsak.

Lotiblo nullia keviarame, adlangorlune tarrajornitsomik napparutingorpok. Udlãmet kènaminik Abraha sàlerpok Sodomamut, attalo, Piorsoak sunava Nunamit kangattarpok, sordlo Kirssarsùmit. Lotele Zoaremit aularpok Kakkamelo kãrosungme innelipok, panningue illagaellugik, Erksinermit zoaremẽtuaromanginame.

Ajokaersutikset.

1. Sinniktarkorsinek assiginaissengilarse, Abrahalo Lotelo arssigaellugik, taima piniartut illeisa, ariutsillutik, sinniktartimattigik Engelit aglaet! Ebr. 13, 2. Illivsesaok assarsenã, tekkornartet unnuksiarnerbigissauesse, illeksivlugillo kivgartorbigisuklugillo.

2. Terssauput Sodomamiut ajortullirseit: Makkitànerlo, Ikliupilluliornermillo, Gudib pekorseinik Assiginainek, Nàkininginerlo, Jehovab maujugirsei. Ajortut taima aktigirsut Killaugmut tussartitut piniarangattigik Uttokait Innusuktullo, tava Gudib pidlàinera Kannilerpok.

3. Gudemut nàlektut taursoma annausinnauei ursernartonit. 2 Petr. 2, 9. Taimaitomik Engelingue pekopek, Lote aularukollugo Sodomamit. Taukkoa tamarmik kivgartortuksauput annernerõvlutik illa? aulartisimaulutik, pidluarbiksamik kingorngursirsukset kivgartorbigekollugit. Ebr. 1, 14.

4. Iglorperksuit Sodomalo Gomorrhalo Gudim aksainangortillugillo nungutinamigit; tekkordlugaeksangortikei ajortulliaromãrtuunut kingorna. Kannok aktigirsomik erkanartolingmik pidlautiksarsiomãrput illa! Iglorpersuit nachorsut okautsinnik tussarnersunnik Jesuse Kristusemik! Jesuse okarpok: Illomut okaupause, Sodomamiut Gomorrhamiutlo nunaet pinekangãisengilak Ekkartoursivium Udluksaue, Iglorperksoarnit makkonanga.

5. Sillarsoarmiunnit aularitse! kaitsorase Lotesut illiorase! Agginaesuaritse tarnisse annek-

nektiniarlugit! Sillarsoarmiullo mingungnarkoteit kemmerrattigisimagussigik, tava Lotib nullia erkainiarsiuk, Sillarsũblo pee keviariaurnassigik!

Erin. 165. Sodomamiut ajorteit
Gud'mut pidlàrkorsiput;
Tava Jehovab nungupei
Tamasa, pinnago Lot.
Piginangorit idlit!
Sodommiut kemmekit!
Annektekojomaguit,
Keviaratit ingerdlait!

---

9. Isaakim erniônera tunnirsâneralo.

1 Mos. 21. — 22.

Sara Jehovab pimmanne, taursoma Abraha ernertaupa, 100-nik okkiokarnerane, Isaakemiglo aitserpa Abrahab.

Sarkablo tekkoa, Ismaele Hagarim ernera mitteklersoursok, tava Abrahamut okarpok: Kivgak una erneralo aulàrtikik! Okausek tamanna Abraham angesõmik illuaringila. Gudible okaupa: Illingnut Sarkam okauserirsei tamasa nàleksinarkit; merssa kinguaeksarnik tairsak Isaakemit piomărpok.

Tava Hagare Abrahab tunnia timiursamik, Ermutsemiglo Immermik immalingmik, aulartillugolo. Taunalo ingerdlaniarpok tammarlunelo Iunukajuitsome Bersabame.

Immiksarlo nungumet, Nukakpiarangoak taursoma innàrtipa Orpium attanut, akkianelo assianit ingipok, okalluklunelo: Nukakpiar-

angok annernengaeissirsok irssiginek sapperkara Kejãvok tava. Nukakpiarangublo nippa Gudib tussarpa. Gudiblo Engelia Killangmit torklulavok okalluklunelo: Hagareã, sùvit? Erksekenek! Gudiblo uisipek taursoma irssik, Puilarsomik tekkoniktillugo; tava Nukakpiarangoak immipa. Gudemillo aiparirsăvok Innukajuitsome aulainiartorsoangorporlo.

Pillirset tamakkoa kingornæne Abraha Gudib urserpa, okarbigaellugolo: Isaake ernetuet assaerset piuk, aularullugolo Nunamut Morijamut, terssanelo taursominga tunnirsiniarit outaeksamik. Tava Abraha makkiàrpok, nerssunelo siutitõk opellungarsarlugo, Kivgaeglo mardluk, ernelo Isaake ingminut illagitiniarlugit, kerssuksello Tunnirsùmut outæksamut koppivei aularlunelo. Udlullo pingajuaenne ornigaekse Abrahab tekkolerpa ungesiksomit, kivgaeglo okarbigaellugik: Nerssut siutitõk neijorlugo terssanẽtuaradlaritik, uaguk tuksiariartortinanuk! Kerssukset tiguei illivlugillo ernerminut Isaakemut, Ingneksarlo Saviglo naugminek tigumiarpek, taimailiorlutiglo taukkoa mardluk ingerdlakatigeengniarpuk. Isaake tava okarpok: Atatagaã! tamerssa Ingneksak kerssukselle, kissiene Sauak tunnirsùtiksak outæksak sumẽpa? Abraham akkia: Erneraã! Gude naugminek kennersiomãrpok Sauamik piksaminik. Ornigaeksamingnut apoukamik, terssane Abraha tunnirsiviliorpok, kãnullo kerssukset pisillugit, ernelo Isaake kellersorpa illivlugolo kerssukset kàenut, arksenne isseklugit Savik tigua, erne tokkotsomaulugo. Opernekut taima illivlune, ernetue

Ab-

Abrahab tunniupa, unnersounekaradlarsimarsõg-alloarame, merssa issumakartok: tokkorsunnik aglaet Gude umartitsiginnaumet. Ebr. 11, 17. 19.

Tava Jehovam Engeliaetta Killangmit torklorbiga, okalluklunelo: Abrahaã! Abrahaã! Taursoma akkia: Uanga tamerssa. Taunale okarpok, Nukakpiarak pattingirsuk, merssa mãna illissimauara, Gude nàlekauko idlit, ernetuello erdligisimanginauko uanga pivlunga! Abrahalo keviarame, Sauak Angursoak tekkolerpa nerksumingnik naiktisimarsok Orpingoenne: taursominga tunnirsiok erne simnerkollugo.

Abrahalo Engelim ama okallukbigekikia: Tamerssa Jehovam okausee: taimailiorauit, uanga illomortorsõvlunga uamnut nangminemnut okarpunga, kinguaeksettit amerdlatigirsongortitsomagaukit Ullorirsettut Killangmẽtuttut; kinguaeksarniglo Innuit tamarmik Nunamẽtut taengekartitaussaput, nippiga idlit nàleksimagauko. Taima Abraha ama angerdlariok.

Ajokaersutikset.

1. Isaake kingorngursirsuksaussavok, taimaitorle Hagarim ernera tumangulersok Jehovam issumaga. Uaguttaok Innunerme mattomane innuserdliornartomẽluta tumangukajaleruta, kejãrsuserput taursoma tussaromãria.

2. Atta, tamerssa nâlengnermik misseligutiksak angekersok, Abraha Gudim ursermago, taursoma arksaminik nangminerminik tunnirsivigiomasuginerpaune ernetuaminik! Taimaitomut arssigirsæksamik Jehovab misselissægalloarpago nâlengnerput, tava taursoma pekorsei namagissenerpauvut nàleinarluta?

3. Sordlo

3. Sordlo ernetue Abraham erdligingika, taima illivlune Gudim erdligissimanginia ernetue tunniusimaulugole pia tamauta pivluta, kannongme tava tunnissenginiătiguttaok, tamannik tauna pivlugo. Rom. 8, 32.

4. Taimaimet Jesusemut Isaake arssigirsăvok. Tauna Atatam ernetua assærsalo, nàleinartok tokkomut aglæt senningarsome. Tauna Judit kellersorpæt. Pidlàrnekarame anniartîsimaulunelo, niblingiluinartok. Senningarsone erssukpa.

Erin. 39. Abrab nâlekpei Okautsit urserkotit,
Imaitut: Kàe tokkotsartoruk ernerit!
Isaab piuaitsub mallikpa angune;
Naedlinak! Savingmik pinekalerlune.

Taimaitok Engelim akkartub Killangmit
Taengekarterkikpa Atatak Ernermik.
Nàlegak! taukkotut uagut tamauta
Illingnut nàleinarluartuarlata!

Nâlegak, Gudeâa! assaengârnerirset
Ernerit annernartomut tunniupet;
Senningarsone Oma, anniarlune,
Erssukpa tokkomut aglaet nâleklune.

Tava issumaginnavogut, illingnit
Pivlugo tunnirsaussaegauta tamannik;
Issukangitsomut pikit umaetivut,
Kujanermit tunniupauvut illingnut.

---

10. Isaakib nulliartitânera.

1 Mos. 23 — 25, 10.

Sara 127-nik okkiokarame tokkovok. Tava Abrahab kejăua illiartorlugolo Kărosungmut Hetib kittorneinit pissiarirsaminut Illiveksamut pigirsaminut.

 Ab-

Abrahalo uttokalirsok, Jehovablo tængekartika tamannik. Tava kivgame uttokauneraet iglomine Eliesere okarbiga: Illomòrlutit unnersorbiginiænga Killaublo Nunablo Gudiængne, ernimnut nulliæksarsioromanginauit Kanaanittit nunakarbigirsama panneennit, Ekkardlimnulle ernera Isaake nulliæksarsioriartoromagauko! Tava Kivgab taursoma illomòrlune unnersorbiga tammattominga. Kameelillo (Nersurojuksuit) kollit ingminut pisipei nâlekame pekoteinik nellinginarnik piglit, aularlunelo Mesopotamiamut. Nahorim Iglorpeinut tikkilerame, Iglorpeit auatænne Kameelit unniktipei Puilarsub senniane, Unnukut Arngnet immertariartorbiæt nedliumet. Tava okarpok: Jehova Gudeã! nàlegara nàkinartulliarbiguk! Niviarsiamik aggersokarpet, uangalo okarbigiguko: Immerlanga! taursoma okarbigippanga: Immerna! Kameelisittaok imminiaromagiakka: tava tamattomanga mallugillara, taunaursok kivgarnut Isaakemut Idlit pekorset.

Taima okallungnermik sorartinago, atta, tava Rebekka, Betuelib, Nahorim Abrahab nukkætta ernerætta pannia aggerlune, immertaunelo immerpa. Tauna Kivgam okarbiga: Immertautingnit immerlanga! Taursomalo okarbiga: Immerna nàlegara! tunnivlugolo tava, kameeleelo kallòrtauniarieitsaok. Taursomale Angutim aijaissõrutiga, tunnivlugolo Ketterdlerkotinnik Goldinik okalluklunelo: Pannigaã! kia pigãtit? Taunalo okarpok: Betuelib pannigãnga. Tava Jehova Angutib taursoma nàlekpa okalluklunelo: Jehova ussornarsile, Arvkotekut tamattomòna

tessiòr-

tessiormanga nãlekama nukkætta igloanut! Pannialo tauna akpaniarlunelo tamakkoninga tamannik okariartorpok arngname igloane.

Taursomale annætta Labanib tekkogamigit tamakko Erdlingnartut, Angut tauna ornigæsuarpa, okalluklunelo, Omaã Jehovab tængekartitaã isserniarna! saok sillatængersuarpit? Tava Angut tauna issertipa Iglomut, nerrirsæksaniglo servsaivigællugo. Taunale okarpok: Nerrigadlaissengilanga issumagirsæksakka piniængikadlarukit. Taukkoa sãpæt: Okarit!

Tava unnibkàrpok, suna pivlugo nàlekaminit Abrahamit aulartitãgame, kannorlo pinekarame Puilarsome. Tava Labaniblo Betueliblo sãpaek: Jehovamit tamanna piok, taimaitomik arksoarnartomik illingnut okallungnek sapperpogut. Tamerssa Rebekka, piuk nâlekauvit erneranut nulliarekollugo, Jehova taima okarmet. Akkagole udlãmet okarpok (Kivgak:) nàlekamnut aularkoniarsinga unniktinangəlo! Tava Rebekka siunersiniarpæt; Angumut taursomunga illaissauvit? Taursomalo akkiei: Ap, taursomunga illajomavunga. Tava pidluarkoæt okalluklutiglo: Katengutigautigit; kinguæksiniarit tausendinnik tausendingorlutit. Taimalo aulãrput.

Isaakele Unnukut illane narksamut tuksiariartorame, tava Kameelit aggersut tekkolerpei, Rebekkalo pisipa arngname Saragalloab innigigalloanut nulliarilerlugolo.

Abrahalo nukkingæroleriartorpok, uttokàvlune erkiksivlunelo tokkovok 175-nik okkiokarame, Innùnermiglo namaksivlune. Tava

Ernekit Isaakiblo Ismaeliblo illiartorpæk Karosungmut Abrahab pisianut.

Ajokaersutikset.

1. Kivget illuartut tængekarnartõput nâlekamik igloænne. Ussornakaut Kivget Elieseresut illivlutik tuksiaradlarlutik sulliniælersut, nâlekamingnut illomòrlutik tamannik kivgartortut, Gudiblo annaursirsivta ajokærsuta nâlengnarsillugo innûniartut tamanne. Tit. 2, 9. 10.

2. Abrahab saok issumaliutiga, erne nulliarniarkonago Kanaanittit illænnik? Terssa, taukkoa nællursorsõvlutik illuaitsulliartorsõmetta. Sillarsoarmiunnik taimaitunnik kannigirsæksarsinek asserornakemet Gudib kittorneinut.

3. Sulle okangikadlarpetta, akkissauakka, sullelo okalluktillugit tussaisauakka, tamerssa Jehovam okausee. Tamattominga Kivgak (Eliesere) missigititâvok tipeitsungnartomik. Idlit Oma, tuksiaruit tussarnekarlutillo, tava Gudemut tamanna kujarsutiginek puigussengilet, Eliesere arssiginiarlugo.

Erin. 189. **Pirsarialingmik sullissaegame**
Elieser, tuksiaradlarpok;
Tekkogamiuk Gum ikkiormanne
Tava ussoreka kissiet Gud.
Taima uanga Sullissaeguma
Pilissauara tuksiarnermik,
(Naggarserlugo ussorinermik).

---

11. Esauelo Jakolo.

1 Mos. 25, 20 — 27, 41.

Isaake 40-nik okkiokartok, Rebekka nulliarileramiuk, 60-niglo okkiokarame, mardluliængnik ernertaunekarpok, angejudlæk kăluktorsŏvok sordlo Amek merkolik, tava Esauemik aitserpæt; nukkardlæglo Jakomik aitserpæt. Nukakpiakæk taukkoa angesungoramik, Esaue ãuartungorlunelo nautsĕvilliortungorpok; Jakole illuartŏvok tuppekainarlunelo.

Esauelo Isaakim assængărpa, auleirseilo nerrerosuktarlugit; Rebekkable Jako assængărpa. Nillautsorpok Jako nekkiksiormet Paumaursennik aukpallartunnik, tava Esaue Narksamit tikkipok, kassuvlunelo Jakomut okarpok: Nerrirsækset tamakko ŏgiarlakka! Jakole okarpok: Tamakkonunga angæjudliursusernik tunninga! Esauib săpa: Atta, tokkoginnaissirsònga taimaitok, suksarissauara angæjudliursusera? Tava illomòrtunnik okausekarlune angæjudliursusiminik tunnia. Taima angejudliursutse Esauib nachoga.

Tamattoma kingorna Isaake uttokangorame tekpeelilerlunelo, tava Esaue kăkoa okalluklunelo: Atta, uttokăvunga, nællovlungalo piviksamnik. Aularit Nerssumiglo nijuartomik pinintsartoringa, nekkiksiorniarlungalo mamarirsæksamnik, maungalo issertillugo piuk uamnut, tarnima pidluarkollutit tokkotinanga. Tava Esauib nàlekpa aularlunelo. Rebekkable tussarpei okautsit tamakko, Jakomullo okarpok: Sauarangoængnik angutingoængnik ajungitsungnik

nik aikliutsartoringa nekkiksiorkollunga atatauvit piksanik! Tamanna attatængnut ississauet, taursoma pidluarkollutit tokkotinane. Arngnele Jakum okarbiga: Atta, Esaue angæjuga kãluktorsõvok, uangalokãgiksõvunga. Atatamnit septinekaissæsugællunga, uangalo pidluaikorsùtesissirsunga pidluarkorsùtesissennangalo. Taunale okarpok: Pidluaikorsùt tamanna uamnut pigille, erningoara! Tava nippa nàlekpa taursoma. Arngnættalo attitipa Esauim annoreinik, Sauarangoæglo angutingoæk ivkoa amikingnik arkseisigut kàdlerpa kongæsiagullo, sukullo kãgiksòursusiagut. Tava Jako isserpok okallukluneIo: Atatagaã! Isaakim akkia: Kinãvit ernera? Jako okarpok: Esauiõvunga angæjudliliarirset; inginiarna nerriniangoarlutillo nerssutimnit nijuartomit. Tava Isaake okarpok: Kannok illivlutit erngeenak pirsarinæsuarpiuk taimaitok? Jako okarpok: Jehovab pajukãnga tamattominga. Tava Isaakib septipa okalluklulunelo: Nippe tamanna Jakub nippiga, Arkselle makko Esauim arksarei. Kingorna appersorpa: Esauiõvit ernera? Taursoma akkia: Ap, taunãvunga. Tava Nerdliutiksamik tairvsominga àitsiviga, Weinemiglo servsaivigigia; Isaakelo nerriok immerlunelo, Jakomullo tava okarpok: Kacheit ernera, kunnikiartoringa! Taursomalo ornikpa kunniklugolo. Tava annoreisa tivkæt naimalerpa pidluarkollugolo (Jako).

Jako annekainarmet, Esaue ãuarnermit tikkipok, Nerdliutiksarlo isseramiuk, okarpok: Makkillutillo nerriniangoarna ernerpit nerssutanit nijuartomit. Tava Isaake annilangãlerkau, okal-

okalluklunelo: Nukket pekoserdluklune tikkipok, Pidluarkorsùt idlit pirsæksarigalloet paeràerpa. Pidluarkorsausàeissenginioktaok. Esauele niblingãrpok kejãvlunelo okarpok: Atauseenarmik pidluarkorsùtekainarpit, atataga? Uangataok pidluarkoniænga, atatagaã! Tava atatætta pidluarkogia. Esauible umigilerpa Jako, pidluarkorsùt angnek pivlugo, okalluklunelo: Killamik nedliunæsuaromãrpok, atataga alliaisutiksakangãissamet, merssa nukkara tokkotsomauara.

Ajokaersutikset.

1. Missiksorniaritse Gudemut nàlengitsokarkonasse kimik Esauesun-ẽtomik, Nekkiksainak taursoma pærutiga angæjudliursusiminit, Ebr. 12, 16. Gudib kittorneisa pikseinnik Suksariningitsok, Nunab tamattoma peenik attoiomanermit, tauna illuaitsulliængãrlunelo sillaïtsulliængãrpok Esauemit, nangminek pærotiname innùrsùmik nãksaungitsomik.

2. Illissimaniarsiugle Pidluarkonekarnek kingorna taursoma (Esauib) piniaralloaramiuk angeluktortitaursok, adlamik issumakautiksamik nervsanginame, Ebr. 12, 17, terssa imaipok: Atatane adlamik issumakartinek sappera. Taimaitsomãriok kakugo, saimaunersiviksarigalloe Innum attorluarsimangipago Kangàumet, tava Kodlerperksuit kooksoatun - ẽssaegalloartut, kamminek ajussauæt Ingnersoak nãksaungitsomut-ẽtuinaissirsok, Gudelo ekkartoursivlune okaràersok uttertitsisinek ajussaua okauseenik.

3. Re-

3. Rebekka nàleinaissægalloartok, operlunelo nautsersorniaissægalloara, unnersune Gudib kannok illivlune erkoutissammago Jakomut. Kissiene Gude assajominartok taursoma ikkioromagalloarpa sordlo, tavalo ernine kemmigeeserpa anguta segluvigekollugo. Uagut illuaitsulliarnauàerniaissaugut, terssanga ajungitsok pissæsugællugo, Rom. 3, 8.

4. Jakotaok angesõmik ajortulliarsimavok, angæjune pekoserdlukbigigamiuk, angunelo segluvigællugo. Assærsenã okkorse! Pekoserdlungnek attoriaurnassiuk; oktorbiginekarkennavose oktoutigirsauvsinik, Matth. 7, 2. Jakotaok taimaitomik missigititaursok kingorna.

5. Nukkara tokkotsomauara! Erkanak nauærsorsoangã! Taimaitok tussarlugo, Kàine ama erkainekarnakau illa! Illivse nangminek akkingersekennasse assænerirsakka, ningeissàerlusele pigitse! Ajugãjungnàersekenek ajortomut Ajortorle arktorsartirsuk Ajungitsulliarnermik, Rom. 12, 19. 21.

Eri. 68. **Piksippatit Gub**
Attorsinaruk;
Issumangnik peenaruit
Ajortomut pirsarpotit.
Piksippattit Gub
Attorsinaruk.

Kajumingitsok
Angeluktorpok.
Esau Nauk kejângârame,
Innorpale nachogirse.
Kajumingitsok
Piksàerotipok.

12. Jakub Nunasiornera.

1 Mos. 27, 42. — Kap. 30.

Esauim okausee Rebekkamut okautiginekarmetta, erne Jako taursoma kàkoa, okalluklunelo, pilers-

pilerssãrniarlutit kemmãniarit annimnut Labanemut, angæjuvit kamaja ama kaitsomitserlugo. Tava (Jako) Isaakib pidluarkoa, okalluklunelo: Nulliarniarkenek Kanaaneıniut panneennik. Mesopotamiamulle peet, taivkanelo nulliarniaromãrpotit Labanib panneenik. Jakolo aulàrpok Bersabamit, tikkisakaramelo, sinniktarpok terssane, Sekkenek tachisimamet. Tava Ujarak pia illivlugolo niakongme attanut, innàerniarlunelo. Tava sinnektorpok, majoartarbeet Nunamit napparmetta, issungmingniglo kodlernik Killak aktorlugo, Gudiblo Engelee terssõna majoartarlutiglo akkartarmette. Jehóvalo issugingne kodlernẽlune okarmet: Abrahablo Isaakiblo Gudigãnga, illikkullo kinguæksagkullo Ekkardlereet tamarmik nunamẽtut pidluartitaussaput. Attalo aiparissauagit ornigæksarnut tamannut, kemmeissengilaukillo, illingnut okauserirsakka tamasa erkoutingikadlarukit. Jakole itterame okarpok: Sillan ivlernak Inne tamanna! Illomut tamãnẽpok Gudim igloa; tamerssãvok Issertarbiksoak Killangmut! Udlãlermet Ujarak taivna nappartipa nællunærkotiksarekollugo erkairsùtelingmik, Innelo tamanna, tailerpa Bethelemik, imaipok: Gudim igloanik, ingminullo nàrkikpok okalluklunelo: Gudib sernigippanga arvkosinerme attuarkamne, nekkiksamniglo attirsæksamniglo tunnippanga, erkiksisillungalo ama angerdlartippanga, tava Jehova Gudigiomãrpara, Innelo tamanna iglokalissavok Gudemut. Jakolo aularpok Nunamut pauanẽtomut, Puilarsorlo tekkolerpa, tamattomanga Sauarpeit immitareit. Parsirsut Jakum apperei: Assærsenã kat-

kattengutigeet, sume nunakarpisse? Taukkoa akkiæt: Harane nunagàrput. Ama okariok: Labanesaok illissaraissiuk? Akkiæt: Tauna illisariluarparput, attalo terssa pannia Rahele Sauennik aggersok. Rahele Jakub tekkoleramiuk nippetõmik kejävok, okarbigaellugolo Rebekkam ernerimmanne.

Labanele Jakomik ujorkuminik tussarame, pàriartoræsuarpa, iglominullo issertiniarlugo. Labane Jakub kivgartùpa Okkiut arbenek mardluk, pannia Rahele pissævlugo. Labanible seglokittarpa kingorna, panninelo angæjudlek Lea tunniupa taursomunga, nulliarekollugo. Tava Okkiut adlet arbenek mardluk, Jako kivgartoriakarpok Rahele pivlugo. Tava arkanek mardlungnik ernertãrpok, taukko akkit tamerssa: Rubenelo, Simeonelo, Levib, Judalo, Danelo, Naftalilo, Gadelo, Asserelo, Isascharelo, Sibulonelo, Josephelo, Benjamilo. Mattoma kingorna Okkiut arbeneglit Labane Jakub sulle neijortuarpa; umnillo akkiksa kolleriartarlugo taursoma mummiksitarmago, taimaitorle nellekangitsomik pisõrsoangorkau, Kivgennik, Sauenniglo, Nerssutinniglo.

Ajokaersutikset.

1. Innuit nauk tamartarnermingnik ernumanartorsirsarlutiglo nagliungnartorsirsarmetta, Gudible kemmengnauiængilei, tamanna Jakubtaok missigisimaua.

2. Assærsenâ! Annaursirserse assagussiuk erksirsariakangilase sumẽtoseloneet. Unnuarme târtome Jako kissingorodlune Ujarkame sinningmet,

met, Gudim assænartub neijungãra, ussornartomiglo sakkomerbiga puigungisanik innunerane.

3. Labane piniarsusimine tamanne nangmineksarsiungãrtotut illiorsinarpok Jakomut, taunale pisõngorlunelo-ẽtuarsinarpok angamine tukkoitsome. Piminik nangminerminik issumaginingãrtokaissengilak, nungullutigle issumaginiaissægieit adlet peet, imaipok: Ingminuinak piksarsiorniartokaissengilak, nungullutigle adletsaok (Innukatittik) piksarsiorniaissaegieit. Filip. 2, 4.

Erin. 228. **Esaumit Jako kemmâvok**
Bethelme innàerniarpok
Ussornartok tekhoa.
Kaumarsomik, Nàlegangà!
Illàne ajorsarama
Tava neijorniaenga!
Kenùvunga: peetsògama
Nàkiginga! tettigaukit:
Allaissengikingma idlit.

---

13. Jakum angerdlarnera.

1 Mos. 31 — 35.

Labaniblo ernereesalo annærutillerpæt Jako, pisõrsusia pivlugo. Tava Jakomut Jehova okarpok: Gudiõvunga Betheleme sakkomerbigirsit. Atatauvit nunanut ama aularit! Uanga aipariomauagit. Tava Rahelelo Lealo Jakub kakopek Narksamut Sauarpàminut, aularullugillo nerssutinne pekotinnelo tamasa, Labanemullo okautigingila kemmãissægame. Taivrsomale sauarpenne-

penne kirvsariartorei merkoèjarlugit. Udlullo pingajuænne nællunàerbiginekarpok tamattominga, tava mallidlàrniarpa, Udlullo arbenek mardluk kàngiumetta, angumera. Sinnektokulle Gudim okarbiga Laban: Mianersorit Jako okallukbigirsariaurnago adlamik kissiene illeksinartomik. Tava Jako Labanib padlilerpa okalluklunelo: Omaã, sullirsotit? Saok angiortokut kemmãvit? Jakum akkia: Issumanerdluktunga, panningnik idlit arksãissæssugàrma. Ama okariok: Okkiut 20 kivgartùpaukit, akkiksakka kolleriartarlugit mummiksitarittit. Gudim ikkiungippanga, idlit sõkartinanga aulartissægalloaringma. Tava Laban okarpok: Imakka narkikkatigeenniarlanuk! (malligaeksarsiorbigekatigeengniarlanuk!) Ernutangoennelo, Panningnelo Labanib pidluarkoei aularlunelo: Jakotaok aularlune ingerdlaniarpok, arvksinikse attuarlugo, Gudiblo Engeleesa pãrpæt, taukkolo tekkogamigit okarpok: Terssa Gudib perperksoee! Tava angæjune Esaue aulartitsiviga Akpàrtunnik naellunàerbigiartorkollugo aggersusiminik. Akpàrtitet ama utteriput okalluklutiglo: Esauib nangminek niubiorpãtit Angutinnik 400-nik. Tava Jako siõrangãlerpok, innuktennelo, Sauello, Nerssutillo mardlungortipei, okalluklunelo: Taukkoa ardleit Esauib kanningarlugillo pidlârpagit, tava ardleit annigoromãrput. Ama tava okariok Jako: Atatama Gudiænã! Kingakonakaunga nãkiningnernut illomòrnernullo tamannut idlitpirsartakkaengnut kivgarojungoarnut, merssa Ajaupiainarmik ominga pekartunga, Jordane (kooksoak) tamanna ikkarsimagauko —

siorna

siorna siorna — mãnalo amerdlasunnut perperksoarnut mardlungortunnut nàlegangorpunga. Annektiniaenga Esauim angaejuma arkseinit! Idlit okarauit: angaejokautserbigiomauagit unnerlutit! Kingorna tava Sauaurset, Sauello, Nerssutillo piei piksamãrtillugillo Esauemut angaejuminut, taunalo okarbigiartorkoa imaenna: Paejugutiksennik makkoninga Jakub kivgauvit Nàleke Esaue neksiubiga. Merssa issumakarpok: Saimarsaromauara Paejugutinnik. Kingorna pigirsenne tamasa Jakum ikkaupei koksoakut Jabokekut, kissingorotillunelo, Tava kautserlugo Angutib sunauva pãva taima aksorsoarmik, sevia innardsarlugo aglaet. Angutiblo taursoma okarbiga: Ipperarniaenga kaulermet! Jakuble sãpa: Ipperarnauiaengilaukit pidluarkungikadlarungma. Tauna okarpok: Jakomik attekarungnàeissautit Israelemigle, Gudelo Innuglo pãsimagaukik ajugaulutillo. Tava pidluarkoa terssane. Nunalo tamanna Jakob tailerpa Pnielemik; merssa okarpok, Gude kènarsioriga, tarnigalo anneksimavok.

Esauelo angæjune aggilersok Jakub tekkogamiuk, siualerpok sikkimirsarlunelo arbenek mardlungnik. Esauible akpaniarbiga erkillugolo kongaesiagut, kejãpuglo. Jakublo nulleesa kittorneisalo sikkimirsarbigigiaet Esaue. Paejugutikset Esauib piniaromangikalloarpei, taimaitorle Jakum innemmanne, tava piei. Taimalo Esaue ama angerlariok, Jakole ingerdlaniarpok Salemut. Gudible okarbiga: Bethelemut aularit, terssanelo tunnirsiviliorniarlutit Gudemut sakkomerbigirsingnut taimane kemmăgauit angæjung-

æjungnit Esauemit. Tava Innuit sugirsenne tamasa okaupei: Gudepilluit sulle illivsinĕtut pærniarsigik illivsenit! Tava tamakko tunniupeit taursomunga, taursoma illiei Nunam illuanut Orpium attanut. Tava Bethelemut piok tunnirsiviliorlunelo terssane, Ujarkenniglo innuksuliorpok naellunaerkotiksiorlune erkairsutiksamik Kingorna angune Isaake tikkipa Mameremut.

Isaakelo 180-nik okkiokarame uttokàvlunelo tokkovok, Innunermiglo namaksivlune, innuktaminullo (operkatiminut) pisitãvok, Timalo Ernekit Esauiblo Jakoblo illiaek.

Ajokaersutikset.

1. Innùnevtine kannok missigirsakarauta nunamĕtilluta, tamanna erkairsarangautigo umætekut kujavluta, tava Jakotut illivluta okarluaromãrpogut: Gudeã! kingakonakaunga nãkiningnernut, illomõrnernullo tamannut, idlit pirsartakaengnut kivgarojungoarnut!

2. Angaejune aggermet, Jako sillalingoursotun illiorpok, taunalo arssiginiarlugo ajungikalloarpok, taimaitorle illungersorluta Gudemut tuksiarniarluta, terssa pirsariakarnerovok, tauna okarmet: Nagliukuit torklorbiginiaenga, tava annektissauaukit, idlillo ussorissauarma.

3. Engele Jakub pãva ajugãvlunelo, merssa kejãvlune tuksiarame taursomunga. Ussornakau illumine illàne urssersarnekartok allarnangitsomik tuksiarajudlàrpet Gudemut, tarnine ullapisautiksarsiorlugo pidluarnartomik!

3. Esau-

4. Esauelo Jakolo arssigaellugik saimarsarkatigeeksuk, idlitsaok omã, kattengutit saimarsarniaissauet illingnut paitsisekartok! Matth. 5, 23. 24. Kannilarsuserlo illeksekârsuserlo saimarsautiksàursarpuk Kingarsainersoarmut.

5. Angerutsiminik Jako erkasitariakarpok Gudemut. Taursomunga okauserirsauvut angerutsit, sunauva, puigorkajarsarauvut! Gudemut sumik illioromaulutit àngerbigiguko, tavo issumaginiarlugo kigaidlengniaissengilatit!

Er. 151. Jako pisôrsôvlune	Pigiaukit uanga
Angerdlalissirsok,	Allarnauaerlutit,
Esauim orningmanne	Jesù, tunnissauarma
Annilangâlerpok;	Tupedlersautimnik.
Taimaitok Gud udlâme	Jakotut kejâvunga
Kejâvigimanne,	Tuksiarlungalo:
Ernumaissàersipale	Ajugâtiniaenga
Ussorekollune.	Aiparaellungalo!

14. Josefib tunninekarnera.

1 Mos. 37.

Jako innelipok Nuname Kanaaneme; taursomalo ernera Josefe 17-nik okkiokarpok, Nerssutit Sauello pârileramigit kattengutinne illagaellugit. Taukkoalo ajortomik paitsisiginekarangetta, taursoma okautigirsarei atatamingnut. Josefe Israelim assaengârpa kittornaminit adlennit tamannit, millektòmiglo (aglâlingmik) annorakartipa. Kattenguteisalo annaerutilerpaet kingaraellugolo, okallukbigirsarangamikolo, illeksinek ajorpaet okautsemik atautsemigloneet.

Tai-

Taimaitaok Josefe sinnektorpok imaitomik: Naursut Narksame erkiteramikik, erkitekennelo kattenguteisa erkitegeinit okkubigirsarnekarmetta; tava kattenguteisa angekainik sulle kingariartorpaet. Illanelo taursoma okalluktùpei: sinnektorpunga Sekkerngub, Anningablo, Ullorirsello arkaneglit sikkibigirsarmanga. Tamanna pirsutigaellugo angutaetta okauniarpa, okalluklunelo: Sunauva, uangalo anrgnauvillo kattengutivilo nàlegiartussenerpautigit? Taimaitorle atataetta ekkarsaumiugiuarpei okausee tamakko.

Nellautsorporlo Josefib kattengutei aularmetta, angumik Nerssutei Saueilo pâriniarlugit, tava Josefemut Israele okarpok: Aularna, angaejuettit, Nerssutillo, Sauello tekkoiartorlugit, ajunginerpetta, tamattominga naellunàerbigiartoringa ama! Angutib tava nàipipa Josefe, merssa tamartok narksame, unnersorlugolo Dotanemut. Kattenguteisa ungesiksomit tekkuleramiko, ingmingnut okallukkatigeekput: Tekkussægikse, sinnektortok aggerpok, tokkotigo tava naellunaersisaput sinnektugei sũnersut! Tamanna Rubenib tussararniuk, okarpok: Aukkoirsarunassiuk, Ittersamulle innukajuitsomĕtomut nelluksiuk! Arkseinnit merssa annektitsomaulugo issumakaralloarpok, angutanullo ama pisitsomaulugo. Kattengutinne Josefib tikkimmattik, kallipanik annorajarpaet egillugolo Ittersamut; t amannale immekangitsok. Tava ingiput nerriniarlutik.

Taimailiortillutik Ismaelitit (Innuit) illàrpàit kameelemingnik aggilersut, Egiptenemut ingerdlarsut tekkoeit. Tava kattengutinne Judasim okar-

okarbigei: Kàe, kattenguput tunnissigo! Taukkoalo nàlekpaet, Josefelo kakkitipaet. Taunalo nãkigekogalloarkau taukkonunga, tarnaettalo kokselangărsusia taukkoa tekkogalloarpaet, taimaitorle tussaromangilaet tauna, tunnivlugolo piaet Anningaursennik 20-nik. Ismaelitillo pivlugolo pirsupaet Egiptenemut.

Ittersarlo Rubenim ama kikkinamiuk Josefelo kingorarlugo, annorarsenne alliktorpei, okalluklunelo: Nukakpiarak pekangimet, mâna sussaunga?

Kattengutigeelle Josefib kallipa piaet, Sauaursarlo Angut tokkollugo, auanullo missukpaet kallipa, tamattominga angursik neksiubigaet, okallukbigekollugolo okarbigekoaet: Tamanna nervsaràrput; kemmerdlorniaruk, ernerpit kalliparigalloarnerpa! Taursoma illisariluarpa okalluklunelo: Terssa ernerigalloama kalliparigalloa; Nerssuterojuksŭb Josefe nerrisimaua, Nerssursŭb kèsortorsŭb nungusimaua! Ismaelitille Josefe tunniaet Potifaremut, Faraub Nàlegaunerub kivgarsoanut Egipteneme.

Ajokaersutikset.

1. Assaersenã! Assaeninginermit Allianartokarkorsinermillo okautigekatigeeksarunasse. Illáuele ajortut naellunàerikarangaussigik, Erkanartuksak allisiniarkollugo, nàlekauvseloneet pekorsarimmarsuk, tava alliaisukluse pirsaritse.

2. Annaerursinerub siŏranartorsuit kingubiutarei: Tokkotsinek pivlugo okallukkatigeeksokarpok, kattengursik pisiniutigaet, atatartik segluvigaet illuaitsomik! Ajortut taimailutik illatărsinararaut ama adlennik Ajortunnik.

3. Josefib kattengutei nerriomaulutik inginiarput, sordlo illuartunnik tamannik namaksirsut. Taima illivlutik issumettik Innuit illane paitsisekangitsùrsărtitareit.

4. Josefe pivlugo Pilirset, pingărtomiktaok issumarsiugaèksăput, Jesuse pivlugo Pilirset arssigingajekamikik. Terssa pirsuiigaellugo, assaersenă: ekkarsautiginiarsigik imaitut: Josefe kingarinekarpok kattengutiminit. Jesuse Judit kingaraet timekut kattengutigirsartik. Sordlo Josefe pivlugo ivkoa pirsartut, taima illivlutik Jesuse pivlugo, Judit okallukkatigeekput tokkotsomaulugo. Taivkoa Josefe tunniaet anningaursennut 20-nut. Taukkoa (Judit) Jesuse piaet anningaursennut 30-nut.

Erin. 183. Tussarsiuk kingarirsaursok
Kattenguminit Josefe,
Kenûvlune nâkekongârtok
Pisiniutigimmaenne.
Taimaimet assakatigeeksa
Nàleklugo nâlegarput:
Killangmut piginaungimetta
Ingmingnik assaeningitsut.

Jesu, pivlunga innùrsotit
Peetsotut nachonarlutit
Ikkingutivit tunniâtit
Anningaursennut 30-nut.
Assaersok Nàlegak Gudeà!
Nekkursektikinga Idlit,
Tokkòmut illomòrkollunga
Issuanut nàleklutit.

---

15. Josefiib parnârsimauvingmênera.

1 Mos. 39 — 40.

Egipteneme Josefe aiparirsăvok Jehovamit pidluartongortităvlunelo angutăvlune. Potifariblo tekkogamiuk sullirseine tamanne Johovab pidluartimago, piminut tamannut missiksoirsungortipa. Udlormillo tamattomanga taursoma Egiptenemium igloa Jehovab taengekartipa Josefe pivlugo, tainalo (Potifare) sumik adlamik issumagirsaeksarsiussàerpok, kissiene nerrivlunelo immerarau. Josefelo pinnersomik kènakarpok.

Illanele nàlekame nulliaetta Ajortómut petainermut kemigeeseralloarmanne, taunale piomangiluinarpok, okalluklunelo: Kannok illivlunga taima aktiksomik illuaitsulliaissenerpunga, Gudelo arksoaraellugo ajortulliaissævlunga? Udlulle tamasa taursoma Arngnam urssersarniaralloarpa, Josefible nàlengila, kannetokut neijoromannagoloneet. Udlulle illaenne nellautsorpok, Iglomut Josefe issermet, sullirseksenne piniarlugit, Innungmiglo neijortokarane. Tava annoragut taursoma tiguva; Josefible annorarse kemmekpa arkseinut, kemmăvlunelo Iglomit annivlune.

Nàlegarle iglominut tikkimet, nulliaetta okarbiga: Kivgabtaursoma Ebraerim isserlune asseroromagalloarănga. Uangale nippărama nibblerlungalo, tava annorarse uamnut kemmekpa kemmăvlunelo. Tava nàlega kammaktorsoangorpok, pisillugolo parnărsimauvingmut. Issigei Kerssungnut mardlungnut kiggisillugit pieit.

Jehovable neijorpa, saimaunekartillugolo Parnãrsimauviub nàleganut, Parnãrusimarsut tamasa taursoma missiksorkoei Josefemut, nangminerle issumagiungnàerpei.

Nellautsorporlo, Nàlegaunerum immitsirsa igviortalo ajortulliaramik, Parnãrsimauvingmut Josefim innigirsanut pisitãpuk. Udlullo kavsingoit kàngiumetta, tamangmik sinnektorpuk, ingmikut sinnektugakarlutik. Udlãmet Josefib tekkopek alliaisuktuk, appersorlugiglo: Saok taima alliaisukpissik? Akkiaek: Sinnektortoguk, nevsuiairsuksakarannuglo tamattominga. Josefe okarpok: Gudé kissime nevsuiaiginavok; taimaitorle unnibkàrbigittinga tamattominga! Tava Immitsirsok pinikãrtok unnibkàrpok: Sinnektortunga Orpingmik Weiniksalingmik sãmnẽtomik, pingasunnik aualekotelingmik, paurneillo tigugikka siggortorlugillo Faraum ermusianut, tamannalo tunniukiga taursoma arkseinut. Josefim okarbiga: Aualekotit tamakkoa pingasut, Udlut pingasut arssersoutigeit. Udlut pingasut kàngiupetta, Faraum ama pekussauãtit kivgartornerigalloaengnut; uangale erkainiaringa innùluaruit.

Ivgiortub pinikãrtub missigileramiuk, Nevsuiaut tamanna ajungimet, Josefemut okarioktaok: Uanga sinnektortunga, Poogit (Nuerseket) pingasut kallereeksut niakumne kakkakikka, kadlerpãrlo immakartok Ivginnik nellinginarnik Faraub nerrirsaekseinik, Poongmillo tamattomanga Tingmirset pukkuluktartut. Josefib sãpa: Poogit pingasut tamakkoa arssersoutigeit Udlut pingasut. Udlut pingasut kàngiupetta, Faraub

niv-

nivingarkussauãtit Kerssungmut napparumut, (tokkokollutit), Timillo Tingmirset nerriomãrpaet.

Udlullo pingajuaenne Innuvingne Faraub nedliutorsioramiuk, nekkiksiorkorsiok, tava taivkoa tamangmik pinekarpuk, sordlo Josefib nevsuiarbigisimamattik. Immitsirsuble pinikãrtub Josefe erkainiaengila.

Ajokaersutikset.

1. Josefe ajungitsomik kivgartorbekartok Potifarim igloane, tarnale angesõmik nauaerkau. Umnit timivta innudluautikseinik issumagisimagalloarauta, tarnivtale illàne piksakarbigingitsara tamanna. Taimaitomik erkomaniaritse tuksiarluselo sorarase, urssernartomut pekonase! Urssernartomut pigalloaruse, tava Gude erkainiarsiuk, Josefesullo okaritse: Kannok illivlunga taima aktiksomik illuaitsulliaissenerpunga, Gudelo arksoaraellugo ajortulliaissaevlunga.

2. Timivta ajortuglit kissimik pinata Sillarsoarmiulle innudluautigirseisasaok ikliguksarangattigut, tava Urssernartut illomut kannekaut, Josefe taimaitomik missigititãvok. Kissiene tamanna arksoaraellugo ajornaengilarmè Jesusib saimauneragut, illomòrniarsinaruit mikkirsungoak pivlugo aglaet. Taimaitomik Omã, Innuit asserorsairsut kemmarattiginiakit, kangunartunniglo okausekartut kemmengniaræsuarkit; merssa tussarnãlerukit, tava erngerdlutit pisitãlerpotit ajortomut kangunartulliarnermut.

3. Naellunartong-una illa, Gudim akkoarinera! Josefe illuartok Parnãrsimauvingmut pisit-

pisitâvok, Ajortulliamiglo paitsisekartotun-ĕtitavlune tamarmik tekkoaenne! Ussornakaulle nagliuktitaursut Illuarnek pirsutigaellugo. Matth. 5, 10.

4. Immitsirsub pinikârtub Josefe issumakaerpa, Jehovable puigungila, Parnârsimauvingmele aglaet aipara. Jehovamut tettekarnek illuarpok, Innuillo tettiginagit.

5. Sordlo Josefe ajugaursok Urssernartomut, taimataok Jesuse tamattigut urssersimagame nagutitut, ajortunnut ajugaursok. Sordlo ivna pekoserdluklutik passigaet, pisillugolo Parnârsimauvingmut, Adlab paitsisa pivlugo, taimataok Jesuse pekoserdluklutik passigaet; taursoma paitsisekangitsum adlet paitsiseit anniautigissaegei tokkokorsâvlunelo. Sordlo Immitsirsub pinikârtub Josefe puigora, taima Annaursirsoktaok angacjokaursorsoak kavseenik akkinekartarpok kujanginermik illuaitsorsoarmik.

Erin. 184. Illiniarta Josefemit
Illomòrtungorkolluta,
Kemmàvluta kangunartunnit
Annaukotekaissaegauta!
Arksoaraellugit petaitsut
Nagliukalloaruta;
Guble kemmeissengilâtigut
Nàlengnartitâtinata.

---

16. Josefib nâlengnartitânera.

1 Mos. 41.

Okkiuk mardluk kângiummennik Farao sinnektugakârpok kooksūb sinane kikkaramegōg Ners-

sut-

sutillo Arngnet arbenek mardluk puelasũt, ama arbenek marluk taimaitut sedloursut tekkogamigit kooksoarmit kakkirsut. Nerssutillo Arngnet sedloursut nerrillugillo nungukeit Nerssutit Arngnet puelasũt, mallugikbiginekangilelle ẽisimagamikik. Taimaisermet Farao itterpok. Ama tava sinnileriok, Sinnektokullo tekkordlòrpei Naursut mullingoit arbenek mardluk silliktut Iviksoarmit atauseenarmit naursut; kingorna Mullingoit arbenek mardluk amitsut oukajasimarsut nuilerput, taukkoalo ẽieit ivko arbenek mardluk silliktut. Udlãmello Faraub kàkoei Illissimarsut tamasa, erkoutuksenniglo okalluktut Egiptenemẽtut, kissiene taukkoa illakangilet, taursoma sinnektugeinik nevsuiaiginaursomik. Tava Immitsirsub pinikãrtub Farao okarbiga: Ajortullirsara aitsait erkaiara. Parnãrsimauvingmẽkadlarama, taimane Nukkakpiak Ebraerit illaet illagigikput. Sinnektukennik taursoma nevsuiarbigãtigut, uagutinut kannok nevsuiaegeinik pinekartogut.

Tava Farao aulartitsiok Josefelo kàkollugo. Nutsinne taursoma kirvsarkogadlaramigit, Annorarset adlet attivei, Faraomullo isserlune. Tava Faraum okarbiga: Uanga sinnektugakartunga, illingniglo tussarpunga okautiginekarpotit: Sinnektukamik tussarangauit, nevsuiarsinagaukogõg. Josefim akkia: Uanga issumamnik taimailiorsinaungikalloarpunga; taimaitorle Farao Gudib naellunàerbigiomàrpa ajungitsomik. Tava sinnektukaminik Faraum unnibkàrbiga Josefe, taursomalo akkia: Sinnektukaek taukkoa tamangmik atausek nelligeeksomik issu-

makar-

makarpuk. Piniaromarsenne Gudib naellunaerpei Faraomut. Nerssutit taukkoa arbenek mardluk pinnersut, Mullingoillo Naursut taukkoa arbenek mardluk ajungitsut arssersoutigeit okkiut arbenek mardluk nekkiksakangârtut, Nerssutillo taukoa arbenek mardluk sedloursut, Mullingoillo Naursut taukkoa arbenek mardluk amitsut, arssersoutigeit Okkiut arbenek mardluk kângnartokangârtut ivkoa kingornaettigut nedliussirsut; tava taukkonane missigiungnàeromârpaet siornaettigut Nekkiksakangârnek Nuname tamattomane, kângnersoakangârtomit.

Faraole aipaeksanik sinnektormet, tamattominga naellunàernekarpok, Gudim illomut erkoutinaesnaissammago tamanna. Mâna Angut sillaliksoak Faraub missiksoirsungortiniarliuk Nunamut Egiptenemut, pekartitsiniarlunelo Kivgartortuksennik Nunamut Nàlegaeksennik, Naursullo taedlimagirseit piniarligit Okkiut taivkoa arbenek mardluk nekkiksakangârtutẽtillugit, Nekkiksello, Okkiunne taukkonane piksakartunne, tamasa kattersorkoniarligit Koersoarnut, Nunamiut kângnernit nungukonagit.

Okantsit tamakko Faraublo kivgeisalo illuareit. Taunalo okarpok: Kannok illivluta Angut taimaitok Gudim anuerneranik illumiolik nenniginaissauarput? Josefemullo okarpok: Idlit nàlegaussautit iglumnut, kissiene Nàlegaunerum ivksiauvia uanga kissima attorlugo, tamattomingainak angnerussaunga illingnit. Atta, Nunamut Egiptenemut tamarsoarmut nàlegangortikivkit. Ketterdlerkominiglo Josefe tunnia, annorartartillugolo erdlingnartomik kakkortomik

sâto-

sãtomik, ijamirserlugolo Goldemik, kammuksiminelò aipane kammukserkoa, siornagullo torklulakorsiok: Terssa Nunam atata! Josefe 33-nik okkiokarpok Faraomut sakkomerame.

Tava aularlune Nunarsoakut Egiptenekut tamarsoakut ingerdlaniarpok, Okkiullo arbenek mardluk-ẽtillugit, Nekkikset tamasa kattersorniarpei amerdlasõrperksuit nellckangitsut, kissinek ajornartut. Tamanna kàngiumet, Okkiut arbenek mardluk kãngnartokangàrtukset nedliutilerput, Nunennelo tamanne ajorsalerkaut, Nunamele Épipteneme tamanne nerrirsæksakarput koersoarne. Nekkiksamiglo Farao Innuit tuksiarbigiartormaenne, okarbigei: Josefe orniksinarsiuk, kannok okarbigippasse, nâleksiuk! Tava koersuit Josefim angmalerpei tamanne, tunnirsivlunelo Fgiptenemiunnut. Innukperksuillo tamarmik Egiptenemnt piput, Josefelo pisiniarbigaellugo. Faraublo Josefe aipaniktipa, taunalo ernertaunekarpok mardlungnik: Mannassemiglo Ephraimemiglo.

Ajokaersutikset.

1. Okkorse, tussaissægikse, Josefe siornersoak pisiniutiginekarlunelo tunninekartok, Okkiullo kavseet Parnãrsimauvingme nagliuktok, kingorna Nàlegaunerub kammuksersoane kammuksersok! Aijãisõrnartomik illa, Gudim issumaginirsusia naellunaernekarpok taursomane!

2. Makpersækenne attuairsarpogut, Gudib Sinnektokut pekorsenne illane naellunaejartarmagit Innungnut. Taimaitorle uagut operirsakarkonekangilagut Sinnektukennik, Gudible okauseenik operirsakaissaugut. 3. Ud-

3. Udlut ajorsarnængitsut piksakarnartut nedliutarangetta, Nerrirsæksello ajornængitsarangetta, tava Josefe arssigællugo piksarsiorniaissaugut kakkugo ajorsarniksarput issumagaellugo. Taimaitomik ajokærsukaminut Annaursirsok okarpok: Augvakungoit sorarurset kattersorsigik asserorkonagit.

4. Nagliungnartokut manigunartokullo Josefe piok Nàlengărnartitănermut. Taima Jesuse tokkomut aglæt anniarame sorarame, tunninekangărpok Ussornaumiglo Nàlengnaumiglo Ebr. 2, 9. Innuit tamarmik nekkiksarsioriartorkonekarput Josefemut. Jesuse nekkiksăvok innùrsùtelik; taursomunga pirsok kălissengilak. Joh. 6, 35.

Erin. 151. Illuartok Josefe
Gudim annektimmanne,
Illane naellogaukit
Taimaitok pissauaukit
Parnarusimarsok,
Nàlegaunengorpok.
Jesu, sullirsettit,
Atatagaellutit.

---

17. Josefib kattenguteisa tikkerarneraet.

1 Mos. 42 — 43.

Nuname kanaanemetsaok kăngnersoakarpok. Jakolo tussarame Suaursæksennik pisiæksennik Egipteneme, tava Josefib kattengutei kollit samunga aulartipei suaursaeksarsiniariartorkollugit; Benjaminele illakongila, merssa okarlune: Perdlungmik pinekaissæsugigamiuk. Kattengutigeet taukkoa tikkinamik, Josefe pædlorbigæt. Nauglo taursoma illissarigamigit, taukkonangale illissarinekangilak. Tekkornartùrsărpeilo, illungersorlunelo okallukbigei. Josefiblo sinnektuk-

tukaminik erkailerlune okarbigei: Pekoserdlukluse missiksoriartortõvose. Taukkoale akkiæt: Nãggale Nàlegangã! kivgettit uagut tamaunga piogut nekkiksarsioriartorluta. Angutim atautsim ernerãtigut tamauta, uagut illomòrpogut, uagut kivgettit pekoserdlukluta missiksortõngisainartogut; arkanek mardlõvluta kattengutigeekpogut; nukkardlek sulle atatauvtinĕpok, Atauserle pekarungnáerpok. Josefible sãpei: Terssa piara, okarbigigause, pekoserdlukluse missiksoriartortõvose. Tava Udlut pingasut atautsemĕtillugit pãrekoei, Udlullo pingajuaenne okarbigei: Innujomaguse tava imailioritse, merssa Gude nâlekpara! Illomòruse tava kattengutivse illæt kellersorsimarsok Parnãrsimauvingmut kemmeksiuk; illivsele aularniarluselo nukkardlerse ainiarsiuk uamnut, tava okautsisse operiomauakka.

Tava ingmingnut okallukkatigeekput ima pivlutik: Terssa, taimaitomik paitsisesiogut nukkarigalloarput pivlugo, tarnætta kokselangãrsusia tekkogalloarautigo, tuksiarbigingãrmattigut, uagulle tussaromangikikput. Rubenim akkiei: Uanga okaukingikivse okarama: Ajortulliariaurnasse Nukkakpiarak tauna pivlugo? Mãna aua pivlugo paitsisekartitãvogut. Kissienne taukkoa nælloæt tussaumattik Josefib, merssa irvsuairsokarlune okallukbigei. Tava taursoma tunnuterpei kejâvlunelo.

Kingornalo Simeone pia, kellersorkollugolo tekkoænne. Pooeello Josefim immerkoei Suaursaeksennik, anningaurseillo ama pisekoei nungullutik pooeennut. Tavalo terssanga aularput.

Ang-

Angerlarlutik atatartik tikkinamiko, tamannik okalluktoupaet. Pooksoettiglo immaejarniaramikik, anningaursettik nungullutik nervsarpeit pooksoamingne. Tava annilangărkaut atatartik illagællugo. Jakublo okarbigei: Kittornamnik tamannik pejaivigausinga. Josefe pekarungnàerpok; Simeone erssitsungnáerpok; Benjamine aularutsomagiarse; uangainak tamannik pinekarpunga! Erningoara ingiakatigissengilarse samunga.

Nunamiulle Kăngnerum erdlokingărtipei. Suaursæksautittiglo nungusimagamikik, atatætta okarbigei: Aularniarluse amalo nekkiksarsiniariartoritse! Tava Judab săpa: Angutib taursoma illungersorlune okaupătigut, ima pivlune: Kénara tekkokissengilarse, nukkardlerse illagingikussiuk. Nukakpiarak illagekoguk! uanga akkigekovunga taursomunga, illingnut ama uttertingikuko, tava innũtillunga paitsisekaromauvunga pivlugo. Tava Israele okarpok: Taima pirsariakangărpet, nukkarse illaginiarsiuk, Angullo takanna Paejugutiksennik neksaulugo pissiuk, Anningaursello illivsinut uttertisimarsut ama neksarmigissigik! pivlugit tamarsimarsokartugaellugo. Ama adlenniktaok anningaursalirsarniarmigitse! Gudible ajugakangitsub nàkigitillisse Angumut taursomunga.

Tava Egiptenemut aularput. Josefiblo igloanik părsirsok ornikpæt, tunnekikomavlugo Anningaursennik pooksoamingne nervsarirsamingnik. Taursomale okarbigei: Atatauvse Gudiætta tamakkoninga piksakartisimauãse pooksoauvsinut. Simeonelo annisipa taukkonunga, pisil-

pisillugillo Josefim igloanut, terssane nerrissaminetta Udlok ketterarpet. Josefelo Iglomut issermet pædlorbigæt. Taursomale illeksivlugillo pidluarkoei, okalluklunelo: Atatarse taivna uttokak ajungila? Taukkoa akkiæt: Kivget atatarput sulle ajungilak. Benjaminelo nukkaue tekkogamiuk, okarbiga: Assærsara, Gudib saimaudlissit! Josefelo pinæsuarpok, merssa umamine kirssangãleriartorame nukkaminut, innimiuullo piok kejãvlunelo takamane. Ermiksimaræramelo, ama aunigiok, ingminiglo ullapisarniarlune okarpok: Nekkikset servsarniarsigik! Tava nellanut ingekonekarput sennilereeksinekarlutik angæjudliursusertik nâpertorlugo; tamanna taukkoa aijaisõrutigæt. Taursomalo nerrivianit Nerrirsæksennik aitsiviginekarput; Benjaminele Adlennit pinekarnerc̃vlune tædlimariartarnekarpok. Josefelo immerkatigæt.

Ajokaersutikset.

1. Kattengutinne saok angesõmik Josefim okaulugillo sukkanerbigàgit? Akkingeromaneramigit? Nãggale, tauna illissimadluarpok, Ajortok akkinekaissengìmet Ajortomik. Taimailiorpeile kattengutinne, ajortullirseinnik missigititsomagamigit perkiksimisitsomaulugillo.

2. Sordlo kattengutinne Josefib pirsarsimauei, taima illane illiorbigirsarpãtigut Annaursirsub. Kènane illane irssertortùrsãrara uagutinut. Kissienne okararau: Ama sãuiaritse tunnutersimarsut okkorse! tava kénarsisáeromaissengilause, nãkiniktõgama; kissienne illuaitsullirsesse missiginiarsigik, Jehova Guderse arksoaraellugo ajortulliarause.

Jose-

5. Josefib kattengutei missigilerbigauvut Paitsisigirsennik kanganitsennik sakkomersinaursunnik, aitsait, Okkiorperksuit kángiupetta kingorna. Merssakut taukkoa okarput: Terssa, taimaitomik paitsisesiogut nukkarigalloarput pivlugo. Kannotok uagut nâlekseriarsinaruta! Pidlauterperksuit kavseenik allisisægivut uagutinit!

Erin. 165. Tussarsigik ernumarsut
Umamit pasinekarput
Uanga paitsisikka
Jesua saimauniaenga
Kuttengutei Josefib,
Kanganitset pivlugit.
Puktarsigukit, tava
Pègarlugit ajortikka!

---

18. Kattengutinne ingminik illissarilersipei Josefib.

1 Mos. 44 — 45.

Tava iglome pãrsirsa Josefim okaupa: Taukkoa pooksuit immerniarsigik Nekkiksennik, nungullutiglo anningaursauteit ingmikut pooksuinnut põrlugit, ermusigalo kakkortok erdlingnartok idlit pisirsuk nukkardliub pooksoanut! Kaumelle Udlãme Iglorperksoarnit aularmetta, Pãrsirsub mallidlâræsuarpei, angumerigamigit okarbigei: Okkorse, saok Ajungitsok akkiniarpissiuk Ajortomik, pèjarlugolo nàlekama immerbigirsa? Taukkoa akkiæt: Ermutsemik tamattominga nervsarbiginekaissirsok tokkusavok! uagulle nâlegauta kivgarissauãtigut. Tava ujadlerame Angæjudlermit Nukkardlek tikkidlugo, Ben-

Benjamib pooane Ermusek nervsarpa. Tava annorarsettik alliktorpeit, Iglorperksoarnullo ama utteriput, Josefelo paedlorbigaellugo Nunamut. Josefible okarbigei kannok taimailiornek sappingitsose? Judasim okarbiga: Kivgauvit illuaitsullirsaet Gudib sakkomersika; terssa uagut tamauta kivgaeksävogut nâlekautinut! Taingale okarpok: Tamanna ajornakau uamne! Angulle Ermutsemik nervsarbiginekartok tauna kivgarissauara, illivsele pauunga angerdlaritse atatauvsinut. Tava Judase sakkomerpok taursomunga, okalluklunelo: Nãlegangă, kivget okangoarkoguk! Atatab tarnaetta ungageka ernerme taursoma tarna.

Uanga angerdlaissaegalloaruma Nukakpiarlo tauna illagissengikutigo, tava atatauta káersoee Alliaisungărnartomik pisissaegivut Illivermut. Uanga unnersoirsunga aglaet: nukkara pâriluaromagáuko; taimaitomik uanga kivget terssane unnillanga tauna simneraellugo! Merssa kannok illivlunga tekpauungnaissirsunga, Nukakpiak tauna aiparingikuko? Allianartorsaok atatamnut pissirsok, uanga tekkussaegiga.

Tava Josefe nunnomersornek sappingitsungnáerpok, torklulerlunelo: Nungullugit annekogissigik uámnit!

Tava kejâlerpok nippetõmik Egiptenemiut (annăersut) tussartillugit aglaet, kattengutiminullo obarpok: Uanga Josefiõvunga; atataga sulle innũva? Kattenguteisa akkinek ajorluinarpaet, taima aktiksomik annilàngăramik kènætta sãne. Taursomale okarbigei: Uamnut kainiaritse-eit, Josefiõvunga kattenguterse Egiptenemut

tún-

tunnirsarse. Mânalo issumaisarunasse, tamanna pivlugo ningektugaellunga; merssa innúrsũtiksarse pivlugo Gudim aulartikânga siunevsigut; merssa sulle Okkiut taedlimaet keporkàissenatiglo kattersugaeksakaissengilet. Mâna tuoviorluse atatamnut pauunga aularæsuaritse, imalo okautsartorlugo: Josefim ernerpit okaukoâtit: Gudib nâlegangortikânga Egiptenemut tamarsoarnut! Terssunga orningniaringa aggeesârkenek! Nuname Goseneme innelissautit; taikane issumagiomârpaukit. Tava nukkane Benjamine kongaeisiagut erkipa kejàkatigaellugolo, kattengutinnelo tamasa kunnikpei. Faraolo kallerchiname, Josefib kattengutei tikkimetta, tava kivgenne tamasa illagaellugit illuarekei. Josefelo taursoma okarbiga: Kattengutittit inneniakit: ima pivlugit: Kammuksit attugaeksesse, kittornauvselo nulliauvselo attugaekseit neksarsigik, atatarselo tamaunga pisitsiuk, kainiaritselo! Kattengutinelo Josefib tunnigieitsaok Arssũmik atautsemik, nungullugit ingmikòrtitarlugit; Benjaminele tunnia Arssũtinnik taedlimaennik Anningaursenniglo 300-nik. Atatanelo neksiubiga pekotinnik Egiptenemit; kattengutinnelo okaupei: Sakkitsaukenasse Arvkosinerme ingerdlatilluse! Taima atatartik tekpauunga angerdlarbigiartorlugolo unnibkaupaet: Josefe sulle innũvok, nâlegâvlunelo Nunamut Egiptenemut tamannut! Jakuble operingilei, Kammuksit Josefib neksiutei, tamakkonane kammukserkollune, tekkungikadlaramigit. Tava annermine ama nekkursekterkikpok, imalo okalluklunele: Nàmagara ernera Josefe sulle innũmet, uanga orniklugo tekkoiartoromauara tokkotinanga.

Ajokaersutikset.

1. Atataminut kattengutiminut assaersusekartotut Judase illiorpok, tamattominga naellunaersarpa, siornanit ajorungnàersimavlunelo sãniarsimagame. Taimaitomiktaok angesõmik pirsarialingmik ûnnersounekarpok Jakomit, tauna tokkolissævlune pidluarkorsimet.

2. Josefib kattenguteine Gudim issumaginirsusia ussornartomik naellunaersarnekarpok illa! Mallugissigik taukko Kãngnersoakartokut taursomanga pisitãmetta kattengumingnut, kettulisarnekarlutiglo manigoutinekarlutiglo perkiksimisinekarmetta! Nelligeengitsut Annaursirsum attortarpei, Ajortuglit Ajortomẽtullo ingminut kajungersiniarlugit.

3. Ama mallugileritse, Anniarsusek Josefib kattenguteisa taursomunga pisimarsuk', kingornalo naugminek ama illeisalo annaursutigimarsuk Perdlilernermit. Taima annaursirsivtataok anniarsusia ajortivut pivlugit missigirsa, uagut annaursutigàrput Asserornartorsoarmit nãissengitsomit, pidluautigaellugolo nãksaungitsomut.

4. Josefe nunomersornek sappilerpok, umætalo kirsangãlerpok assaenirsusermiglo sòrdlo utsersorlune kattengutiminut. Taimaipoktaok annaursirserput, kattengutiminik taisinek iktorutigingilãtigut taursoma, umamine nâkiningãlerpok, missigirsarangamissigut perkiksimirsogut. Kannoktok Innuit taursominga nâlegaukorsingitsut ingmingnut, tamarmik illitsorileræsuarlirsuk, umaeta Gudeõrsuselingmik assaenirsusekartok kattengutiminut!

 5. Jo-

5. Josefim okaursinera kattengutiminut aulalersunnut, kattengutigeet tamarmik erkairsaeksariuaissauaet, imaitok: Sakkitsaukenasse!

Er. 159.

Tekkojominak Josefe,
Pakkaitsirsut angaejunne,
Kunnikpei taukko paedlortut,
Taimalo allianartut.

Ajortuglit ernumarsut,
Pippattik kattengutittut,
Akkeetsugeit pejarlugit,
Tava pidluangâissaput,

Kannok naegliksairsok,
Illaeksimagittaok!
Benjamin erkipa aksut;
Paeroluinarput.

Tarninnik Assaersub
Tava pakaitsiput;
Saimaulutik Kunnikpattik,
Pisinatik Killangmut.

---

19. Jakolo ernereelo Egipteneme.

1 Mos. 46 — 50.

Israele măna samungnarniarpok piminik tamannik. Bersabamelo tunnirsimet, Gudim ima okarbiga: Siŏranek Egiptenemut tessamungnaromaulutit, merssa tessamane innukperksoangortitsomauagit! Tarniglillo Jakum igloanit Egiptenemut pirsut tamarmik 70 iŏput.

Tava Juda Jakub siunermigut aulartipa Josefemut. Josefiblo kammuksinne piginaungorsarkoa, pauungalo aularæsuarlune atatane niobiorlugo; taunalo tekkogamiuk, kongæsiagut erkipa, kejămersorlunelo kongaesiane. Tava Israele okarpok: Măna tokkoginaungorpunga, kènet ama tekkogauko.

Faraomullo Josefe okariartorpok, atatane kattengutinnelo tikkiumetta. Atatanetsaok Jako sakkomersipa taursomunga. Faraolo Jakub pidluarkoa. Taursomale Jako appersorpa: Kavsinnik

nik okkiokarpit? Jakub sãpa: Okkiut innuvigirsakka 130iõput; innùnerma okkiuee ikkitõvlutiglo innuserdliornartoliksõput, okkiullo siudlima innuvigirseisa amerdlasuseet innorpeit. Faraolo Jakum innudluarkoa annivlunelo taursomanga. Atatanelo taursomalo iglokatei tamasa Josefim issumagei pikseinnik, nungullutik kittornarirseit nãpertorlugit. Jakolo okkiut 17 sulle innùvok Nuname Egipteneme, Okkiueelo nungulluinarlutik 147iõput. Jakublo tokkoviksa nedliumet, tava Jofefim, erningne illagaellugik, Jako ornikpa. Jakum orkarbiga: Gudim ajugakangitsub sakkomerbigigãnga Nuname Kanaaneme, okarbigaellungalo: Nuna tamanna kinguaeksarnut pigirsaeksãkollugo tunniutsomauara.

Taimaitomik idlit ernekit pigilissauaekka, sordlo Rubenelo Simeonelo. Kàikik uamnut, pidluartekollugik! Tavale pidluarkopek, Josefemullo okarpok: Atta, tokkolerpunga, Gudible illagiomãrpãse, angæjokauvselo nunagigalloænnut ama pisitsomãrpãse. Jakublo erninne tamasa ingminut kàkoei naellunàerbigaellugillo, nungullutik ingmikórtartut missigirsaekseinik, kakkugo Okkiunne nedliutuksenne. Josefelo tunninekarpok Angaejudliub pigirsaeksanik, Judalo Nâlegaunerõrsusernik. Taunalo Jakub pimia Erkotuksamik ussornartolingmik Kristusemik, ima okalluklune: Juda pèjaiviginekaissengilak Nàlegaunerõrsusernik, Saimarsairsuksak tikkingikadlarpet, taunalo Innukperksuit ungagiomãrpæt (nàlekomãrpæt). Okalluktillune imaitunniktaok okausekarpok: Nàlegangã, Idlit

annaursinerit erinigara! Jakublo okautsinne kittornaminut năsimagamigit, annernengærpok. Josefiblo atatame kènanut paedlorlune kerssatiga kunniklugolo. Tamattoma kingorna Josefelo kattenguteilo Nunamut Kanaanemut aularput, atatamik tima illiartorlugo, Kărosungmut Abrahab pisianut. Egiptenemullo ama utteriput.

Josefible kattengutei siŏralerput, ajortullirsamingnik măna akkinekaissaesugaellutik taursomanga. Tava ima okaukoaet: Atatet tokkotinane pekorsiok: Josefe ima okarbigissauarse: Atatauvit Gudiaetta kivgei, uagut măna issumakaerbigitigut Ajortullirsamik irvsominga! Josefele kejălerkau taimaitomik okallukbigimmænne. Taukkoale pædlorbigiartorpæt okalluklutiglo: Atta, uagut kivgaeksainăvogut illingnut. Josefible okarbigei: Erksekenasse, Gude nàlegariganko! Illivse issumakaralloartose illuaitsomik illiorbigiomaulunga, Gudele issumagiksŏvlune illiorsimavok nevsokangitsomik mănakut, terssa Innukperksuit issumagigamigit innŭtikseinnik. Tava tupedlersipei, illeksillugillo okallukbigei.

Israeliblo kittornei Josefib malligæksarkatipei, okalluklunelo: Gudib tikkerarpasse. Nunamullo Abrahamut, Isaakemullo Jakomullo unnersukaminut pisippasse, tava saurnikka mănga aularuniarsigik! Tava tokkovok 110-nik okkiokarame, timalo tennipaet, Iklerbingmullo illiaet Egipteneme.

Ajokaersutikset.

1. Jakolo Josefelo sivisŏmik auiksarmersorsimaulutik kingorna ama tekkokatigeengmigamik, angesŏmik tipeitsungălerpuk illa!

Uagut-

Uaguttaok umætivut tipeitsussaput, tipeitsursusivtiniglo arksărnekaissengilagut (Joh. 16, 22.) kakkugo Killangme ama naipekatigeessæguta, Jesusesaok tekkussaegutigo ussornarsusianik.

2. Nauk sullirsauvut ajortut Gudim ajorungnàersitarei, taimaitorle innùtilluta kangusutigirsariakarpauvut tamakko.

3. Jakolo Josefelo tokkopuk opernerme Gudim unnersuganik, nællunàerlutiglo pipuk, tikkeraināgamik Nuname; tamattomanga ajunginersiorpuk imaitomik neijugæksamik killangmētomik. Uaguttaok innunerput tamāne Nuname sivekitsŏvok, neijugæksarpullo pauanēpok.

Eri. 37. **Jakub taima sulle Kassuaerbingmik**
Pekarbiga erne, Pimanne Gudib.
Kannoktok uanga Angaejokamnut
Tunnârirsaulanga Tokkoviksaengnut!

---

20. Mosesim erniònera kemmâneralo.

2 Mos. 1 — 2.

Josefelo tamarmiglo taimane taursoma innùkatigisimarsei tokkosimametta, kingorna Israelib kinguei amerdliartorkaut. Tava nàlegaunertărput, Josefiŏgalloamik siunekangitsomik. Innuktaminullo tauna okarpok: Atta, Israelekut amerdlaput; pekoserdlukluta amerdlitseiliniaromauauvut; merssa sorsungnekalissægalloarpet, tava kingarsartivtinut taukkoa illagissæsugàuvut.

Tava missiksoirsuksakartitauput nagliuktitsirsiksumingnik Sullirsæksennik arktornartunnik.

Nàgliuktikiartormattik, amerdliartorsinnarput.

Isra-

Israeliblo kinguei Egiptenemiut năkiningitsŏvlutik erdlokotingărpeit kivgartortiniarlugit, innuserdliortillugillo pieit, arktornartunnik sulliæksakartillugit Machaliornermik, outsinermiglo Karmarsiksiæksennik.

Kèsalo innuktenne Nàlegaunerub Faraum okaupei, ima pivlugit: Israelekut erningoit-aitsait annerdlait innùrsut nungullugit immermut Kooksoarmut nelluksigik, panningoille nungullugit innùtissigik!

Tamattomònakut Mosese erniŏvok Levib kingueisa illænnit, taunalo pinnersŏvlune nalungiŏvok, arngnættalo irssertorpa Kaumetit pingasut. Kingornalò irssertorsinnajungnàeramiuk, Iklerbingoak sennaua Iviksoarnik, neppiterniarlugolo Machamik, uvsersorlugolo, illuanullo Nalungiak tauna pisipa, illivlugolo Kooksŭb sinanut iviksoalingmut. Allekale assianut unnikpok, tekkojomaulugo kannok pinekaissirsok.

Tava Faraub pannia atterpok, ubbaromaulune, Iklerbingoarlo tamanna tekkogamiuk, aikoa. Mattuaeramiuk, Nàlungiak tekkôa, attalo Angutingoak kejărsok. Tava nægliga, okallukluneło: Terssa Ebræerit nalungieisa illæt. Tava allekætta okarbiga Faraub pannia: Ebræerit arnarteisa illaet, uanga kennerniarlugolo kàkoiartussenerpara, Nalungiak taursoma milluktiniarkollugo pivlutit? Tauna okarpok: Kakka aularniarna! Nalungiarsum arngna Niviarsiab taursoma kăkoiartorpa. Tava arngna Faraub panniætta okarbiga: Nalungiak tauna piuk milluktiniarlugolo uamnut; uanga akkileromărpagit; Merdlertorlo tauna angesŭngormet, taursoma

soma pisipa Faraub pannianut. Taursomalo ernersiara, Mosesemiglo aitserpa. Moseselo ajokaersornekarpok Egiptenemiut illissimarsusiænnik tamannik. Mosesele opersusekarame, merssa 40-nik okkiokarlune, ernersiarékojungnàerpok Faraub pannianut, Gudiblo innuktcì nagliukkatigællugit, tamanna piomaneròva, Nuænàrnermit năksaursomit, Ajortub pianit. Kristuse pivlugo mittengnekarnek innûdluautiksauneròsuga Egiptenib pekkoteinit, akkiksak issumagigamiuk.

Taimaitomik aularlune kattengutinne Israelitit ornikpei, tekkolerlugolo, kattengutime illæt unnattarnekarmet Egiptenemiomit. Tava tamannut keviartarpok, innuksinginamelo, Egiptenemio tokkopa, Siorkello attaennut illîa. Issumakarporle tamanna kattengutime mallugissaegaet, Gudim annaukommattik arkseinut, mallugingikælle tamanna. Akkagomello Angutik Ebræerik sakkitsautuk tekkopek, okarbigællugiglo: Assærsæk Angutingă! kattengutigeekpotik, saok illuaitsulliarbigekatigeekpissik? Aipaminulle illuaitsulliartum ingminit ajektorpa, okalluklunelo: Kia nâlegangortillutillo ekkartoursirsungortikătit uagutingnut? Uangataok tokkotsomauvinga, sordlo ipeksak Egiptenemio tokkokit? Okautsit tamakko pivlugit Mosese kemmăvok, Nunamelo Midianeme innelipok Puilarsome. Pellessele midianemĕtok arbenek mardlungnik pannekarpok, Immermik taukkoa kallorsiartorput, atatamik sauei imminiarlugit, Pârsirsulle Angutit ajektorpeit terssanga. Mosesible ikkiorpei. Atatartiglo Jethro ama tikkimmaenne,

mænne, okarbigei: Kannok illivluse Udlome pirsaràeræsuarsimauvisse? Tava okarput: Angutim Egiptenemium ikkiormattik unnerlutik. Tauna ama okarpok: Sumẽpa? Saok nerriartorkongilissiuk uagutinut? Moseselo nâleinarpok Angut tauna neijoromaulugo. Taursomalo aipaniktipa panniminik zipporamik, taursomalo ernertaupa mardlungnik. Tamattoma kingornersoa Egiptenemiut nâlegauneraet tokkovok. Israeliblo kinguei annersarolukput sullirsettik arktornartut pivlugit. Kejâsungnermillo okallursusiaet Gudib tussarpa, Abrahamullo Isaamullo Jakomullo unnersune erkaia nâkigaellugillo taukko.

Ajokaersutikset.

1. Merdlertut pingârlugit Gudim irssigirsarei pârirsarællugolo innùrsusiæt. Taursoma imailia: Udlub nællunærkota namaktok erkorlugo, Nàlegaunerub pannia Kooksoarmut pisipa, Nalungiarlo kejârsok nâkigekollugo. Taimaitomik missiksorniaritse, Merdlertungoit illæt nachogekonassiuk!

2. Nalungiak tauna Nâlegaunerub panniætta nægligællugo ernersiara. Jesuse okarpok: Merdlertomik taimaitomik Illæssiariniktum attemne, uanga illæssiarânga.

3. Egiptenemio Mosesib tokkonamiuk, kennersiniarlloarpok innuksingitsuginerlune. Umnit Innum irssængnit tekkonekangikalloarpettaloneet, pilirsauvut Gudele Ingnektut ikkoellarsotun irsselik irssiginiktõvok tamakkoninga.

Er. 11. **Sumik imakarnerpa, Iklerbingoak ivna?**
Atta, Nalungiamik, Sunauva kejârsomik.
Nálekab panniaetta, Tauna mallugilerpa,

Annaupalo Tokkomit,
Ernersiarimanne,
Nálegaunerub sàne,
Taimaitorle Mosese,
Nunab pee nachogimagit,
Pivlugolo Kristuse,
Akkiksak issumaga,
Illagissigik mâne,
Pivlugo Nagliuktut,
Merssa Naegliginermit.
Sakkirsarpok Mosese
Innùdluartôvlune.
Tussarsiuk okkorse!
Gub pee piomaulugit.
Nagliukomagame;
Operamelo pia.
Gum innuktei okkorse!
Ingmingnik ussorukput.

---

21. Mosesib kàkonekarnera, Faraomullo sakkomerniarnera.

2 Mos. 3 — 7. 7.

Sekkimele sauei Mosesib pâriniarpei Gudib kakkane Horebeme. Okkiullo 40 kàngiumetta, terssane Jehovam Engeliaetta sakkomerbiga Orpikperksoarne ikkoeleksimarsunne. Mosesiblo tekkòei Orpeet ikkoeleksimametta, nungunekarnerlo ajorlutik. Tekkorsarlo tamanna kemmerdlòriartorniarmago, Gudib torklorbiga Orpikperksoarnit, okalluklunelo: Moseseâ! Moseseâ! ornigukkenek, issigamakit pàejarkik, Nuna tamanna tungmarbeet ivlernartõmet! Atatauvit Gudigânga, Abrahab Gudigânga, Isaakib Gudigânga, Jakub Gudigânga. Mosesiblo kènane mattòrpa, Gude irssiginiarlugo erksigame. Gudelo ama okarpok: Innuktama Egiptenemẽtut nagliursusiaet tekkogauko, pauanga akkarpunga, aularutsomaulugit Nunamut Immungmik Tungosungnitsomiglo Igiitsait porosingoenẽtomik pekangârtomut. Taimaitomik aularsinnait, Faraomut aulartitsomauaukit, merssa innuktakka idlit

idlit aularussauettit Epiptenemit. Mosese okarpok: Uangangoak kinãvunga Farao ornissagauko, Israeliblo kinguei aularussævlugit Egiptenemit? Jehovale okarpok: Uanga aipariomauaukit. Mosese okarpok: Taivkoa appersorppanga: Kannok attekarpa Gude tauna illingnik aulartitsirsok? uanga kannok okarbigissauakka? Gude okarpok: Ima okaissâutit: Jehovam aulartipânga illivsenut. Mosese okarpok: Taukkoa operinek ajoromârpânga. Jehova okarpok: Idlit ajaupirset egirsuk Nunamut! Egimanne pullateriangorpok, Mosesiblo kemmarattiga. Gudiblo okaupa, tigunæsuarkollugo, tava ajaupiangorkikpok ama. Jehova ama tava okarpok: Arksettit săngnut mangukit! Taursoma taimailiormattik, pupiksorsoængorput, Áputitun kakkortungorlutik. Sãminut ama tava mangukingmattik, tava ajorungnàeriput uingatun adlatun ĕlerlutik. Ama okarpok Gude: Næellunærkotik mardluk tamakko operiomangippattikik, tava Immek piuk, koivlugolo Nunamut, tava aungoromărpok tamanna· Taimaiserpok tava. Mosesele okarpok: Nàlegara! uanga okalloriksũngisainarpunga, iptorèrsorsõgama: Jehovam okarbiga: Innuk kia kannekartipa? Kialoneet okajuitsut, tussilártullo, tekpeetsullo tekpiksullo pingortisimauagit? Uanga pisimangilakka Jehovaursõvlunga illa?

Taimaitomik aularniarsinnait! karngit neijomissauara. Mosesele okarpok: Nàlegara, adlaloneet illuarirset attorlugo aulartiniaruk! Tava Jehova kammalerpok okalluklunelo: Illissimanginerpara Aarone angæjuet okalloriksõmet? Tauna okalluktigissauet Innungnut. Tava Mosese aular-

larpok, Egiptenemullo ingerdlaniarlune. Jehovablo niubiorkoa Aaronemut. Aaroniblo nellaupa Gudib kakkane, kunniklugolo. Israeliblo kingueisa uttokaunereet kattisimatipatik. Tava Nællunærkotit ivko Mosesib piniarpei, Innuit tekkoænne, Innuillo operput. Tussaramiglo Israelib kinguei tikkerarmagit, nagliursusiællo tagusarmago, tava sikkiput nàlengărlutiglo. Tamattoma kingorna Moseselo Aaronelo Faraomut pipuk, okalluklutiglo: Jehova Israelitit Gudiæt ima okaursiok: Innuktakka aularkoniakit, udlorsiorbiginiarkollunga Innukajuitsome! Faraub săpek: Kinaursŏva Jehova tauna; taursoma nippa nàleissaegauko uanga? Jehova tauna uanga siunekangilara, Israelititsaok aularkussenginiakka. Israelekullo Innuit missiksorteit Faraum okaupei, Iviksoarnik (Kerssuksennik) ivko tunnissàerkollugit, Karmarsiksiæksennik outsiniartillugit, taimaitorle Karmarsiksiet taima amerdlatigirsut, sordlo siornagut, sennakollugit taivkonunga. Tava Missiksoirsut sulliniarkongărpeit Israelekut, unnattarlugillo părsirseit.

Taukkoalo tekkogamiko, nagliursusertik sualuleriartorsinnarmet; Aaronelo Moseselo okarbigaek: Jehovab tagusarniarlissik ekkartoursivlunelo, Faraomut paitsisigirsătinautiguk tokkokolluta. Mosesele Jehovamut ama piok, okarbigællugolo: Jehovaă! saok tamunga aulartipinga? merssa innuktettit annektingikittit. Taursoma săpa: Măna tekkojomarpet, Farao kannok illiorbigissægauko uanga; Arksennik arktorsajuitsunnik pinekaissævlune aularkorsariakaissauei. Tamanna Mosesim ama okautigigalloarpa Israelib

lib kingueinut, taukkoale tussangilæt Annersàrolungnermit Erdlokinermillo.

Ajokaersutikset.

1. Nagliungnartok angesõngoranget, Ikkiortiksak kannekau. Tamanna Israelib kingueisa missigisimauæt. Jehovab naellunaerpa innuktenne puigunginamigit, terssalo pivlugo ingminik naugminek attekartipok Jehovamik, terssa imaipok: Mãnakun-ẽtomik, Aulakaumillo pekartomik, kakkugolo pekaissirsomik.

2. Jehovab kàkomanne, Mosese nàleksereetsõmersorpok taursomunga. Merssa Piniarkorsab tamattoma arktornarsusia illissimaulugo, senggeersutse kissiet issumageenarpa, pinagole Jehova pirsarsoak nekkursektitsirsok Ajulersunnik. Uagulle taukko nungullugik issumagissauauvuk tava kajumirsusekarlutalo mannigursusekaromãrpogut.

3. Okajuitsuttaok, Tussilartullo, Tekpeetsullo Gudib pingortisimagiei. Taimaitomik erkanak assiksoirsok Ajulersunnik Kajengnartunniglo, taukkoa pingortitsirsaet mittautigigimnarmago.

Er. 167. **Mosesib sullirsei umnit**
Sapperaukit uanga;
Pirsektipangale Gudib,
Sullivluarkollunga.
Nàlegangâ ikkiunga!
Issumagirsaeksamnik
Piniarkiksarkollunga,
Kivgartùrosuklutit.

---

22. Epitenemiut nagliukoteit.

2 Mos. 7, 8 — Kap. 11.

Tamattoma kingorna Moseselo Aaronelo kamunga Faraomut isserpuk: ajaupirselo Aaronim egipa taursomalo kivgeisalo sàennut, tamannalo pullateriarsungorpok. Tava Illissimarsut Angekuglo, imaituk: Janeselo Jambreselo Faraub kàkoei; taukkoataok taimailioriput angekoarnirsusimingnik, Moseselo arksoaræt. (2 Tim. 3, 8.) Aaronible ajaupiarigalloætta (pullateriarsungorsimarsum) ẽiei taukkoa ajaupiarigalloeet (pullateriarsungorsimarsut). Taimaitok Faraum umæta mangertiterniarpok, taursomalo tussangilek.

Tava Mosese Jehovam ama okarbiga: Aarone ima okaursuk: Arksettit issæktorkit Kooksoarmut àungorkollugo! Moseselo Aaronelo taimailiorpuk sordlo Jehovab piniarkosimamattik. Tava Immek tamarsoarme àungorpok, taimalo Aulisæket kooksoarmẽtut tokkolerput, Egiptenemiut terssanga immernek sapperput. Angekulle taimailioriputtaok, Moseselo Aaronelo arssigirsùrsãrlugik, taimaitomik Faraum umamiuginiaengila tamanna.

Tava arksenne Aaronim issæktoriakarpei ajaupirsaminik Egiptenib kooeesigut, tava Umarsungoit piglertaurset maujungnartut terssanga kakkilerput, pirsarlutiglo Faraum igloanut, kivgeisalo igloinnut, taunalo innukteilo piksikbigirsarpeit, taima amerdlatigirsut Egiptenib nuna mattòrlugo aglæt. Angekuttaok taimaitokartitsigalloariput. Taimaitorle Moseselo Aaronelo Faraub kàkopek, okalluklunelo: Jehovamut

tuk-

tuksiuniarsinga, Umarsungoit piglertaurset maujungnartut pàerniarkollugit uamnillo innuktamnillo, tava innuesse aularkussauakka! Moseselo tuksiarpok Jehovamut, tava Umarsungoit piglertaurset tamarmik tokkoput Udlãinarme atauseenarme. Faraole missigilerlune nagliukotekarungnàerame, umane mangertiterniarpa. Tava Gudib pekorsa malliklugo, Nuna Aaronim annaulerpa ajaupirsaminik, Nunablo pijoalàit komarperksoangorput tamarsoarmik, Egiptenib nunane tamanne. Angekullo taimailiorniaromagalloarputtaok angekoarnirsusimingnik, sapperpælle tamanna. Tava Faraomut okarput: Terssa Gudim arkseisa pilirseit! Farauble tussangilei. Tamattomalo kingorna Umarsungoarperksuit maujungnartut Faraum igloanut Egiptenib nunanut tamannut piput. Nunalo assernekarpok tamakkoninga. Tava Farao okarpok (Mosesemut): Jehovamut tunnirsiartorkojomauause; kissiene tuksiuniarsinga! Moseselo tuksiarpok Jehovamut, tava Umarsungoit maujungnartut Jehovab pèjarpei: Farauble aularkongilei Innuit.

Tamattoma kingorna Nerssutit tamasa Jehovab pidlàrpei Perdluksoarmik angesõmik; Israelible kingueisa nerssutiteit, tamattominga tokkorsokangilet atautsemigloneet naume.

Tamattoma kingorna Anniornersuit annernartut kernertut ersserput Innungnillo Nerssutinnillo aglæt; Faraole assiginnarpok. Tava angesõmik nettakornaissirsomik Mosese okaursekonekarpok. Taimaitomik Jehovamik nàlektut, taukkoa kivgettik nerssutittiglo okkioriartorkoeit

Iglun-

Iglunnut. Jehovalo kadlersorsoangorkorsivlunelo nettakornarkorsiok Ingnersoarlo nakkartaralluktuakau Nunamut. Faraolo Mosesemut okarpok: Tamerssakut ajortulliarpunga; Jehova illuartõvok uangale innuktakkalo illuaitsõvogut. Jehovamut tuksiaritse (pivluta), tava aulàrkussauause! Mosesiblo arksenne issæktorpei Jehovamut (tuksiarlune), tava Nettakornarnek soràrpok; Farauble umæta ama mangertiterniarpok. Taimaimet mãna Piglertet (Ivgit kænnẽtartutunẽngajektut) Arksarnab pittorartilerpei, taukkoa Nuna mattòrpæt ingmingnik, tamasalo nerrivlugillo nungupeit. Israelible kinguei Faraub sulle aulàrkojomangimagit, tava Udlut pingasut Egiptenib Nuna tamarme tãrtorsoangorpok, ingmingnik tekkokatigeengnek, inniningnillo aularnek ajornarpedlakau. Israelible kingueine kaumarsokarpok inneinne tamanne. Taimaitorle Faraub mãnakut sulle aulàrkojomangilei taukko, Mosesemullo okarpok: Uamnit aularit mianersorlutillo mattoma kingorna irssingma sãngnut pekonatit, merssa Udlok nellinginak irssingma sãngnut pissægalloaruit, tokkussautit!

Tava Jehova okarpok Mosesemut: Sulle atautsemik perdlukkartitsissaunga: Innuillo Nerssutillo angæjudleet tokkussaput. Taimailissappetta, tava nippersoakangãissavok, tamarsoarmiglo aggeromãrput okaromãrlutiglo: Aularitse!

Ajokaersutikset.

1. Faraum umamine nãkiniktõvlune Innuktame nagliungãrsusiæt tekkosunartorisægalloarpa. Kissienele Innuk Makkitànermik Arksoardlerner-

nermiglo nàleitsongortitã gune, tava Tupingnartullirset aglæt ajorungnàersautiginek sapperpei.

2. Udlunne nagliungnarkotelingne àngerniarlune unnersoursivlunelo, Udlunnelo innùdluarnarkotelingne okautsinne ama uttertiniarlugit, — terssa Faraum illerkoa. Innuk taimaitok nagliuktillune, tuksiangãrtaralloarpok ikkiortiksaminik; Gudible nãkiningãrsutse malliklugo nagliutèjaranganne, tava Ajortut siornagut attugarigalloenne ama utterbigirsarmiei.

3. Nellinginarnik seglokitairsuselingnik Tornãrsub pilirseinik pirsaunekàrlutik, Angekòrsuit Egiptenemiut tupingnartullirsaralloarput, Mosese arssigirsùrsãrlugo. Taursomale tuppingnartullirsei pivlugit kèsa okariakarput: Terssa Gudim arkseisa pilirseit! Taimailutik Inuuit sãniarsimangitsuttaok illuaitsulliartorsuit aglæt, Gudib pirsauteliksũb piniarsusia illane illitsorirsaraet.

4. Egiptenemiut nagliukotekarsusiaenne, Israelitit Gudib pirsarsõvlune taukkonunga serniksairsuksãvlunelo Gudigirsãvlune arssektousimauei, taimalo illivlune nællunàerpa, nellinginarsiunginame kivgartorbigirsiminiglo kivgartorbigirsigingisaminiglo. Illerkomingnigle Gudib kittornei missigitaursarangamik Nunab nagliungnarkoteinik, tava adlet illàrlugit okariakarput: Uagut, uagumè ajortulliarsimavogut nàlengisimaulutalo, taimaitomik Idlit illuartulliarlutit arssektousimangilautigut.

Erin. 22. **Gum arkseisa ussornartut**
Pidlàrpeit Egiptenmiut;
Farauble mangertipa
Umane, Gud arksoara.

Nàleg-

Nàlegangà! pidlàiotit,
Nàlengitsut sâkollugit;
Kannoktok assaenirsutsit
Assiginarnekangipet!

---

23. Egiptenemit aulàrneraet.

1 Mos. 12 — 15, 21.

Moseselo Aaronelo Jehovam okaupek, ima okalluklune: Kaumet tamanna Kaumetit siudlerissauaet illivsene, tamattomalo udloeesa arkangaet sissamaenne Iglut nungullutik ittuit Sauarkamik innarluitsomik tokkotsirsarniaissaput ingmikòrtarlutik, aueenniglo piniaissævlutik, tamakkoningalo Mattut sennerkoteit kollekoteillo tenniniaissaueit (aukserniaissaueit), saurngeello nævlussengileit. Illivse nerrisaauesse Unnuarme tairvsomane, simnekaissenaselo taukkoa illaennik kaulersinago, timiursartussaevluselo sèrnakangitsunnik.

Ketterusersimaniaissause issigamalirsarsimaissaevluselo ajaupirsalirsarsimaissause, aulàræsuaromarsuttut. Auglo tamanna nællunærkotarissauarse igluvsine, kàngeromărause, Perdluksũblo nungunartum asserorkenauãse. Egiptenemiut pidlàromărukit. Udlorlo tamanna nedliutorsiortarniaissauarse mattoma kingorna erkaumarsaeksamik, Udlullo arbenek mardluk timiursartorniartaissause sèrnakangitsomik. Tamerssa Jehovab kàngerbia (Udlok nedliutorsiorbik). Israeliblo kinguei taimailiorput, sordlo Jehovab pekomattik.

Unnuablo ketterarnerane Angæjudleet tamasa, Faraum erneranit angæjudlermit, Parnăr-

ursaursum erneranut angaejudlermut aglaet, Jehovab tokkopei. Tava nippersoakangãlerpok Egipteneme. Moseselo Aaronelo Faraub kàkopek Unnuarme, okalluklunelo: Innuktamnit aulàritse illivtiglo Israeliblo kinguei! Mãnakut Egiptenemiut nunamingnit pinaesuarkoeit Innuit Israelekut. Taimaitaok Innuit Israelekut Jehovab saimaunekartipei Egiptenemiunnit attukinekarkollugit Pekotinnik erdlingnartunnik Annorarsenniglo nellingninarnik, sordlo Jehovam Israelib kinguei ajokaersoradlarmagit tainiaeggaekseinnik. Tava aulàrput pekoterperksoakangãrlutik, Angutit 600,000 pisuinarlutik Merdlertut kissinagit, ekkardlereeksimik akkornaenne Timekut ajulersokangilet atautsemigloneet. Aulàrsimammetta, Fgiptenemiut tipeitsulerput, Erksinarsusiaetta tikkidlàrsimamnattik.

Innuillo Israelikut Faraum ingminit aulàrkosimammagit, Gudim ingerdlaniartipei Innukajuitsokut Immab aukpallàrtub sinanẽtokut. Josefiõgalloablo tima Mosesib neksarpa, taimalo aulàrput. Jehovablo siudlersorpei, udlõtillugo Nuiab napparutaursam illuanẽlune tessiussaegamigit arvkotiksaettigut attuagaeksakut, unnuãtillugolo Ingnerub napparutaursab illuanẽlune kaumakoserniaissaegamigit. Jehovablo Mosese okarbiga: Israelib kinguei okallukbiginiakit, nunakarbiksarsiniarkollugit Immab sinane, merssa Farao okaromãrpok: tamartut unnerlugit, mallidlàromârpâselo, uangale nâlengnautiksarsiomavunga taursomane sorsuktuksarperksoeenelo tamanne, Egiptenemiullo missigissauânga Jehovarsõgama.

Egip-

Egipteneniullo nàlegauneraet okariartorbiginekarame, Israelekut kemmâsimammetta, tava umamine adlangorlune mallidlàrniarpei Kammuksennik Nerssursuillo kàeinetunnik Illakarlune. Faraublo padlilermattik, erksingâlerput Mosesemullo okarput: Saok Egiptenemit aulàrupissigut? Mosese okarpok: Erksekenasse Jehova sorssungniaromârpok pivluse, illivsele unningainaromârpose.

Jehovablo Mosese okarbiga: Arksettit issaektorkit Immab kollàgut, auiklugolo tamanna, Israelib kinguei terssõna ingerdlakollugit! Tava Gudim engelia Israelekut kattersarsoit siórnaettigut ingerdlarsok kangattartilerpok kingornaennullo pivlune, Nuiataok napparutaursak Egipteneminut kattersarsoit Israelekullo kattersarsoit akkornaennut noukiok ketterdlingórlune, taukkoalo ikkoalo padlekatigeekonagit. Arksennelo Mosesim issaektormagit Immab kollàgut, Immab auikpok Arksarnarsoarmit. Israeliblo kingueisa Opernermik Immab kerka ingerdlavigaet sordlo Nuna pannertok, Immarlo Karmartun-ẽpok tellerpiætta tungane saumiættalo tungane. Egiptenemiullo mallingniarpeit.

Tava taukkoa kattersarsoit Jehovam annilàrtipei Arksakarsullo kammukseinnit pàersarpei. Tava Egiptenemiut okarput: Kemmâniarta! Jehovab sorsungmattigut Israelekut sernigællugit. Jehovablo Mosese okarbiga: Arksettit issaektorkit, Egiptenemiut ullutekollugit Immarmut. Taima illivlune Jehovam ippitipei Immab kerkane, illamingnik atauseenarmigloneet annektokarkonagit. Israeliblo kingueisa tekkoeit

 Egipte-

Egiptenemiut tekkovlutik tippisimarsut Sirksamut. Jehovab Innuit nàlengârpaet, operaellugiglo taunalo kivgalo Mosese. Taima Jehova annaursiok. Mosesiblo Israeliblo kingueisa Tuksiautit erinaglit Jehovamut attorpeit, imaitut: Jehova tuksiautigittigo, ussornartulliartorsõmet; Nersursuillo Kammuksersuillo immanut kivisillugillo ippitikei.

Ajokaersutikset.

1. Sauarkamik saimaunersiviksiutiksamik Israelib kinguei erkairsùtiksakaissirsut annektisimanermingnik Nunamit kivgarinekarbiõgalloamingnit. Kommunione ussornartok uagut kristomioursogut erkairsùtiksaràrput, ussornangârneroursomik Annaursùtekarnermik Kivgaursusermit Kristusim auagut akkisõnersoakut.

2. Sauarkab saimaunersiviksiutiksab Kristuse arssersoutiga (1 Kor. 5, 7.), tauna pingitsõvlune paitsisæksakangitsõvlunelo Gudemit sauarangoarirsãmet, pèjairsõvlunelo Sillarsoarmiun ajorteinnik; tokkotãmettaok Sauarkab saimaunersiviksiutiksab tokkonekarbia erkordlugo, taursomataok saurngee naevlornekangimetta. Joh. 19, 33. 36.

3. Sordlo Judit Sauarkam auanik mattumik sennerkoteit kollekoteillo tennitariakarpeit, Engelemut tokkotsirsomut serniksarnekarniarlutik; taima illivluta umaetivut serpartariakarpauvut Kristusim auanik, tava Aulakaumit Innungnik tokkotsirsub padlingnek ajussauãtigut.

4. Gudim ussornartullivlune Nagliungnarkotit Egiptenib nunanut pisinamigit, imaitorlo: in-

innuktenne arvkosioramigit Immakut aukpallartokut, ajugakangirsutse naellunàeromaga, atterne unnersiutigekollugo Nunnenne tamanne.

Eri. 185. Kèsa Egiptenmiut sillaitsut
Jehovam arvsiarpei.
Aungmik tennitersimarsut Iglut,
Tokkotsirsub kàngerei.
Nàlegaunerlo kattersarsoee
Kivisimammetta Immarbingme.
Tava anneksimarsut
Innuit ussorukput.

Gud ussorittigo, ajortivut,
Immànut kivimmagit!
Tokkotsirsub kàngissauatigut,
Serpartarauta Aungmik.
Sauarkab saimaunersiutiksab,
Kerssungme tokkotigimmattigut,
Annausimaulutalo
Tauna kujagittigo!

---

24. Ingerdlaneraet Kakkamut Sinaimut.

1 Mos. 15, 22. — Kap. 18.

Israelib kinguei Mosesim aularkoei Immarmit aukpallartomit, Udlullo pingasut kàngiumetta, Maramut piput, Immerlo terssanĕtok kassilitsorsoursok, immernerlo ajorpaet. Taimaitomik Innuit okallorojukput Mosesemut. Taunalo torklulavok Jehovamut, Jehovablo unnersoupa Orpingmik, tamannalo taursoma illia Immermut, tava Immek tamanna mamartungorpok. Terssane Innungnut Jehova okarpok: Jehovab nippa nàlekomărussiuk, tava Nappautit Egiptenemut pekorsama illæt atauserloneet pekojomangilara illiv-

illivsenut, Jehovarsõgama kaitsorsairsok illivsenik. Tava Sine innukajuitsok tikkipaet. Terssane Illageeksut tamarmik Mosesemullo Aaronemullo okallorojukput, okalluklutiglo: Kannoktok Gudib tokkokosimalissigut, Egipteneme, taimane Igait Nekkenik immaglit sàenne ivksiasimagauta. Illivtik aulàrusimauausigut, Illageeksut tamarsuisa perdlilersaromagausikik.

Tava Mosesemut Jehova okarpok: Israelib kingueisa okallorojungneraet tussariga. Okarbiginiakit: Unnulerpet nekketortinekaissause, Udlăkullo Timiursamik Killangmit siedlerkorsissaunga illivsenut. Udlullo nungullugit Innuit kattersortarniaissaueit attugaeksettik Udlorme atauseenarme; Udlorme arbenengoranget, mardloriartarlutik angerdlaursiniartaissaput. (Udlungne mardlungne attugæksamingnik kattersoiniartaissaput). Unnulermello Akpaurset tingmivlutik samanga piput, udlămelle Innukajuitsome (Irvsome) illirsakarpok angmalortungoennik koarangoennik Kakkornartun-ẽtunnik, tamakkoa mamarsusekarput sordlo Ivik kakkortok tungosungnitsolik Igiitsait porosingoennẽtomik. Tamakkoa sũnersut Israelib kingueisa naelloeit, Mannamiglo attekartipeit, kattersorlugillo pieit.

Moseselo okarpok: Tamakkoninga simnekartokaissengilak akkagotaeksamik! Illeillo tamakkoninga simnekarmettale, kopperluliksoængorput. Udlorlo arbenengoranget, Timiursaekset Nekkikset mardlungnik (Udlungnut mardlungnut namagirsaekset) kattersorareit, tamakkoningalo simnekarsimaniarput, akkagõmello kopperdlulingungilet. Merssa Udlut arbengæt aipane

aipane (Sabbateme) Mannamik siedlingilak. Illeillo kattersoiartorniaralloaramik, angeluktorput. Jehova Mosesemut okarpok: Ermusingoak Aaronim immerniarliuk Mannaennik, kinguæksauvsinut torkogaeksaennik Jehova săne!

Tamattoma kingorna Illageeksut tamarsoarmik Innukajuitsomit Sinemit aulàrput. Innuillo ajorsarput Immermik, okallorojuklutiglo ama tava. Moseselo torklulavok Jehovamut, Jehovablo okarbiga: Ajaupirset piuk! tamattominga Kărsok Horebemĕtok annaulissauet, tava Immek terssanga puilaleromărpok. Mosese taimailiorpok. Kingorna Amalekekut aggerput, sorsungniarlutiglo Israelekunnut. Kivgelo Josua (Anguterperksuillo illagekollugit), Mosesib sorsugiartorkoa ivkonunga, nangminerle tauna, Aaronelo, Hurelo Kakkab kârpianut majoarput. Arksennelo Mosesib kodlàrterangagit, Israelekut ajugaursarput. Arksennele nakkaititarangagille, Amalekekut ajugaursarput. Arksennele Mosesim arktorpei, taimaitomik neijortaekit annertokoserniarpakik. Taimalo Amaleke innukteilo Josuam arktorsartipei.

Jetrublo, Mosesib sekkiaetta tussaramigit, Gudib sullirsei tamasa, tava Zippora Mosesib nullia, ernaeglo Gersonelo Elieserelo illaeserei, Innukajuitsomullo pivlune, Moseselo okarbigiartorkoa tamattominga. Tava Mosesib niubiorpa sikkimirsarbigaellugolo kunnikpa, sekkinelo unnibkaupa tamannik. Jetrole tipeitsulerpok okalluklunelo: Jehova ussornarsile annektisimammasse! Măna illissimalerpara tamannit Gudiginekartunnit tauna nàlengnartorsŏmet.

Ak-

Akkagŏmet Mosese ingipok Innuit ekkartouniarlugit. Tava Jetrum okarbiga: Sullirsaeksak tamanna arktornarpedlakau illingnut, idlit kissimĕsinnaruit, sapperomărpet. Innuit idlit issumaginiakit Gudib sãne, Innuillo illomòrtut kenneruiakit ikkiorkollutik Innuit ekkartoukollugit. Okautsit tamakko Mosesib nâlekpei. Jetrole kingorna angerdlakoa nunanut.

Ajokaersutikset.

1. Ussornartullirsak tamanna angesŏrsŏgalloarpok, (Innuit) 100,000 - perperksuit Jehovam issumagisimammagit Innuidlàrsoarme, Timiursamiglo, Nekkemiglo, Immermiglo piksarsiullugit; taimaitorle Ussornartullirsak angesŏngărioktaok imaitok: Innuit kissiksaungitsorperksuit, Umarsullo nellinginait kissiksaungitsorperksuit, Udlut tamasa Gudim issumagirsarmagit nerrirsaekseinniglo immikseinniglo.

2. Sabbatiŏsimarsaranget Mannænnik siedlersimangilak, Udlorle arbenengoranget mardluinnik (siedlersimarsarpok). Taimaitomik Udlut arbeneglit Sabbatik akkornaengnĕtut Sulliniarkiksartok, Sabbateme ajorsarsinnaungilak nekkiksaminik. Sabbatemele pirsariakangăngitsunnik Nunab peenik piniartok, tauna tettekangilak Gudemut, illuartomigle tængekautiksarsissengilak piniarkaminit taimaitunnit.

3. Israelekut illeit Mannaennik akkagotæksennik kattersoiniaromagalloartut sŭngilet. Taimaitomik Kauksak issumagissarunassiuk. Piomatõvedlàrnermit Udlunne piniarbiŏngitsunne kattersorniaromarsesse, Okkungoennit Mangertornermillo asserornekaissaesugaellugit, tigliktunnillo-

nilloneet ujarnekaissaesugaellugillo tiglingnekaissaesugaellugit.

4. Angaejokait siudleet mannatortut tokkovlutiglo. Jesuse timiursautăvok illuartŏvlune, Killangmit pirsok, Sillarsum innuee taursoma tunnirsarei Innùrsùmik.

Er. 9. Nuiamik tessiorpei
Killangmit tunnirsarpei
Ajorsaruit oma
Gudim Udlut tamasa
Innùrsùtigilagit
Kellènareenarpaukit,
Kittornenne Gudib;
Timiursaekseinnik.
Nikkadlorteiserit,
Issumagimmattit!
Jesua uanga,
Ilingnik tunninga!

---

25. Inneitsisinnik tunninekarneraet.

2 Mos. 19 — 31.

Israelib kingueisa Kaumetit pingaitsileramikik Egiptenemit aulàramik kingorna, Sinai Innukajuitsok tikkipaet, tængmarlutiglo tersane Gudib kakkarsoaetta akkiane. Mosese majoarpok Gudemut. Jehovablo okarbiga: Innuit măna ivlernarsarkit piginnangorkollugit; Udlullo pingajuaenne Kakkak Sinai Jehovam akkarbigiomărmago; Innuillo kigliksakartiniakit Ungalomik, Kakkak aktorkennauaet, merssa tamattominga aktoirsok tokkussavok! Mosese Kakkamit atterpok Innungnut, taukkolo ivlernarsarniarpei.

Udlullo pingajuaenne udlălermet, Egiptenemit aularmetta, tamerssakut Udlut 5o-ingormetta, tava kadlersorsoaengorpok ingnadlegiartarlunelo, issortorsoarmiglo nuiakalerpok Kakkab kăne, Kardlortaursŭb nippersoa, tussarsaulerpok. Innuille tamarsoarmik annilàrtor-

soang-

soangorkaut. Mosesiblo Innuit annisiniarpei Tupperperksoarnit, Gude pàriartorlugo. Kakkarle Sinai tamarme pijortorsoaengorkau saiuktorsoæugorlunelo, Kardlortaursŭblo nippa angesõrsoaengoriartorpok. Mosese okallungmet, Gudim akkia tussarsaulune. Gudiblo okalluklune, tamasa makko okauserei:

Uanga nàlegãvunga Gudit, Egiptenib nunanit Kivgartoubingmit aulàrursirsonga illingnik. Adlennik Gudekaissengilatit uangãungitsunnik. — Arssilliak sennaissengilet, (gudigiomaulugo nàlekomaulugolo). — Nàlekab Gudivit akka attuarnerlussengilet, pingitsõtissengimmago, atterminik attuarnerluktok. — Sabbatim udloa issumaginiaruk, udlorsiorniaruklugo — Angutillo Arngnello nàlekik. — Tokkotsissengilatit (Innungmik) — Arngnaunekaissengilatit angununekaissennatillo. — Tiglissengilatit. — Innukatit seglutigissengilet, unnerlutigissennagolo. — Piomaniaissengilatit pigingisarnik!

Kadlersorsoarlo Ingnadlengnersoarlo Innuit tamarsoarmik missigigamikik, kemmãput, Mosesemullo okarput: Idlit okallukbigirsarniartigut, Gudiblo okallukbigingikillissigut, tokkussæsugælluta. Illingnut Gudim okauserirsei tamasa tussaromauauvut, malliklugillo piomauauvut.

Tava Jehova Mosesemut okarpok: Taukkoa okauserirseit tamarmik ajungikalloarput. Kannoktok taimaitunnik umætekarlit uanga nàleklunga, pekorsakkalo tamasa mallingniarlugit innùtillutik, innudluartuinarkollutik kittornettik illagaellugit! (5 Mos. 5, 27. 29.) Moseselo tunnirsirsarbilliorpok, Nukakpirsello illeit tamattomunga

munga tunnirsiartorkoei tunnirsùtinnik outæksennik, tamakkoa auæt pia, Innuit serpartarlugit tamattominga, okalluklunelo: Atta! terssa Illageersùtim aua, Jehovam illageersùtiksiorbigimmasse.

Moseselo pullavok Nuiab Kakkab kãnẽtum illorpianut, takamanẽtuarlunelo Udlut 40 Unnuello 40 naulugit.

Jehovalo Mosesemut okallukame soraraine, tauna tunnia Aglektarbeengnik mardlungnik naellunaejautelingnik, merssa Ujarkaengnik sãtungnik agleksimarsungnik Gudim arkseinik.

Gudible inneitsisei tamarmik illageeksimaulutik imaipùt: Gude nâleket assaissauet umætingnik illuitsomik tarningniglo illuitsomik, issumængniglo tamannik. Terssa pirsariakarnek angnek Inneitsit. Aipataok tamattomatun-ẽniok, imaitok: Innukatit illiktut assaissauet. (Matth. 22, 37.)

Taimaimet Innuk kinaloneet tamakkoninga Jehovab pekorseinik inneitsiseiniglo piniartok, innùrsùtiksakaromãrpok tamakkoninga. (3 Mos. 18, 5.). Kissienne uminartuksainãkile, nungullune nàlektuangitsok tamannut Okautsinnut Inneitsisinne agleksimarsunnut, mallingningitsorlo tamakkoninga, Innuillo tamarmik okaissaput: Illomut! (5 Mos. 27, 26.)

Ajokaersutikset.

1. Inneitsisinnik Innuit tunninekarsimaput innùrsùtigirsæksamingnik. Tamakkoningale nàlektokanginame, taimaitomik illuartungortitakarsinnaunginiok tamakkonanga, uminarkorsùtætta pissægãtigut tamauta, tamattomanga Annaursirsum annausimangippattigut, uminartuksangorame pivluta.

2. In-

2. Inneitsisit tunniusimaput Mosesekut, Saimaunerle Seglosuirsùllo pingorsimapuk Jesuse Kristusekut.

3. Israelib kinguei annausimagamik Egiptenemit, tamanna Kujanermit kajumirsutigissægæt, Gudib pekorsei malliktuarsinnaromaulugit. Taimaimet uagut kristomioursogut, pingărnerour-somik umætivut aglenguiaissauauvut Kristusib pekorseinik, erkaumarsakarauta, Ajortunnut Kivgaursusermit annausimagauta, innùtiginiar-lugo pissauarput manna: taursoma pekorsei piniarlugit.

4. Mosesim inneitsiseinik (itsak) nàleissær-sokaranget, tauna tokkokorsaræt năkingiluinar-lugo. Angekainik pidlàngărnekaissængitsugais-siuk tauna, Gudim erneranik tungmariniktok, auaniglo nellinginariniktok, merssa ivlernar-sautiksaminik, mittautigællugolo aglæt Annernek saimaunartok.

Erin. 230. Kadlersorlo Kardlortartut;
Tussarpeit Innuit òliktut:
Jehovam erssergvigeitsaok.
Agleket pieit imaitut:
Tamannit assaengàissauet Gud,
Innukatillo illiktut.
Jesu okausernit, Mâna pekorsettit
Tussarpauvut. Umaetinut Nâlektikit!
Erkaiuarkollutigit.

---

26. Nochaursak Goldioursok.

2 Mose 32 — 34.

Innuille missigileramiko Mosese Kakkamit atternek mullumet, Aarone okarbigaet: Kae, gudiksauv-

sauvtinik sennautigut: siudlersortiksauvtinik, Mosese Angut inga naellüleraütigo, kannongẽtomik pinekarnersok! Aaronim okarbigei: Nulliauvse kittornauvselo tugleruteit goldioursut kàiniarsigik uamnut! Tava Innuit tamarmik tuglerutittik pàeræsuarpeit, ãniarlugillo Aaronemut. Nochaursarlo taursoma sennaua tamakkoninga. Taukkoalo okarput: Israelitinã! terssa guderse Egiptenemit aularursirsok illivsenik.

Tava Tunnirsirsarbiksak Aaronib sennaua, torklulakorsivlunelo ima okallukpok: Akkago Jehovam udloa udlorsiorbiksãvok! Tava Gudiõngitsok (Nochaursak) tunnirsùtinnik ãtsivigæt arksamiglo senneit tipeitsutigællugit.

Kingorna Innuit inginiarput, nerriniarlutik immerniarlutiglo, amalo nækkoiput pingoarniarlutik.

Jehovale Mosesemut okarpok: Samunga atterniarit, innuktettit ajortulliarmetta. Arvkot taukkonunga attuarkorsara erngerdlugo kemmegæsuaræt taukkoa. Nochaursak sennagæt koitsivingme, taunalo nâleklugo tuksiarbigigaet. Missigakka uttereetsorsõvlutik innukulluktorsõmetta. Mosese Kakkamit tava atterpok, Aglektarbeeglo sãtuk nællunæjautigleek, Gudib nangminek sennarsaek, tigumiarlugik. Nochaursarlo Innuillo tigukatigeeksorpeit kauitartut tekkoleramigit, kammaktorsoængorpok, Aglektarbeeglo sãtuk arksaminit egipek asserorlugiglo. Nochaursarlo pia oulugolo paursoangortipa, tamànnalo siaroarterpa Immermut, Israeliblo kingueinut immerkoa tamauna.

Aaro-

Aaronelò okarbiga: Saok taima aktiksomik Innuit ajortulliartipigit? Jehovataok kammakiok Aaronemut, nungutsomaulugo, Mosesible tuksiupa. (5 Mose 9, 20.) Kingornale tauna Tupperperksuit kiglingænnut pivlune kikàrpok okallukluuelo: Uamnut kainiarillit nungullutik pigirsaursut Jehovamut! Tava Levib kingueisa tamarmik kattibigiartorpæt. Taursoma okarbigeilo: Nungullutik naugminermingnik pænnalirsarniarlit, innukatitiglo tokkoniarillissigik! Taimaisermet tava Udlok tamanna Innungnit Angutit 3000 tokkotauput. Kingornalo Mosese Jehovamut ama pigame, okarpok: Allianak! Innuit ajortulliarsimaput angesŏmik. Kàeme ajortullirseinnik issumąkærbigiuiakit; taimailioromangikuille, tava pejaringa makpersægarnit! Jehova okarpok: Aularsinnait, Innuillo tessiorniakit okautigirsamnut illingnut! Atta! engeliga siudlersortigissauet, uangale aipariomangilaukit tekpauunga. Okautsille tamakko Innuit tussaramikik, alliaissungălerput, nungullutiglo pinnerkotigirsettik attorungnælerpeit. Jehovable Mosese okallukbigirsarpa kènarsekatigællugo, sordlo Angut ikkinguminut okalluktuararsok. Taimaitomik Jehova Mosesim okarbiga: Saimaunersiguma irssivit sàengne, tava ussornarsutsit tekkolara! Taunale okarpok: Kènara tekkonek idlit sapperpet, ussornarsutsimale kàngeromărpattit, kingornevkut irssigiomarparma. Măna Aglektarbiksak Ujarkaek sătungortiniarlugik, sennaniarkik illingnut, uanga agleissaegaukik okautsinnik Aglektarbeengne siudleengnĕtunnik, akkagolo Kakkamut majoarniarit. Mosese taimai-

mailiorpok. Tava Jehova akkarpok, okaursivlunelo Jehovam akkanik, Kènættalo să taursoma kàngeramiuk, torklorpok (ima okalluklune): Jehova, Jehova, Gude! năkiniktorsŏvlunelo saimaursorsŏrsok, kammajuitsorsŏvlunelo, illomut saimaursorsŏrsok, illomòrtorsŏvlunelo năkigirsarlugit Innuit kinguareeksartut tausender-perperksuit tuglereet tappullugit; Illuaitsullirset Ajortullirsello Ajortullo idlit issumakærsarpettit, paitsisekangitsokangilatit săngne! Mosesiblo Nunamut pædloræsuarlunelo nâlengărpa.

Terssanelo Jehovame-ĕtuarpok Udlut 40 Unnuello 40. Timiursarlo nerringila Immerlo immingila. Aglektarbeengniglo sătungnik ivkoninga Mosese attermet Kakkamit Sinaimit, kèname amia akkisukpok, tava erksigællugo padlingnek sapperpæt. Innuillo taursoma okaupei, Jehovam okallukbigisimammanne okauseenik tamannik. Kènanelo Tulutamik mattòrlugo pia, Jehovable sănut kamunga (Tuppiursab nâlengnartum illuanut) isserangame, talutæjarara annitserlune.

Ajokaersutikset.

1. Gudib inneitsiseinut nâlengineræt taima aktigirsok, kia annilàrutigingilau? Aijaisŏrnakaume Kujangineræt tamanna, Gudelo angæjokaursùteilo erngerdlugit taima puigorsimammattigik! Taima illiortarput Innuit, illane pirsarialingmik udlorsiortillutik, missigirsettik pidluarnartut, àngerutsisiglo, okautsisiglo, kingorna ama puigorareit, merssa kajuminguermut Nuænàrutepillungnut.

2. Gude Israelib kingueisa issumakærmænne, tava taursomataok taimaitisinnarigei, kiglormut issumakarkollugit, Gudib nãksaungitsum ussornarsusia arssigitillugo Arssilliamut Nochaursamut. Taimaitorle idlit omã, okarkenek: Taimaitomik sillaitsomik uanga piniarnauiaissengitsunga. Merssa Nunab pee pivlugit okartok: Terssa tupedlersautiksara! nærsængminik Gudekarniartok (siuniksakarniartok) gudigirsæksaungitsunnut nàlektungorpok, sordlo ivkoa. 1 Kor. 10, 7.

3. Mosesib tuksiursinera Gudib tussarpa, tauna saimaukorsimet. Taẃa pingãrtomik uagut Annaursirsivta tuksiursinera tunnãriginnauarput.

Erin. 106. **Judit ordloput Ajortomut,**
Nàleklugo Arssilliak:
Ussoruklutik torlulaput:
Terssa Guderse Nochaursak!
Nerrekallutik immerput
Sillaitsomik pingoarput.

Mâna taimaingilet Innuit,
Nòchaursamik nâleissàerput;
Taimaitorle piungitsunnik,
Illeit sulle piniarput.
Taimaitut tuksiulauvut,
Nàlekollugit Jesumut!

---

27. Tuppiursak nàlingnartok.

2 Mose 28. 29. 35 — 40. 3 Mose 8.

Israelib kingueinit Mosese ima okarpok: Terssãvok uamnut Jehovab pekorsa kakkamẽtillunga: Israelib kinguei okaukit, Nàlengnartovingmik piksamnik sennaniarkollugit, arssigitillugo Innigirsab nellinginarmik pekotiglub arssillianut tekko-

tekkotitæksamnut illingnut, uanga innelikomag-amagõg akkornænne. Taimaitomik mãna piarælluse Jehovamut tunnirsiniaritse Tunnirsutinnik: Goldemik, Silvemiglo, Kangusâmiglo, Annoraksenniglo sãtunnik, Aminniglo, Oliamiglo, Ujarkenniglo erdlingnartunnik! Tava Tunnirsùtit taimaitut Isralib kingueisa piarællutik issumamingnik ãtarpeit sennaksamãrtillugit. Tava Betsaleello, Ahalialo, Jehovam attaekikut tairsaek, annernerminiglo illumiokartitaek, Sennaksenniglo nellinginarnik taursoma illissimarsungortitei, tamarmik sennalerput. Arrignello illissimarsut, nungullutik arksamingnik perdlairsarlutiglo merssortarput, pilirsettiglo ãtarpeit, Tava Mosesemut okarput: Tunnirsùttik Innuit amerdlaenàrpedlarpeit, taimaitomik Mosese okaukorsiok, Tunnirsùtik ãissàerkollugit.

Tava Tuppiursak sennauaet Oktoutinnik (Tellinnik) 30-nik tekkirsusekartillugo, Oktoutinniglo 10-nik sillirsusekartillugo, Segliliken-nik Goldemik kallipaeksimarsunnik, Mosesiblo napparterpa, Tupperperksuit auataene, ulliklugolo Ulliksennik Aminnik, taigutekartillugolo Tuppiursamik nâlengnartomik (nâlekbingmik). Tamattomalo illuane Umiksoak Mosesim ivertipa ingmikòrtokartitsivlune Innemik ivlernartomik ivlernarneroursomiglo. Tuppiursablo illa Umiksũb tunnuanẽtok ivlernarneroursomik taigornekarpok, silladlialo ivlernartomik. Ivlernarneroursomeẽtok Iklerbiursak Testamentim Okauseenik immalik, tamattigut kallipæksimarsok Goldemik, tamattoma illuanẽsimaput Pogutaursak Goldioursok, Timiursamik Killangmit pirsomik

somik immalik, Aglektarbeeglo sãtuk, Inneitsisinnik agleksimarsuk. Iklerbiursab kãnĕtok Saimaubik, Saimaubiublo issuaengne tamagingne-ĕtuk Kerubik mardluk, taukkoa kĕnaengmingnik sengmisimapuk Saimaubingmut, taunalo talutseraek sullumingnik. Tamakkoa tamarluinarmik goldeenaursut. Ivlernartome Altare Pijortitsevik goldioursok nappartisimavok, tamattoma tellerpiaetta tungane nerrivekartitaursok, Goldeenarmik kallipaeksimarsomik, illiviksamik Timiursennik tekkorsaeksennik; tamakko Pellessit kissimik nerrinek sappingikeit. Nerriviub tamattoma akkiane-ĕtok Nennerusergvik goldeenaursok, Kodleello arbenek mardluk tamattoma kãne-ĕsimaput.

Tuppiursam auatagut ungalôrsimarsokartok, oktoutinnik 100-nik tekkirsusekartomik, oktoutinniglo 50-nik sillirsusekartomik. Tuppiursable mattoaetta sillatane Mosese tunnirsirsarbiksakartitsiok, Outaeksennik, tammattoma kãne tunnirsirsaromaulune Outaeksennik Nerrirsaeksenniglo. Tuppiursarle nappartersimavok, Egiptenemit aulàrmetta, Okkium aipane Kaumet siudlek nedliutilermet, Udlorme siudlerme. Tava Tuppiursak nàlengnartok Nuiam ullikpa, Jehovablo ussornarsusiaetta innigilerpa. Tava Aaronemik angaejuminik, taursomalo erneree-nik, Nadamik, Abihumiglo, Eleaseremiglo, Itamaremiglo Mosese tennitsekonekarpok, pellessingortitsekonekarlunelo Jehovamut, Ivlernartovingme taukko kivgartorkollugit. Aaronele pelessiunerŏvok.

Tauna

Tauna kissime Okkiut nungullugit atauseriarlune issertarpok Ivlernarneroursomut. Annorakarpok Pellessiunerum attirsaekseinik ivlernartunnik erdlinguartunnik pinnersunnik. Taursoma kallipaetta sãnut Pellessiunerub Mannokotaursa ivertisimavok, tamanna immakartok Ujarkennik erdlinguartunnik sissamaennik siektitennik, tamakkoa Ujarket siektisimaput Israelim ernereesa arkanek mardluk akkit nàpertorlugit, tamakko Pellesiunerub mannokotaursanẽtillugit, Aaronim attatarissaegei sekkirsime sãne. Taursoma kàngursa kãrusersimavok Goldemik aglengnelingmik imaitomik: Jehovam ivlernarsusia terssa. Pellessit adlet Tuppiursab silladleenanut issertarput Gudemut kivgartoutigirsartik namaksiniarlugo. Adla nellinginak Jehovam innigirsanut padlilersok tokkotaussavok. Taimataok Levib kinguei Jehovab kennerpei, Jehovam iklerbiursa akkiarkollugo, Jehovalo kivgartoukollugo. Kingorngursæksakartingileile taursoma, merssa ingminik nangminerminik kingorngursæksarekogame taukkonunga, taimaitorle unnersoupei (Israelekut innùtikseisa) kollinginnik tunnekojomagamigit, Iglorperksoarniglo kattenguteisa akkornaenne.

Ajokaersutikset:

1. Gudim illuaringinamigit Innuit (Israelekut), issumamingnik illuarirsæksatitamingnik Gudemut kivgartoutiksarsiorlutik ajortulliaissaegalloarpetta, taimaitomik ingminut kivgartoutiksakartikei, amerdlasũnnik illerkorekorsùtelingmik. Tamakko mãnakut pirsariakarung-

nàerput, Kristusim ajokaersorsimammattigut, Annernerme Illungersuinarnermelo tuksiarkolluta Gudemut.

2. Ivlernarneroursok ivna arssersùtăvok Killangmut. Ajortivut pivlugit tauna parnărsimagalloartok, Annaursirsuble taursomunga ama isserbiksarsiukătigut, aungminik ningaursăjungnàersisimagamissigut; tamanna nællunærnekartok Jesusib tokkonerane, Umiksoak (Nàlekbingme) alliktorsimamet.

3. Jesuse Kristuse saimaubiŏvok mănakut; tauna orningniartigo tettekarluta Opernermik auanut

4. Jesuse Kristuse pellessiunerŏvluartŏvok. Innuktaminut illagirsaursut tamasa umamine issumagituinarpei, illissaraellugillo akkeesigut.

5. Israelekut kajumingneraet ussoriominakallunelo mallikominakau, pileritseklutik Tunnirsùtittik ătarmattigik, Tuppiursaeksak nâlekbiksak sennanekarkollugo.

Tipeitsungnakau Nàlekbeet Gudim innigirsei issumaginekarluarpetta.

Erin. 195. **Atta itsarsoak, Innelipok Gude**
Innuktame akkornaenne.
Umaetivtinele Sulle udlometsaok
Innekartuaromavok;
Killangmut, kènanut
Sakkomersinata, Ussorinikluta.

---

28. Israelekut tunnirsùteit Udlorsiorbeello.

3 Mose. —

Tamattomònakut Gude inneitsisekartitsiok Tunnirsùtikset pivlugit. Nellinginab Tunnirsùtiksamik outæksamik ajortoærosùtiksamigloneet åitsirsub arksenne illirsarpei Tunnirsùtiksab tokkotæksab niakoanut, tokkollugolo tauna, Jehovab sãne; taursomalo auanik Pellessit serpartararaet Tunnirsirsarbiub kã, koirsivigaellugolo Nettek Tunnirsirsarbiub sinagut. Tunnirsùtille outækset Pellessit oudluinartarpeit Tunnirsirsarbiub kãne.

Udlut tamasa Tunnirsùtikset outaækset issumagaellugit, Udlorme atauseenarme, Sauarkaek mardluk, atauseenarmik okkiuglek, innardlutekangitsuk Israelib kingueisa tunnirsirsariakarpagik, Sauarak atausek udlãkut, ama atauserlo taimaitok unnulersokut.

Moseselo Jehovam okallukbiga ima okarlune: Terssa Jehovam Udlorsiorbigekorsei, illivse pirsarialingõtitæksesse. Kaumetik siudlium udloeene arkangaet sissamænne Jehovam udlorsãrsoa Passa nedliutarpok, tava Udlut arbenek mardluk sèrnakangitsomik timiursartortaissause, innutilluse erkaumatuinarkollussiuk Udlok tamanna aulârsimauvikse Egiptenemit. Tamattomangalo Udlormit kissiniaromãrpesse Udlut 50, udlorsioromãrluselo ama tava Naursunnik Kattersoikãrbik nedliutorsiorlugo, issumauvsiniglo piarælluse âitsirsaromãrpose tunnirsùmik, illivsenut Jehovab tængekautei (tunniursei) nàpertor-

torlugit. Kaumetillo arbengaet aipane Udlut kollingulerangetta, Udlok saimaunersivik nedliutaissavok. Tamanna pirsarialingmik taigornekaissavok illivsine, kattisimauviksarekollussiuk; tava Udlok tamanna naulugo ẽsissengilase, Tunnirsùtinniglo Jehova âitsivigissauarse. Sauaursaek mardluk Angutik Aaronib piniaissapek, ingminiglo pivlune, iglokatinnelo pivlugit saimaunersiniaradlaissavok, Sauaursamiglo Angumik aipanik tokkotsivlune tunnirsissavok ajortoærosutiksamik, Tippigiksautinniglo pijortitæksennik Ittumak atauseriarlugo ullipkàissaua, Ivlernarneroursomut Umiksũb tunnuanut pississauei tamakko. Kingorna Sauaursam Angutim (irvsoma tokkotam) auætta illa takamunga ississaua, arbenek mardloriartarlunelo tamattominga serpartarniaissavok Saimaubingmut. Kingorna Sauaursak Angut ardlæk sulle umarsok Aaronim illirsivigissaua niakoanut Israelib kingueisa ajorteinnik tamannik, tamakkoningalo Innukajuitsomut aulartissaua, Angumut tessiugarekollugo. Taima illivlune Israelib kinguei pàerotissauei ajorteinnik tamannik.

Nunab naursoee tamasa kattersorsimaràerangaussigik, tava Aualekotinnik pillutalingnik tuppiursarluse udlorsioromãrpose. Udlut arbenek mardluk tuppiursarniaissause Aualekotninik pillutalingnik, kinguaeksauvse illissimalerkollugit, Israelib kinguei Egiptenemit uanga aularusimagaukit, kingorna kannok innelikosimagaukit Tuppiursenne.

Okkiok atausek okkiõtillugo (imaitok: Passasiorbingme, Kattersoikãrbiksiorbingme, Aualeko-

lekotinnik pillutalingnik tuppiursakarbiksiorbingme) Angutit tamarsoarmik pingasuriartarlutik sakkomeriartortaissaput Jehovamut. Tunnirsùtiksamik neksægakarase sakkomeriaurnasele uamnut. Nunauvsinik piniartokaissengilak tekpauungnartilluse.

Moseselo Jehovam ama okallukbiga, okarlunelo: Israelib kinguei Aaronim imailiorlune pidluarkussauei.

Nàlekab pidluartillisse sernigillisselo! Nàlekab kènaminik kaumarsarbigillisse saimaudlisselo!

Nàlekam irssigillisse ullapisauminiglo tunnillisse! Merssa attemnik illirsivigirsaissauesse Israelib kinguei, uamnut pidluartekollugit. 4 Mose 6, 22 — 27.

Ajokaersutikset.

2. Tunnirsùtinnit (itsak) Ajortok atauseenarloneet pèjarnekarsinnaulune ajornakersok; kissienele tamakkoa arssersoutăsimaput Kristusemut. Tunnirsùtit Testamentitokame attorkorset Taursoma attorungnàerkoei, Ajortut pivlugit tunnirsisimagame Tunnirsùmik, năissengitsomut namaginekartomik. Ebr. 10, 12.

2. Sauamik Sauarkàmigloneet innardlutekangitsomik itsarsoak tunnirsivlune pirsariakarsimavok. Kristuse pingitsŏvlune innardlutekangitsŏvlunelo sauararinekarpok Gudemit. (Joh. 1, 9.) Innubtunnirsirsum ajortinne pisitarei Sauab Sauarkabloneet tunnirsùtiksab niakoanut. Taima illivlune Gudib tamauta ajortivut pisikei Jesusemut. Sauak Sauararloneet tunnir-

tunnirsùtiksak tokkotaursarau, aualo koinekartarlunelo serpartautiginekartarau. Kristusesaok tokkotãvok umætivullo uagut serpartarkogutigik auanik, tava paitsisaitsomik issumakartitãvogut.

3. Gudim angæjokaursuteinik erkairsùtelingnik udlorsiorbivut taursoma tængekarnartuksãkoei umætivtinut; kissiene Sillarsum innueesa nuænàrutepilluinnik attornerdlukutigik, tava Gudim illuariungnàerpei.

4. Passamik Judit nedliutorsioraraut, Egiptenemit aulàrnertik erkaivlugo: uagut kristumiõrsogut Udlok tauna nedliutorsiorparput, annaursirsivta makkirsusia tokkorsunnit erkaivlugo.

5. Naursunnik innerikãrsimarsunnik Kattersoiviksiorbium erkorpa Nedliutorsiorbik, udlorsiortarmetta erkaivlugo tunnisimagamik Inneitsisinnik Udlorme tamattomane. Uagulle Udlorsiorbik tamanna nedliutorsioraràrput, erkaivlugo Udlorme tamattomane Annernermik ajunginermik tunninekarsimammetta (Jesusim ajokaersugei), taursomanga Inneitsisit agleksimametta umætivtinut! ama erkaivlugo Udlorme tamattomane opertungõlersut siudleet kattersornekarsimametta, Annaursirsum aposteleesa okalluktuarneraettigut.

6. Pellessiunek okkiub akkunerane atauseriarlune isserarau Ivlernarneroursomut, Aungmik neksanginane. Taima illivlune Jesuse aungminik nangminerminik issersimavok Ivlernarneroursomut, imaitok: Killangmut. Innuit Pellessib tuksiutariakarigeisaok pidluarkollugillo. Jesuse tuksiursirsigàrput Atatamut.

Eri. 195. Udlorme saimaunersiviaenne
Ivlernartomut pirsok,
Pellessiunek Aungmik neksarlune,
Gudemut tuksiursiok.
Annaursirsok akkigekollune.
Ingminik tunniutok Kerssungme,
Saimautikei aungminik,
Nungullugit Innuit.

Kingorna Ivlernarneroursorlo
Isserbigiga Oma;
Pigivissammattigut, kakkugo
Ornissauarput tava.
Mâna Gudmut tuksiummattigut
Illissimauarput nàlegarput;
Terssalo issumaga
Pidluartitsukluta.

---

29. Pellessit kivgartoutiksaetta aulakauta.

3 Mose 8, 35. — 4 Mosc 10.

Aaronelo ernereelo Mosesim attitipei Pellessit attirsaekseinnik. Kingorna Tuppiursab nàlengnartub mattuaetta sillatanĕtuaradlarput taukkoa, Udlut arbenek mardluk. Udlullo arbengaetta pingajuænne Illageeksut tamarmik sakkomeriartorput, kikkàrlutiglo Jehovab tekkoane. Tunnirsirsarbiglo Aaronib ornikpa, tunnirsivlunele Tunnirsùtinnik ajortoaerosûtiksennik outaeksenniglo, ingminik pivlune, kingornalo Innuit pivlugit. Tamanna namaksisimamet, arksenne taursoma kodlàrlugit issaektorpei Innungnut pidluarkollugillo taukko. Tava Jehovam ussornarsusia tekkotipok Innungnut tamannut. Merssa Ing-

Ingnek Jehovamit pinaesuaralluktuarpok, nungullugolo Tunnirsùt outaeksak Tunnirsirsarbiub kãnẽtok. Tamanna Innuit tamarmik tekkogamiko, ussorukput, pædlorlutiglo kènamingnik.

Nadablo Abihublo Aaronim ernekit Ingnek pekorsæksaungitsok, imaitok: Ingnek Tunnirsirsarbingmit pisimangitsok, pisipaek Jehovab sãnut, tamattomalo kãnut Tippigiksautit pijortitækset illieit. Tava Ingnersoak Jehovamit pinæsuaralluktuarkau, pivlugiglo tokkopek taukko. Aaronelo niblingilak. Mosesible timegik akkiarkollugiglo Ivlernartomit annisekopek Tupperperksuit auatænnut, Aaronemullo ernerængnullo Eleaseremut Itamaremullo okarpok: Annorarsesse illivse alliktussengilesse (alliaissussengilase), tokkokenavose. Israelekut kejãginnaput Oursaek taukko pivlugik! Mosesiblo taima okarbigimmattik, nàlekpaet.

Aaronele Jehovam okallukbiga, ima okarlune: Idlillo ernittillo immissengilase Weinemigloneet adlamigloneet Immiksamik pikkunartomik, Tuppiursamut nàlengnartomut ississirsarangause, siunekarluarsinnakolluse ivlernartoursomik ivlernartoungitsomiglo.

Tamattomònakut Israelekut arngnarteisa illaetta ernera, Egiptenemiomik angutekartok, anniok, Angullo Israelekut illaet sakkitsarpa, Gudiblo akka mittautiga okauserdluklunelo. Tava pivlugolo parnãrupaet, Jehovab karnagut namaktomik naellunàerbigitserlutik pirsutigaellugo. Jehovab Mosese okarbiga: Okauserdluktok tauna pisiniarsiuk Tupperperksuit auataennut, okausepillueeniglo Tussarsimarsut, tamar-

marmik arksettik illirsarillissigik niakoanut, Illageeksullo tamarmik millorniarlirsuk Ujarkennik! Israeliblo kinguei okauniakit: Nellinginak mittautiginiktok Jehovam akkanik, tauna tokkussavok! Okauserdluktok taivna annisipæt millòrlugolo Ujarkennik.

Kaumetiblo aipætta udloee 20ingolermetta, Nuia kangattartilerpok Tuppiursamit Inneitsisit innigirsaennit. Tava Tuppiursak ingivekàrnekarpok, Levitillo akkiarpaet. Israeliblo kinguei pikkiniarlutiglo aulalerput Sinaimit innukajuitsomit. Merssa Nuia kangattartitaranget Tuppiursamit, tava Israelib kinguei aulalerlutik ingerdlaniartarput; sumelo nellinginarme Nuia unnikbekaleranget, tava tuppirsartarput terssane. Iklerbiursarlo aularunekaranget, Mosese okartarau: Jehovaã pikkiniarna! Kingarsartittit siamartinekarlit, umigirsittillo kemmãtinekarlit illingnit! Unniktinekaleranget (Iklerbiursak), tava okartarau: Ama kainiarna Israelekut Tausender — perperksoinnut!

Ajokaersutikset.

1. Gude illungersuinartok tamerssa illa! Pellessiunerum ernæk arssektoungilegloneet taursoma. Weinemik taukkoa immerpedlarsimanerkòrpuk, naellovlutiglo sullirsamingnik. Taimaitomik oma, issumettit missiksorniakit, Gudim igloanut nàlegiartorangauit, Gudim annernerætta kirssengnartomik nàlektiluarsinakollutit okautsinnut tussægæksarnut.

2. Jehovam Israelekut nàlegaunerætta, innuktenne tessiortarei Nuiamik. Nalegangã, uagut-

naguttaok innuserdliornartokut tessiortarpautigut Kanaanemut killangmětomut.

Er. 68. Gum innuktenne Tessiorpeimė,
Nuiamik ingnelingmik; Nålegak okaunga idlit,
Nåleissauaukit Pekorsæksarnik.
Siudlersorna! Uagut tava
Malleroaissauautigit, Jesuå kepperællutit.
Tessiortigut, Paunga Killangmut!

---

30. Innuit ikliguktut, ama Misselingniartut.

4 Mose 11 — 14.

Israelib kingueisa illeit sillaitsut ikligirsakalerput, okalluklutiglo: Kia nekketortitsomanerpătigut? nukkingæropogut, adlamik tekkorsakanginauta Mannænnigle kissiene. Tava Jehova kammalerkau, Mosesesaok kokselangălerpok.

Tava Annorib Jehovamit pirsub, Tingmirsarperksuit Immanit tikkiutilerpei, siamartillugillo Tupperperksoarnut, kadlereeksillugit oktoutigtut mardluktut portŏtigirsungortipei. Tava Innuit pillerilerput, kattersoiniarlutiglo tamakkoninga, udlŏtillugo Unnuarme aglæt. Kissiene nekkeit sulle kigumiugigamikik, Perdluksoarmik pidlårnekarput Jehovamit. Taimaitomik Nuna tamanna tainekarpok Illergveennik ikligursuselingnik, Innuit ikliguktut timeit terssane illirsămetta.

Tava Mirja Mosesim alleka, Aaronelo okallorojulerpuk Mosesemut okalluklutiglo: Mosese kissiet Jehovam okalluktiginerpau? uagugtaok okalluktiginginiătiguk? Tamakkolo (Okaut-

(Okautsit) Jehovab tussarpei Mirjalo pupiksorsoangolerpok kãmigut uiningmigut Aputetut kakkortigirsongolerlune. Mosesele Jehovamut torklulavok, okalluklunelo: Gudeã, kaitsorsaruk una! Jehova okarpok: Parnãrursuk Tupperperksuit auatàene, Udlut arbenek mardluk, kingornalo ama illæssiarinekarle.

Moseselo Jehovam okallukbiga, ima okarlune: Angutit aulartiniakit Kanaanik Nuna misselikiartorkollugo!

Mosesim aulartipei Angutit arkanek mardluk. Taukkoa aularlutik pauungnarput Nunalo misselingniarpaet, Orpiublo aualekoteisa illaet Weiniksamik paumalik kippivaet, Ajaupirsamullo nivingarlugo mardlungnullo akkiartipæt. Udlullo 40 kàngiumetta, ama utteriput, imalo unnibkàrlutik: Nunamut pisimarsogut Immungmik Tungosungnitsomiglo Igiitsait porosingoennẽtomik kòktolingmut, tamerssalo tamattoma naursoee. Kissiene Innuit nekkoarsuit nunagæt, Iglorperksuillo sekkutout tamattomanẽput. Tunnersuitaok nukkeliksuit tekkogigivut taivkane. Tava Illageeksut tamarsoarmik pikkitorsoangorput, Israeliblo kinguei tamarmik okallorojulerput Mosesemullo Aaronemullo, okarlutiglo: Kannoktok tokkosimaguta Egipteneme, mãnakulloneet sulle tokkussæguta tamattomane Innukajuitsome! Nàlegæksarsiorbiginiarta, Egiptenemullo ama aularniarluta! Tava Moseselo Aaronelo kènængmingnik pædlorpuk. Josuale Kalelo Misselingniksimarsut illagik okarpuk: Jehovab saimaukunissigut, tava Nunamut tairvsomunga pisitsomãrpãtigut. Jehova ipperariaurnassiuk, erk-

erksekenasselo! Tava Innuit okarput: Ujarkennik millòrnekarkollugik taukko.

Mosesele Jehovam okarbiga: Innuit taukko nungutsomauakka, idlillo innukperksoaengortitsomauagit amerdlakainik (taukkonanga). Mosesib săpa: Tava okartokaromărpok: Innuit taukko Jehovab pisinek ajorluinarei Nunamut unnersukaminut taukkonunga. Taimaitomik saimâukit Innuktettit illuaitsulliartut, năkiningărsutsit malliklugo! Jehova tava okarpok: Issumakærpara, terssa; kissiene Angutit nungullutik ussornartullirsamnik Egipteneme tekkuniktut, Nuna Siudleennut unnersugara tamanna tekkonauiaissengilæt, Kaleble Josuablo kivgaengma kissingmik (pissauæk). Kittornesse pisitsomauakka tamattomunga; kissiene Udlut ivko 40 nàpertorlugit, Nuna taivna misseliksimagausiuk, Okkiut 40 innukajuitsomĕtuaissaput, Sauet părigadlarlugit, timisse nungusimatinagit.

Okautsillo tamakko Mosesim irvsuarpei Israelib kingueinut tamannut. Tava Angutinnit Nunamik Mosesib misselingnikiartorkorseinit kollit tokkoput Perdlungmik, Josuale Kalelo innutinekarpuk. Tava Innuit alliaisungălerput pauungalo aularniaromagalloarlutigle kissiene sapperluinarput, Kanaanemiut pidlàrmattik.

Ajokaersutikset.

1. Innuit ikliguktut Jehovam aitsait nekketortisimammattik, erngeenak nerrivedlàrlutik nappalerput. Terssa Pidlautiksak Kujanginek pivlugo. Innuit amerdlakaut taimailiortarput, nerrivedlàrlutik sillakangipedlàrlutiglo Udlukset innùvigirsæksarigalloettik kippirsareit.

2. Gu-

2. Gudim igloane peene tamanne Mosese illomoinartok, Josualo Kalelo. Uaguttaok piniarta taukkotun okautigirsăkolluta, tava kakkugo tussarnekaissaput Okautsit imaitut: Kujanak issumagiksotit illomòrtotillo Kivgak! Kavsingoennut illomòrtotit, amerdlasŏrsoarnut pisitsomauaukit; nàlekauvit tipeitsukbianut issern!

3. Okallorojukkenasse sordlo taivkoa illeit okallorojuktut nungutinekarlutiglo Asserorsairsomut.

---

31. Ingerdlaiartorneraet Innukajuitsokut.

4 Mose 15 — 21.

Israelib kinguei innukajuitsomĕtillutik, Angut Sabbateme Kerssuksennik kattersoiniartok kanningarpæt, parnărukadlarlugolo, nællunarmet kannok illiorbigissæsugællugo. Jehovale Mosesemut okarpok: Angut tauna tokkussavok; Illageeksut tamarmik millòrniaissauaet Ujarkennik. Tava Tupperperksuit auatænnut pisipæt millòrlugolo Ujarkennik.

Tava Korah Levib kingueisa illæt, Datanelo Abiralo, Nàlekello illageeksomiut 250 peblingărniælerput Mosesemullo Aaronemullo, imalo okalluklutik: Illivtik sualungniarpedlakautik; Illageeksut tamarmik ivlernartŏput, saok angneriniarbigaisikik? Jehovable ussornarsusia tekkotipok Illageeksunnut tamarsoarnut. Jehovalo okarpok: Alliminiaritse Innuit okkoa ajortulliartut inneinnuit. Tava attætigut Nunab auiklune

ters-

terssangainak morsuktikalluktuarpei, igluinniglo pekoteinniglo tamannik, Nunablo mattòrpei.

Tamanna pirsutigællugo Illageeksut tamarmik okallorojulerput Mosesemullo Aaronemullo, imalo okalluklutik: Jehovam innuktei illivtik tokkokittik. Tava perdluksoakalerput Innuit, 14, 700-lo tokkorarput, Korab tokkokatei kissinagit.

Moseselo Jehovam okallukbiga, okarlunelo: Israelib kinguei piniarbigirsarkit Ajaupirsennik arkanek mardlungnik, ingmikut Ekkardlereet nàlegeit nungullugit atautsemik, nungullutiglo ajaupieinnut taukkoa akkit aglengniakit, Aarublo akka aglengniaisauet Levim ajaupianut, tamakkolo illikit Tuppiursab nàlengnartum illuanut! Tava kennigæksama ajaupia umarsungoromărpok. Moseselo taimailiorpok, Ajaupirset tamakko pisipei Jehovab sănut. Akkagole udlălermet Aaronim ajaupia missiga, umarsungortok, arsserutekarlunelo paumarsoakartok aglæt. Jehovale pekorsiok torkornekarkollugo Iklerbiursamut Testamentim okauseenik immalingmut.

Tamattoma kingorna Israelib kinguei Kadesib nuna tikkipæt; terssane Illageeksut ajorsarput Immermik, Moseselo sakkitsarpæt Innuit. Jehovable tauna okarbiga: Ajaupirset piuk, Aaronelo aiparællugo Illageeksut kattisimatiniakit, Karsomullo okallungniaritik illivtik, taukkoa tekkoaenne, taursomalo tunnissauăse Immermik piminik. Tava Illageeksut Mosesiblo Aaroniblo kattisimatipakik Kărsub sakkane, okalluklutiglo: Kărsomit tamattomanga immekkartissenerpautik? Kărsorlo Mosesib mardloriartarlugo annaulerpa,

tava

tava Immersoak angekersok terssanga puilalerkau. Mosesele Aaronelo Jehovam okarbigipek: Uamnut opinginautik illivtik, ussornarsiniarkonanga Israelib kingueisa sãene, taimaitomik Illageeksut illivtik pisissengilettik, Nunamut tunniursæksamnut taukkonunga.

Egiptenemit aulàramik kingorna Okkiut 40 kàngiulermetta, Aarone tokkovok 123-nik okkiokarame.

Innuille ingerdlatillutik ama tava ningelerput, okarlutiglo: timiursakangilak immekaraneloneet tamãne, uagullo aualerkaugut Nerrirsæksennik makkoninga pikkunartokangitsunnik. Tava Pullaterirset Ingnektun-ẽtomik annernartuglit Jehovam aulartipei Innungnut, taukkoa kèirsarmattik, Israelekorperksuit tokkorartarput. Taimaisermetta Mosesemut piput okarlutiglo: Ajortulliarsimakaugut uagut; Jehovamut tuksiuniartigut, Pullaterirset pejarkollugit uagutinit! Mosesiblo Innuit tuksiupei. Tava Mosese Jehovam okarbiga: Pullateriaursak kangusàk sennaniaruk, tauna nappartiniarlugo piuk irssigirsæksãtiniarlugo! Kèisimagalloartok taursomingalo irssiginiktok innùssavok! Moseselo taimailiorpok. Kèisimarsokarangame, taursoma Pullateriaursak kangusàk irssiginiarpa innùginnarlunelo. Israeliblo kinguei terssanga ama aulàrput, ingerdlaniarlutiglo tupperniarput Moabekut narksarsoaenne.

Ajokaersutikset.

1. Sabbatemik attoinerdluktok inga, Kerssuksennik kattersoiniainarlune Sabbateme, Tokko-

mik pidlàrnekarsimavok. Taursomangale pingãrneroursomik pidlàrnekartuksausaput Gudemut, imaitut nellinginarnik ajotulliartut Sabbateme.

2. Nàlegarsoarnut nàlengitsut akkerartorpeit Gudib pekorsei; Akkerartortulle pidlautiksarsiomãrput ingmingnut. Korah taimailiortok missingnartõvok tennerternartomik. Taimaitomik assærsak omã, Gudelo Nàlegaursullo mianeriniakit, Peblingalersunnullo illaniarkenek!

3. Pullateriak kangusàk taivna arssersùtavok Annaursirsomut kikkiektorsimarsomut. Sordlo Pullateriak Innukajuitsome Mosesib nappartika, taimataok Innum ernera nappartitaussaegiok, taursomunga opertut tamarkonagit, nãksaungitsomigle innùrsûtekarkollugit.

Er. 99. Korakut tokkokainarput,
Tava okallorojuktut
Gub pidlàrpei Pullaterirsennik.
Taimaitok illuarsiput,
Operlutik irssigirsut
Arssilliamik nappartitamik.

Itsak Pullateriarsûb
Innùrsùtærotimattigut,
Nàlegak kikkiektortipok.
Mâna omunga opertok
Ikkeeniglo tettekartok
Tauna tamarnauæromârpok.

---

32. B i l e a m e.

4 Mose 22 — 31.

Balakib Moabekut nàlegaunerætta tekkogamigit. Israelekut kannok illiorsimarsut Naellursunnut ad-

adlennut, Moabekullo erksilermetta Israelekunnik, tava Bileame erkoutuksennik okalluktartok Mesopotamiamit pirsok, Akpàrtuksennik aulartitsiviga, erkoutuksenniglo Okallungnermut Akkiksamik neksiubigællugolo, ima okaukoa: Kainiarit Innuillo akkiamnĕtut pidluaikoniakit! Bileamele Gudim okarbiga: Taukko illagidlariaurnagit peet, ivkolo Innuit pidluaikongiktitaok, pidluarkorsămetta! Kissiene Akkiksak illuaitsok Bileamim assagamiuk aularpok (Balakemut).

Tava Jehovam engelia arvkotiksanut piok, arvsiarkotarniarlugo, taunale (Bileame) nerssume kănĕlune ingerdlaniarpok. Engelelo Arvkosinerme kikkàrtok, arksaminelo ammusimarsomik pænnalik, Nerssutib siutitoub tekkoleramiuk, Arvkosinek unniorniæleralloarpa, Bileamible unnattarpa. Tava Arvkosinermut Nautsĕveet Weiniksaglit senniænĕtomut, igdluktokut karmalingmut, Engele pivlunelo ama kikkàrmiok. Tava Bileamim issigei Nerssutib siutitoub kigikpei Karmamut, taursomalo sulle angnermik unnattarpa. Engele tava Arvkosinermut amekersomut unniornek ajornartomut kikkàriartorpok. Nerssut tava serkomigàrpok. Bileamelo kammaktorsoangorpok, ajaupirsaminik annaulerpa. Tava Nerssutim okarnek ajoralloartub karna Jehovam angmarpa, okalluktimannelo Innub nippanik, innerterpa tauna Profetiŏkosersok siunekangitsorsoak, okarlunelo: Kannok illiorbigàgit, mănakut pingasuriartarlunga unnattarsimagangma? Tava Bileamim irssik Jehovam uisilerpek, Engele tekkotillugo taursomunga.

Tava sikkillune Bileame okarpok: Ajortulliarsimavunga; māna ama utterniaromavunga. Engele okarpok: Taikungnarsinait! kissiene adlamik pinatit, illingnulle okauseriomarsakka okauserissauettit. Taimalo Bileame taikungnarpok.

Nàlegaunerublo Balakib niubiorpa pisillugolo Kakkamut nàlekbigirsame Gudepillub Baalpeorib neijuganut; terssane tunnirsiniarpuk. Bileamiblo okalluktuarirsækse ussornartok aularnerpa okalluklunelo: Kannok illivlunga pidłuaikorsissenerpunga Gudib pidluaikongisanik? Atta! pidluarkorsekollunga tamaunga pisitāvunga pidluarkorsiunga arksoadlernerlo sapperpunga.

Tava Bileamemut Balake okarpok: Pidluaikorsekollutit kàkosimauaukit, atta, sunava idlit pidluarkorsiotit.

Tava Kakkamut adlamut Balakib pisipa. Gudiblo annernera Bileamemut pimet, tauna ima okallulerpok: Ulloriak (Kaumarsairsok) Jakomit nuiomārpok, Nàlegaunerlo Israelemit piomārpok, serkomiluinarlugillo Moabekut nàlegaunereet. Bileamelo ornigæksaminut aularpok. Taimaitorle taursoma ajokaersoinerłursusianik Israelib kinguei asserornekarput, Jehovam arksoarællugo ajortulliarsarnekarlutik; merssa Balake ajokærsorpa, Israelib kinguei piniartekollugit asserornartomik, nerriartorkollugillo Gudepilluit maujungnartoeennik, petaitsulliartekollugillo. Tava Gudepillumingnut Moabekut tunnirsiniaramik, panneesa kàkoeit Israelekut. Taukkoalo nerriput tuksiarbigællugillo ivkoa gudepilluit. Tava Jehova kammaktorsoængorpok,

pok, Innuillo Gudepillungmut Baal-Peoremut nàleksimarsut tokkoniarkoei. Taimalo Innuit 24000 tokkotauput.

Sorssuktuksello 12000 aularlutik Moabekullo Midianekullo sorssugiartorpeit, taukkoalo angutiteit tamasa tokkopeit, nàlegaunereello taedlimaet illaengutillugit. Bileametsaok tokkoniæt Paennamik.

Ajokaersutikset.

1. Umamine Bileame illumiuliksõgame Piomatounermik, tava Judasesut nàleksinnarpok Annernermut ajortomut. Piomatounek attoriaurnassiuk! Taimaitok naeggoviõvok ajortunnut tamannut.

2. Ulloriak taivna Jakomit pirsok, Sillarsum innuinnut Kaumarsuksak Jesusiõvok; tamerssavoktaok Nàlegaunek Israelemit pirsok, nâłegaunerõvlune Nàlegaunernut tamannut.

3. Erkanak asserornartomik ajokærsoiniartok, Bileame arssigaellugo! angneroursomigle erkanak tauna, Innùsuktunnik asseroiniartok, ajortomut kajumiksarlugit. Erkanak Mingnengoit illaennik asserorsairsok! Taursomunga illuarnerõvok Asserorterivium ujararsoa kongesiagut nivingarlugo ippitillugolo Immauvingmut ittineroursomut.

---

33. Mosesim okause kingudleet, tokkoalo.

4 Mose 27. 5 Mose 31 — 34.

Mosese Jehovam okarbiga: Kakkamut Nebomut Jerichum akkianĕtomut majoarit, Nunalo Israe-

Israelib kingueinut tunniursæksarà kemmerdlòrniaruk! Kingorna Innuktarnut siudleenut pissautit, tokkussævlutit, sordlo Aarone angæjuet, okautsikka nàlenginaussikik Immerme sakkitsarnartome. Moseselo okarpok: Angut Jehovab pǎrsirsungortilliuk Illageeksunnut, taukko tessiorkollugit. Jehovablo okarbiga: Josua piuk, nàlengnarsutsillo taursomunga pisirsuk, Illageeksut tamarmik attarkiniarkollugo tauna! Moseselo taimailiorpok, Josuamullo okarpok: Tupedlerit tettekarlutillo nikkadlorteiserit, Innuit okko idlit pisissægaukit Nunamut Jehovam unnersuganut siudleennut.

Egiptenemit aulàrmetta, kingorna Okkiut 40 kàngiulermetta, Israelib kinguei Mosesib sulle atauseriarlugit okallukbigei okautsinnik, Kakkame Jehovam okauserirseinik, imalo okarpok: Israelekunà okkorse! Jehova Guderput gudetuinǎvok, Egiptenemillo nàgliungnartoliksoarmit annigortikǎse, Mannænniglo nerrisitarǎse Okkiut 40 naulugit. Annorarsesse Kammisselo nutǎjungnàersimangilet Okkiut 40 okkiõtillugit. Innuktariomauluse kennersimauǎse Innungnit tamannit Nunamětunnit. Taursoma pisiniarpǎse Nunamut ajungitsomut nerrirsæksakangǎrbigirsauvsinut. Taimaitomik mǎna mianersoritse, puigorkenassigik Pirsartaket irssivsinik tekkorsesse, merssa Jehova guderse ingnertun-ěpok nungutsirsõvlune! Mǎnale Israelekunǎ! Jehovab kannok piniarkoǎse? terssa, illivsenut assæniarkollune Umamik illuitsomik, pekorsennelo mallikkollugit illa? Tamannamè illissimarsùtigiomǎrparse Innukperksoarne tamanne.

mannе. Inneitsisit tamakko tamasa taukkoa tussaromãrunikik, okaromãrput: Sillat tupingnak, Innuit illissimarsorsuit siunekartorsuit okko! Sumimè innukarnerpa taukkotun ussornartigirsunnik, taimaitunnik illuartunnik illerkokartunnik inneitsisekartunniglo? Taimaitomik Okautsit tamakko umamiugissauesse, okallutigirsaissævlugillo igluvsinẽtilluse pisuktuarluse ingerdlatilluseloneet, innàrniarangause makkitarangauseloneet. Atta! Pidluarkorsùmik Pidluaikorsùmiglo udlome niptarbigause. Tængekautiksak Jehovab pekojomãrpa, illivsenut missingnarsekollugo sullirsæksauvsine tamanne, pekorsei nàlekussigik kissiene. Nàlengikussigigle tamakko, tava Jehovab siamartissauãse Innungnut tamannut. Taukkonanẽluse Jehova ama ujarniaromãrussiugle Umamik illomòrtomik, tava nenniomãrparse, Jehovablo gudivse parnãrusimanevsinit annigoutitsomãrluselo, ama kattersoromãrpãse Nunennit tamannit siamartisimauvigirsauvsinit taursomanga. Taimataok profetekartissauãse Jehovam, kattengutivse kingueinnit pirsomik uautunẽtomik, tauna nàleissauarse.

Tamattomònakullo Tuksiautiksak Mosesim aglekpa, tamattomingalo Israelib kinguei ajokærsorpei. Kingornalo pidluarkoei, aulàrlunelo Kakkamullo Nebomut majoarpok, Kanaaniblo nuna Immauvium issorpianut kiglekartok tamat, Jevovab kemmerdlòrtipa taursomunga, okallukluneIo: Tamerssa Nuna Abrahamut Isaamullo Jakomullo unnersugara. Tavalo Mosese Jehovab kivga tokkovok terssane. Taursomale (Gudim) illiartorpa Korkome, illergvaniglo illissimar-

marsokangilak Udlok tauna tikkillügo. 120-nik okkiokarpok tokkogame. Irssik sulle tàrtungolersimangitsuk, nukkingnelo taursoma sulle attorluara tokkolerame. Tamattomalo kingorna Mosesesun-ẽtomik profetekaissàerluinarpok Israelekunne.

Ajokaersutikset.

1. Ussornartoliksõvlutiglo tussarnersorsõput Mosesim okausee kingudleet. Tamerssãput Ajokærsoirsum aulàromarsum okausee, illungersornartoliksõvlutiglo kajumiksauteliksõvlutiglo okaursineliksõvlutik. Okkorsea! ajokærsortisse erkainiarsigik, illivsenut okalluktut Gudim okauseenik, taukkoa innùrsusiætta nagata tekkolluarsiuk, opersusiællo mallingniarsiuk. Ebr. 13, 7.

2. Israelib kinguei Gudim okauseenik okallukkonekarput innariartorangamik makkitarangamiglo. Kannoktok Udlăkut Unnukullo tuksiarkatigeengnek Innuit illerkorileriartorlirsuk! Gudim okauseenik Israelekut okallukkonekariput iglumingne ivksiatillutiktaok pissuktuartillutiglo. Kannoktok uaguttaok Gudim okausee ekkarsaumiugiuarlauvut sulliniartilluta Iglomelo, pissuktuarangautalo, immarsiorangautalo.

3. Mosesekut Gudim unnersugei tamarmik erkoutitauput Israelib kingueinut. Jehovable nippa nàlenginamiko, Pidluaikorsùmiktaok pinekarsimagiput, tamanna sulle mãuakut pidlarnekautigæt, Innukperksoarnut tamannut siamartisimagamik. Taima Gudim okausee erkoutitauput. Idlitsaok omà, niptarbiginekarpotit Pidluarkorsùmik Pidluaikorsùmiglo, Innùrsùmiglo Tok-

Tokkomiglo. Gudim innuktaã Innùrsùt nàissengitsok piniaruk!

4. Profete Mosesim aglekamine okautigirsa tauna Jesuse Kristusiõvok; tauna profetioursok ussornartullirsõvlunelo, pikkunnartomik okalluktoursok Gudeme Innungnelo tamanne. Luk. 24, 19.

Er. 83. Kakkamit kingiktomit,
Nuna taengekartitaursok,
Kemmerlòra Mosesib,
Imauvingmut kiglekartok;
Tokkorsorlo kingorna,
Gub nangminek illia.

Uangataok Jesuâ
Tikkerainâvunga mâne;
Nagliuktarangama,
Tipeitsuktitaringale,
Kanaanmik Killangmik
Tekkordlòrtinga Idlit!

---

34. Jobe pivlugo.

Jobe 1 — 42.

Uzib nunane angutekarpok Jobemik attelingmik, tauna illomortõvok, pekoserdlungitsõvlunelo Gudemut nàlektõvok, allarlugolo ajortok. Arbenek mardlungnik ernekarpok, pannekarlunelo pingasunnik. Nerssutiteillo amerdlakaut.

Taursomalo erneree nekkiksiorkattauput, nungullutik ingmikut udlorsiorbekartarlutik, kattengutittiglo Arngnet kàkorsareit nerrekatigiartorkollutik immerkatigiartorkollutiglo. Udlorlo taimaitok kàngiutaranget, tava pivlugit Jobe tunnir-

tunnirsiniartarpok Tunnirsutinnik outæksennik, issumakarame, erninne ajortulliarsimanersugællugit. Nellautsorporle Gudib kittornei (Engelit) sakkomermetta Jehovab sånůt, Satanase illagiok taukkonunga. Jehovable tauna okarbiga: Jobe kivgara allaperngarsorsimangiliuk? merssa nellekangilak. Satanasib såpa: Idlit issumakarpit Gudemut assuleenak nàlektugællugo tauna? Merssale Idlit tængekartingårsimauet, peelo amerdlasõrsoængortillugit. Jehovab tava okarbiga: Terssa! taursoma pigirsei tamasa pinniarsinnauettit, kissiene tauna nangminek aktussengilet arksaengnik! Tava Satanase aularpok Jehovamit.

Udlulle illænne Jobemut okariartortokarpok imænna: Nerssutittit Umingmait Siutitoullo Arabiamiut pisimaueit, Nukakpirsello pårsirsut tokkokeit. Terssugungormet, Adla tikkipok okarlunelo: Gudim ingnera Killangmit nakkarsimarsok, Sauello Nukakpirsello pårsirsut oukei unnerpei. Ama tava okariartortokarpok imænna: Nerssutit Kameelit Kaldæamiut tikkidlàrkeit, Nukakpirsello pårsirsut Pænnamik tokkokeit. Tauna sulle okalluktillugo, ama tikkitsokalerpok ima okartomik: Ernittilo pannisillo nerrekatigeeksimaulutiglo immerkatigeeksimaput angæjudlimingne, atta! Annorersům Iglo (innigirsæt) oppitika taukkonunga, tokkollugillo. Tava Jobe nekkoipok, annorarselo alliktulerpa okalluklunelo: Jehova tunnirsirsõvok okkoninga, Jehova arksàrniktõvok taukkoninga, Jehovam akka ussornarsile!

Nel-

Nellautsorporle Gudib kittornei ama sakkomermetta Jehovab sãnut, Satanasibtaok illagigiei, taunalo Jehovam okarbiga: Atta! Jobe sulle aulaiængersinnarpok illuartoursusimine. Satanasib sãpa: Pigirsenne tamasa Innum ippеrartarpei innùrsùtse pivlugo; kissiene tima Idlit peenarniaruk, attegole nàleissæromãrpãtit! Jehova okarpok: Terssa, arksængnut pekorsaugille, taimaitorle innùrsusia idlit pidlàriaurnago! Tava Jobe Satanasim ajuakartilerpa annernartorsoarnik issigeisa allugingnit karvseranut aglæt. Tava nulliætta okarbiga: Illuartoursutsit sulle ipperaromangiliuk? Merssa Gude nàleissàeruk tokkovlutillo! Taivnale okarpok: Ajungitsok pisimagautigo Gudemit, Ajortoktaok namagissenginerparput?

Taursomalo ikkinguteisa Elifasiblo, Bildablo, Zofariblo tupedlersariartorniarpæt, Okallukbigingilælle Udlut arbenek mardluk, tekkogamiko anniarsusia angekemmet. Tamattomale kingorna karne Jobim angmalerpa, Udlorlo innùvingue pillukkoa.

Tava ikkinguteisa okarbigæt: Taimaitomik illuartoursusekarpit idlit? Issumavit Gude illuaitsomik ekkartoursissaessugaellugo? Illuaitsullirsettit pivlugit pidlànginauiængilãtit taursoma. Angiortokut ajortulliarsimanerpotit. Jobim okarbigei: Illivse tamause tupedlersitsinerdluktõvose. Uamnigle illissimarsok kotsingnermẽpok. Ikkingutima issumakærpãnga. Uangale illissimauara annaursirsiga umarsok, uangalo kakugo Irvsomit umartitsomãrpãnga taursoma. Kingorna ama okariok: Issumama passingilãnga innù-

innùnemne tamanne. Tava Angutit taivkoa Jobe akkirsarniarlugo sorarupæt, tauna ingminik illuartõtiniarmet. Gudemit tarninne Jobim illuarnerõtimago, Elihub kammaulerpa, ikkingutinnelo pingasut, taukkoa akkirsutiksarsingimetta, taimaitorle Jobe ajortõtimarsuk; okarpok tava: Uanga narkiksoromauaukit, Ajugakangitsok illuaitsomik ekkartoursingimet, Innuille taursoma akkiniarpei sullirseinik. Idlit okartotit: Paitsisekarnangalo ajortokangilanga, unnerlutit. Tamattomanga merssa missigilerpaukit, illuanginauit, Gudesaok akkiorniaromauviuk, idlit nevsuiarbigingimattit kannok illiukenne pivlugit?

Kèsa Kadlersorsoarmit Jobe Jehovam akkia, ima okalluklune: Kina-una sillakangitsõvlune taima okalluktok? Idlit ajortõtitsomavinga, illuartõkollutit? Jobiblo akkia, okarlunelo: Uanga missigilerlugo nællunàerpara, Sillakanginermit okalluksimagama, taimaitomik uamnik ajoraellunga, mannigodlunga perkiksimekaunga.

Tava Elifase Jehovam ima okarbiga: Kivgavtut Jobesut, uamnik okalluksimangilase illivse illuartomik. Taimaitomik pivluse mãua tunnirsiniaritse Tunnirsutinnik outaeksennik; Jobelo tuksiursirsiginiarsiuk! Tava ikkingutinne Jobib tuksiupei. Taunalo Jehovab pigirsakartipa, siornagut pigirsarigalloeenit mardlungnik. Ama ernertãrpok arbenek mardlungnik, panniksãrlunelo pingasunnik. Tamattomalo kingornagut Jobe innùvok sullo Okkiut 140, tekkorsakarlunelo kittornaminik, ernutaminiglo, illuliarisiaminiglo, illuliarisekiumelo kadlerkiuteinik.

nik. Kèsa tokkovok, namagirsaminik innùsimagame.

Ajokaersutikset.

1. Satanasib operdluarkatigeennik Unnerdlutiginiktub Jobe ursserniaromagalloarpa, Gudemut nàleissàerkoniarlugo. Gudible nagliungnartunnik illuarsaromainarpãtigut saimaursaeksangoriartillutalo. Assaersenne merssa pidlàitsiararei. Ebræ. 12, 6.

2. Umnit Kaldæamiut Arabiamiullo Jobe ujajaivigisimagalloarmænne nerssutitaminik, Gudemille tamanna akkoarinekarsimasuga. Merssa Innuilloneet Tòrnãrsubloneet perdluktisinnaungilãtigut, Gudim akkoaringipattik; Nujak atauserloneet niakuvtinit nakkarsinnaungilak, taursoma pekongipanne. Luk. 21, 18.

3. Assærsenã! Jobim illælãrsusia malligæksarissiuk! Tauna okarpok: Jehova tunnirsirsõvok okkoninga, Jehova arksarniktõvok taukkoninga, Jehovam akka ussornarsile! Sillarsoakartillugo, Okautsit tamakko Operluartut nagliuktitãvlutik okauserekiklugit pirsaromarpeit.

4. Angesõmik Jobe ajortulliarsimavommè, innùvingme pillukkogamiuk, Gudelo akkiorniarlugo nangminerle illuaromatõgame Gudeme. Uagut nangminerput illuartõnerput Annorartun ippektotun - ẽpok, tamanna attiniaralloarlugo, attanauiængilagut Gudeme.

5. Allianartokarnermit okkumainartolingnik Umætekartut, alliaisuktissengilauvut, nãkiningitsõvluta maungainak ekkartoursivluta, Jobim ikkingutei arssigekenauauvut. 'Innuit adlennit ping-

pingãrneròvlutik ajortulliartut, kisseesa tikkingikalloartareit Allianartorsuit. Taimaitomik ekkartoursidlariaurnasse ekkartoutinekarkonasse.

6. Oma, Gudib kannok illiugei nevsoliksõgalloarangetta illingnut, tamakkonangalo ekkarsautekartinekarangauit ernumanartolingnik, tava operlutit tettiginiaruk tauna, issumagirsenne ajaisòrnartut uagutinut taursoma namaksiluaissamagit ussornartomik, sordlo Jobemut illiortok; missigirsarangamissigut mannigousimaulutalo perkiksimigauta, tava tipeitsungnartunnik tunnirsarãtigut ama.

Eri. 151. Jehova tunnirsirsok
Ama arksàrniktok,
Taimaitok ussorara:
Jobe nagliuktok
Taima okausekarpok
Ajokœrsorluta
Illœlàrkollutataok
Nagliussœguta.

---

35. Israelekut ikkàrneraet Kanaanemut.

Josua 1 — 6.

Mosese tokkomet kingorna, Josuamut Jehova ima okarpok: Kàe, pilerssãrniarlutillo, Jordane (Kooksoak) ikkàrniaruk! Nikkadlorteiserlutit Makpersækello inneitsisiglit allarnauærkit, Udlulle Unnuello nungullugit attuartarniarlugillo issumarsiortarniarkit! Tava sulliniartillutit ajornartokaissengilatit, sillalingõvlutit illiorsinnajomãrpotit.

Misselinguiartukselle Josuam aulartipei, taukkoalo Jerichomut (Iglorperksoarnut) piput Raham igloanut isserlutik, taursomangalo innuksiarnerbiginekarlutik illaessiarinekarput. Tamattominga Jerichomiut nàlegauneraet okariartor-

torbiginekarpok, tauna aulartitsiok Rahamut Angutit taivko annisekollugit. Rahable irssertorpei Iglub kăne terssane inniorarkame Naursut annorakset atænnut, okarporlo: Angutit taivkoa anniput, Mattorsuit parnàrsarkajalersimamattigik. Kingorna Iglub kănut maijoarbigei, okalluklunelo: Illissimauara, Nuna tamanna Jehovab tunniumago illivsenut, merssa pivluse Annilangărnerub tikkisimauătigut. Taimaimet atatama igloa măna năkinartulliarbigisiuk, sordlo uanga taimailiorbigigivse! Tava Igalarsakut taursoma annisillugit, Aklunaursakullo ningipei, merssa iglone Iglorperksuit ungalorsoaennĕmet. Taukkoale okarbigaet: Aklunaursak tauna ningikotigirsarput, Igalarsamut ivertiniaissauet, naellunaerkotigekollugo. Taunalo taimailiorpok. Angutille taukkoa Josuamut ama utteriput, unnibkàrbigaellugolo misselikkamingnik tamannik. Israeliblo kinguei tamarmik Jordanib sinanut piput. Tamannale sinnimigut tamattigut immektŏkau, tamattomònakut kattersoiviub nedliubiagut. Iklerbiursarle Testamentim okauseenik immalik, Pellessit akkiarlugolo, issikamingniglo Immek aktulermaenne, tava Immek pauanga kôktok unnikpok, Immerle Immab tunganĕtok, samunga kòkiartorpok, nungulerlunelo.

Tavalo Innuit ingerdlaput, Jordanib kooksŭm arvkota, merssa pannertok, ikkàrlugo. Ujarkello arkanek mardluk Josuab nappartekoei Iglorperksuit Jerichub tunnuaenne, Sekkerngub nuirsub tungane, tamakko erkaumakotiksarituinarkollugit Israelib kingueinut.

Jeri-

Jerichublo narksane passasiorput (imaloneet Kàngerbik udlorsiorpaet), Kaumetib siudlium udloee arkanek sissamangolermetta, sèrnakangitsomiglo timiursartorput Nunab naursoeenik! akkagomello mannakaissàerput. Josuale Jerichum auatanēkame, Angut tekkolerpa, kikkàrlune sābigimanne, tauna arksamine paennakartok ammusimarsomik, imalo okalluklune: Nàlegauneròvunga Jehovab kattersarsoeenut. Tava kènaminik Josua paedlorpok nàleklunelo. Jehovable Josua okarbiga: Iglorperksuit Jerichomētut, Angutit sorssuktukset tamarmik ingerdlaniarlutik kauitarniarlissigik Udlut arbeneglit. Udlulle arbengaet aipàene Pelessit kardlortarniarlit Iklerbiursab siornagut ingerdlaniarlutik, tava Iglorperksuit ungalorsoee karmarsuit oppitsomārput. Taima Jehovam iklerbiursa akkiartarnekarpok, Iglorperksuit kauitarlugit, udlàkut Udlut arbeneglit naulugit, kardlortarpullo Kardlortaursoarnik. Udlulle arbengaet aipàene, arbenek mardloriartarlugit Iglorperksuit kauitarpeit; arbengaello aipaeksaenik pirsaeleramik, Innuit Josuam okarbigei: Nippersoakarniaritse! Iglorperksoarnik Jehovab tunnimasse; mianersoritsele Outaekset illeit tigukennassigik! merssa Iglorperksuit tamakkoa ounekaissaput, illuaenētullo tamarsoarmik; Rahakut kissimik innùssaput. Tava Innuit nippersoakarniarput kardlortarlutiglo Kardlortaursoarnik, Opernerlo pivlugo Karmarsuit oppiput (Ebræ. 11, 30), Innuillo kakkiniarput Iglorperksoarnut, Paennamiglo tamardluinaisa nungupeit. Rahale taursomalo sugirsei tamasa Josuam innùtipei. Raha opersuseka-

sekarame, tava asserorsimanane Opingitsunnut illagitisimangilak.

Ajokaersutikset.

1. Josuablo Jesusiblo attækik arssigeeksungnik issumakarpuk. Sordlo Israelib kinguei Josuab pisikei Kanaanemut nunamĕtomut, kingarsorteillo arktorsartisimaulugit, taima illivlune Jesusim innuserdliornartokut pisipātigut Kanaanemut killangmĕtomut, annaulutalo tarnivta kingarsorteinnit.

Erin.39. Itsak Josua ikkàrpok Kanaanmut,
Ajugaursotut tettekarlune Gud'mut;
Kardlortarkorsigame Jerichub karmei
Issumamingnik oppimetta tekkoei.

Taima illivluta nauianartokut
Jesuse tessiortigarput killangmut.
Okausee ajugakotigirsarauvut;
Opernek pirsutigarput innùrsùmut.

---

36. Achane pivlugo. Ai pinekarnera.

Jos. 7 — 9.

Israelib kinguei tigusipulle outæksennik, merssa Achanib Judab kingueisa illætta tamakkoa illeit pisimauei. Tava Israelib kinguei Jehovab kammalerpei. Angutillo 3000 Josuab sorssugiartortimattik Iglorperksoarnut Aimut, tava kemmāput Angutinit Aimiunnit. Taimaitomik Innuit umætimingne nikkadlolerput. Josuale kēnaminik pædlorpok Jehovam iklerbiursætta sāne, okalluklunelo: Nàlegara, allianak! kannorlo okais-

i sаunga,

saunga, Israelekut tunnutersimamattigik kingarsartittik? Jehovable okarbiga: Makkitit, Innuillo okarbiginiakit: Israelekunã! pàersitæksakarpok akkornauvsine! pàersirsùtiksamiglo nervsarbiginekaissirsok, tauna ounekaissavok.

Immerautiginiaramiko, Achane erkorpaet. Josuablo tauna okarbiga: Oma nægligirsaraã! Gude nàlengnartirsuk, uamnullo missiarkennek! Sullirsotit? Tava Achanim akkia: Illomut ajortulliarkaunga Jehovam arksoarællugo. Merssa Kallipàk erdlingnartok uanga pisimauara, Silvelo Goldelo (Anningaursækset), attalo, tupperma illuane Nunamut irssertorsimaput. Tava Akpãrtuksennik Josua aulartitsiok, taukkoa ãpeit Jehovab sãnut. Tava Achane piæt, ernereelo, panneelo, nerssuteilo, saueilo; Israelekullo tamarmik tauna millòrpæt Ujarkennik, oulugolo taunalo, pigirseilo tamasa. Josualo Jehovam okarbiga: Mãna tekpauunga Aimut peet! Tava tekpauunga aularpok, Allaperngarsoirsuksello Iglorperksuit tunnuænnut pisillugit irssertorpei. Angutille Iglorperksoarmiut anninaesuarmetta, Israelekut arktorsartinekartùrsãrlutik kemmãrsursãrniarput. Aimiullo mallidlàrpeit Iglorperksuit angmartillugit. Tava Irssertorsimarsut sakkomerniaræsuarlutik Iglorperksoarnullo isserput, tamakkolo Ingnermik ikkoelektipeit. Israelekullo tamarsoarmik ama utteriarput, Angutillo Aimiut sorssungniarpeit, pidlàrlugillo nungulluinarpeit. Gibeonemiulle tussaumagamik, Jerichomik Aimiglo kannok illiorbigisimarsungnik Josuamit, innùnertik nauiægingãrpæt, okariartorbigisimagamik, Innuit Nuname mattomanẽtut tamasa

nung-

nungukomagit Gudib. Taimaitomik pekoserdlutiksarsiorlutik, Akpãrtukset aulartipeit, taukkoa poolirsarput alliktorsimarsunnik, Weinemik imakaralloartunnik, kammilirsarlutiglo pisokennik, ivirsarlutiglo okòktomik, Nunamit ungesiksomit aggersimarsùrsãrlutik, Israeliblo kingueinut tuksiarput, ikkingutiksarsiorbigekollutik. Israelekullo nàlegeisa Jehova siunersigadlarniaengimarsuk, Josuam ikkingutiksarsiorbigei, àngerbigaellugillo innùkollugit Gibeonemiut.

Udlulle pingasut kàngiumetta, Israelib kinguei kallerchinekarput, taivko ungesigingina-mikik akkornamingnelo innelissametta. Tava nàlegarsoettik okallorojukbigeit. Taukkoale sãpeit: Jehovame uagut àngerbigisimauauvut, (ikkingutigiomagautigik), taimaitomik perdluktisinnaungilauvut. Tamanna pivlugo tokkungikalloarpeit taukko, kerssuksennigle ullimaniartigituinarkollugillo immertartigituinarkoeit.

Ajokaersutikset.

1. Israelib kinguei pidluarnainiksarseenarput, akkornamingne sulle pærsirsutekartillutik. Gudib illuaringisanik umætivut ungagirsakarpetta, tava pàersirsutekarpogut illuvtine, Gudiblo neijorsusia missigissàerparput.

2. Erkanak Innuk tigusirsok pekonekangitsomik, Gudemut pigirsãtitamik, Achanesun illivlune! Pingãrtomiglo erkanak tauna pekotiminik amerdliartortitsiniartok Innuit adlet pekoteinnik. Taimailiortok Irvsoinarmik erssugæksarseenarpok ingminut.

3. Achane ingminut okarsimanerpok, tiglikaminik illissimarsokaissengitsomik. Gudible piniarsusiaetta aijaisòrnartum, Irssertuket kavseenik sakkomersitarei Nuname tamattomane aglaet. Jesuselo imataok okariok aglaet: Irssertorsimarsokangilak sakkomingissengitsomik, angigirsakaranelo niptagaungissengitsomik.

4. Josuablo Israelekut nàlegeisa Jehova siunersinginamiko, Gibeonemiunnit pekoserdlukbiginekarsinnaput. Tamattomanga uagut ajokærsornekarpogut, Gude erkainiaradlarkollugo, sumik piniaromarsarangauta. Pingãrtomik tamarnakegioktaok, Piniagæksak pivlugo issumakarnek, siunekarluartugigeine, pivlugolo tuksiariakangitsugaellune.

Eri. *16.* Achane missigissægit
Tiglingnek ajortômet;
Nennertitsomainarpàtit
Kèsalo niptaissauet.

Erdlikennek umatingne
Pàersirsùllo allaruk!
Peenarniaruk Jesuse
Pinagillo Ajortut!

---

37. Kanaane pinekarnera. Josuab tokkoa.

Jos. 10 — 24.

Tamattoma kingorna Amorekut nàlegaunereet tædlimæt sorssuktuksarperksoettik illagaellugit atautsemut kattilerput, Gibeonemiullo sorssungniarlugit illuniarpeit, Israelekut ikkingutiksarsiorbigimattigik taukkoa. Gibeonemiulle aulartitsiput Josuamut, taunalo ima okautsartorkoæt: Kainiaræsuarlutillo annektiniartigut! Josualo Jehovam okarbiga: Erksekennek! Arksængnut uanga

uanga tunniunaukit. Taimaimet Amorekut Josuab terssangainak tikkidlàrpei Gibeoneme, Jehovablo siŏrarsarpei Israelekunnut, amerdlasŏrsoanik tokkotsekorsivlune taukkonunga. Israelekunnit Amorekut kemmămetta, Jehovab nettakornarkorsivigei, tokkokollugillo. Nettakornarnermit tava tokkotaursut amerdlaneròput, Israelekut tokkoteinit paennamingnik. Tava Jehova Josuam okallukbiga, Israelekullo tussartillugit okarpok: Sekkenengă unnigadlait Gibeonib kollàne, Anningarlo Ajalonib koroaetta kollàne! Tava Sekkenerlo Anningarlo unningagadlarpuk, kingarsartittik Israelib kingueisa akkingersinagit. Sekkenerlo tachissàerpok Udlok (naulugo Unnuarlo) nangajeklugo.

Kanaanemiuttaok Jehovab tunniupei Israelekut arkseinnut. Annerneglillo tamasa Josuab nungutipei. Taimalo Nuna tamat Josuab pisimaua.

Josualo uttokangormet, Jehovam okarbiga: Nunarsoak măna augoarniaruk ekkardlereennut! Tava augoarniarpaet Immeraumik. Kalelo Josuab tunnia Iglorperksoarnik Hebronemik kingorngursækseinik, Jehova taursoma illomòrlune nàleksimamago. Kingorna Iglorperksuit illeit kennernekarlutik kemmăviksarekonekarput, Innungmik Tokkotsirsunnut piaraellutik pingikalloartunnut, merssa siunekangitsunnut. Levikullo Israelib kingueisa tunnieit, Iglorperksoarnik tamannĕtunnik, kingorngursamik illeinnik, Jehovab taima pekomago tamanna. Tuppiursarle nàlengnartok nappartipaet Silome. Tava Ajungitsut Israelekunnut Jehovam unnersugei tamard-

tamardluinarmik namaksinekarput, tamarsoarmiglo erkouluarput.

Tamattomalo kingornersoa Israelekut tamarsuisa Josuab kakoei atautsemut, okarbigællugillo: Nikkadlorteiseritse, mallingniarsigiglo tamasa agleksimarsut Inneitsisinne Mosesib makpersaegeine. Innukperksuit adlet gudigirseit kivgartorbigirsarunassigik, Jehovale ungaginiarsiuk, assavlugolo pissiuk! Jehovamulle nàlengnek illivse illuaringikussiuk, tava issumauvsinik kennersiniaritse nàlekomarsauvsinik! Uangale innuktakkalo nàlektuaromavogut Jehovamut. Tava Innuit akkiæt: Jehova guderput nàlekomauarput uagut, nippalo tussaromauarput. Taimalo Innuit Josuab malligaeksiorbigei Udlok tamanna. Josualo tokkovok 100-nik okkiokarame. Israelekullo Jehova nàlektuarpæt Josua innùtillugo, kingornersoagullo Uttokaunerillo taursoma innùsimakatei sulle pekartillugit.

Ajokaersutikset.

1. Kanaanemiut sivisõrsoarmik Gudib kammagisimauei, kẽsale ajorteisa amerdlasuseet namaktisimaput. Illuaitsullirsamingnik Nuna asserorsimamarsuk, tava Gudim asseroriei nungutillugillo. Gude sulle mãnakut illane taimailiorarau, Innuit ajortulliarpedlartut tokkotitarei; merssa Ajortut Innuit asserornekautigaet.

2. Josuam okausee tussarnekersut tamerssa: Uangale innuktakkalo nàlektuaromavogut Jehovamut! Illomut ussornartoliksõput Iglut, taukkoa innuit, angæjokaillo, kittorneillo, kivgeillo taima issumakatigeekpetta, Gude kissiet nàlektuaro-

tuaromaulugo, umætittik pekojomanagit Nàlekængnut mardlungnut. Matth. 6, 24.

Eri. 184. Kannok aktigaut Gub pidlautei!
Kanaanmiut Innuit,
Kivgaminut nungutekoei,
Nunæt piæt Israelit.
Josuab pisipei omunga
Kassuræbekarbiænnut,
Arssersoutâtillugo manna
Killangme attugæhsamut.

Omunga arvkotiksakarput,
Kemmârsut Jesum ikkeenut;
Taukkonane saimaunekarput;
Taimaimet ornikissigik!
Nàlegæksarsiniaritse,
Pinasele Ajortomik!
Annaursirsuble annaumasse
Kissiet nàlengârsiuk!

---

38. Israelekut kiglormut illiorsusiaet.

Rich. 1 — 8.

Israelekut arktorsarjuikajaleramik, Kanaanemiut Nællursut kivgangortipeit ingmingnut, nunguniarnagillo Taima illivlutik Jehovab nippa nàlengilaet. Taimataok adlennik ekkardlereeksokalerpok Jehovamik siunekangitsunnik. Tava Israelib kinguei illuaitsulliarkaut Jehovab sãne (tekkoane), taunalo ipperarpaet, adlenniglo gudigirsarsivlutik, taukko nàlekpeit. Taimaitomik Jehovab kammalerpei, kingarsarteinnullo tunniupei. Jehovalo illane missiksoirsokartitsirsaranget, tava taursoma annautaralloarpei king-

kingarsarteinnit. Missiksoirsorlo ama tokkorsaranget, tava asseroleriput ama, angæjokamingnit ajornerolerlutik.

Taimaitokut Jehovam missiksoirsokartipei Profetemik Arngnamik Deboramik. Israeliblo kinguei Jehovab tunniusimamagit Naellursut nàlegaursusiænnut, tava Debora Barakemut illavlune sorssugiartorpok, Angutit 10000 illæserællugit. Gudible arktorsartipa Sissera Naellursut sorssuktut nàlegarsoaet, taunalo pissuinarlune kemmãvok, pivlunelo Arngnab Jaelib Tuppiursanut. Taursoma Immungmik immipa kebbillugolo Kallipàmik. Sinningmello, kikkirsamik kauitamiglo tigusiok, piuarlunelo ornikpa, tigliagullo kikkiektorpa tokkollugolo. Tava Deboralo Barakelo tuksiarkatigeekpuk, erinalingmik tuksiautekarlutik imaitomik: Jehova nersorissiuk, Israelekut ama annausimametta! Jehovaå! taima pinekarlutik tokkussaput kingarsartittit tamarmik, illingniglo assaeniktut Sekkenek arssigissauaet nuileriartortok kiaeksusimine agdliartorlune. Tamattomalo kingorna Israelekut nunængne erkiksinekarput okkiut 40.

Tamattomalo kingorna Israelekut ama tava illuaitsulliarmetta, Jehovab pekoei Midianekut nàlegaursusiænnut. Tava Israelib kinguei torklulavlutik tuksiarput Jehovamut; taimaitomik Jehovam engeliaetta Gideone sakkomerbiga, okarbigaellugolo: Aularsinnait mattominga pirsaunernik Israelekut annaussauettit Midianekut nàlegaursusiaennit. Jehovablo annerneraetta Gideone pirsaunilerpa, Gudemullo tauna okarpok: Assaersara illingne saimaunersiguma, tava nael-

naellokotsungnaersiniaenga, idliõgauit uamnut okalluktõvlutit! Merssa Amek issuikomauara Tungmartaivingmut Sillamut. Unnuarme tamanna kissime issugutanekarpet, tava mallugissauara, Israelekut idlit annautsomăraukit arksavkut. Tava taimaiserpok. Gideonelo Gudemut okarpok: Idlit ningaukennanga! ama tava ursseromauara. Amek kissime pannersinnarille, Nunalo tamarme issugutanekarille! Gudiblo taimailiorpa Unnuak tamanna. Tava Gideone pikkiniarpok, Innuillo illagirsei tamarmik. Jehovale okarpok: Innuit illagirsettit amerdlavedlakigamik, arksamingnut uamnit tunnirsaeksaungilet Midianekunnik; Israelekut uamnut ussorsitsaissaesugaellugit, imalo okaissaesugaellugit: Nangminek arksauvtinik annausimavogut. Angutinnik 300-nik uanga annaussauause. Tava Israelekut tamangajaisa Gideonim angerdlarkoei, 300eenait pinagit. Midianekut kattersarsoit Narksarsoarme tuppersimarsut, tekkoænnĕllutik amerdlasõrsusimingnik tingmirsarperksuit arssigeit. Unnuarmello Gideonib piuarlune pigărtiteit auadleet ornikpei. Tava taukkoa illaet aipaminut unnibkàrpok ima okalluklune: Uanga sinnektorpunga Timiursamik sijaetamik aksakatitomik kattersarsoauvtinut, Turkinniglo oppititsirsomik. Aipaetta tava akkia: Terssa Gideonib paenna. Midianekut Gudib tunniupei taursoma arkseinut. Tamakko Gideonib tussaramigit, ama utteriok Israerpeinnut, taukkolo nungullugit arkseinnut tunniei Kardlortaursoarnik, Ermusersoarniglo Nennerursennik immalingnik. Midianekullo atautsemut kattiterbiænnut

aennut apoukamik, kardlortartorsoaengorput, Ermutsillo asserorlugit, Nennerursello tigumiarpeit arksamingnik saumingnik, torklulaurlutiglo: Tamerssa Jehovablo Gideoniblo pænnarsoæk! Tava Midianekut kattersarsoeit tamarsoarmik akpatorsoangorlutik niblilàrlutiglo kemmãput. Jehovablo sakkoareeksipei, paennamingnik tamarmik tokkoniarkatigeekkollugit.

Tava Israelekut illeisa Gideone okarbigaet: Uagutinut nàlegangorkeet idlillo ernerillo, annausimagautigut! Gideonele okarpok: Uanga nàlegãjomangilanga illivsenut: erneralo nàlegaussenginioktaok illivsenut, Jehovale nàlegarissauarse. Tava tokkovok uttokarsõgame.

Ajokaersutikset.

1. Kanaaneminut (Nællursut) Israelib Kingueisa ikkingutiginiarsimagamikik, Gudepillungnut nàlektungortitauput. Assærset okkorse! tamattomanga illissimaniaritse, ajornakemmet. Jesuse assajomaulugo, Ajortunniktaok sulle ikkingutekaromaulune, umaminelo Piomasepilluit pãriomaulugit.

2. Innuk innudluarangame, makkitãjalerarau, taimailunelo Gude ipperarmanne, taursomataok taimaititariarkarpa. Israelib kinguei ussornakaut, Gudemit erngeenak pidlàitsiarnekartartut tauna ipperarangamiko.

3. Testamenteme Aglekenne Gudib ningauta kammautalo kavseenik okauserinekartarpuk; tamannale aijaissòrutigissarunassiuk! Innuk ningektillune piniararaingilak Gudib illuarirsamik. Gudible ningauta ivlernartõvok, illuarneliksõvlune pidlautãvok sãniaromangitsunnut.

Eri. 165. Ajortut Gub pidlârarei,
Nagliukkorsivlune;
Taimataok saimautararei,
Tuksiarbigippænne.
Annaursirsublo nippa
Tussartipok: Tamerssa
Jehovablo Gideublo
Arktorsartipakik taukko.

Uaguttaok okautsingnut
Jesu, nàlengitsogut,
Sàniarluta illingnut
Kajumingitsaraugut.
Annaursirsig'gautigit,
Ikkiortigut Idlit,
Kingarsartivtinut kèsa
Ajugaursongorkolluta.

---

39. Rute pivlugo.

Rute 1 — 4.

Taimane Missiksoirsut nàlegauniarmetta, kãngnersoakarpok (kãktorsoængorput) Israelib nunane; Elimelechelo Bethlehemio aulàrpok Moabekut nunænut, Nulle Naemi erningnelo mardluk illagællugit. Terssanelo tokkovok. Erneræk tava nulliarpuk Moabekut arngnarteinnik, taukkoa ardlæk attekarpok Arpamik, aipalo Rutemik. Okkiut kollit kàngiumetta, ernereektaok taukkoa tamangmik tokkogipuk. Tava Naemi ama aulàriok Moabekut nunænit okkoængne illagællugik, tussaumagame, innuktenne Jehovab tunnimagit nekkikseinnik. Ingerdlatillutiglo okkoaengne taursoma okarbigipek: Aularitik utterlutiglo, Jehovab nàkinartulliarbigillissik! Tava taukkoa Nip-

Nippetõmik pilerlutik, kejăngălerpuk, okarbigællugolo: Innuktarnut uaguk illagiomauautikit! Naemible săpek: Okkoækka okkortik utterniaritik! Sŭvlutik illagiomavitinga? Uanga nægligautik, Jehovam arkseisa merssa pidlàrănga. Tava sulle angnermik kejăleriartorpuk, Arpablo sekkine kunnikpa utterlunelo.

Rutible neijortuarpa. Naemile okarpok taursomunga: Atta, angæjorngut uttersimavok; idlitsaok utterniarit! Rutib akkia; Okaukiksarkennanga kemmeissægivkit! Idlit ornigækset uangataok ornigæksariomauara. Idlit innuktettit uangataok innuktariomauakka, idlit Gudit gudiomauara, idlit tokkovikset uangataok tokkoviksariomauara, Iliviksakarbigiomaulugolo aglæt, Merssa Tokkuksab kissime auiksartissauătiguk idlillo uangalo! Tava tamangmik taukkoa ingerdlakatigeekpuk. Bethlehemut apoumennik, Suaursæksennik Kattersoivik nedliupok.

Naemilo Rutim okarbiga: Narksamut Nautsĕvingmut pilanga, Naursut mullingoit kattersoriartorlugit!

Tava aularpok kattersoiniarlunelo Angutib Boasemik attiglub nautsĕviane. Tauna merssa aitsait Bethlehemit tikkipok, kibloirsullo okarbigei: Jehovam illagillisse! Taukkoa akkiaet: Jehovam pidluartillissit! Rutemullo Boase okarpok: Assærsara omă! aulaissengilatit Adlab nautsĕviane kattersoiartorniaromaulutit, immerosugangauillo Erngusek orniktarniaruk, immerniartarlutillo! nerriartorangettalo tava aggersarniarna, iviktortarniarlutillo, okkumigaeksello, missuktaruk Sèrnartomut! Tava kènaminik Rute pæd-

pædlorpok, okalluklunelo: Sumik piniarsimanerpunga, taimaitomik saimaursãgama irssikpit sàengne, merssa tekkornartaursõvlunga aglæt? Boasib sãpa: Uanga okarbigisimavunga sekkingnut kannok illiugarnik tamannik. Jehovam akkiniarlissit tamakkoninga illiugarnik, tauna orniksimagauko, serniksairsusiane tettiksakaromaulutit! Nukakpirsennelo Boasim okaupei, okalluklunelo: Erkitekket akkornænne aglæt kattersoikoginnarsiuk, kallereeksisimarsuttaok illeinnik kemmegakarniaritse piomangisauvsinik. Tavalo Rute kattersoiniarpok kattersoivik nãserlugo.

Itsarnille Israelekut inneitsisekarput imaitomik: Angut (nullialik) kittornakarane tokkopet, tava kingua kingorngursiomarsætta nulliarilissaua. Elimelechele Boasim ekkardlera. Taimaitomik kiglissiorbingmut pauungnarpok, Ittuinnullo Innungnullo tamannut okarpok: Illivse udlome illissimaniaritse, Rute nulliarissægauko uanga. Taimalo tauna nulliarinekalerpok taursomanga, ernertãrlunelo. Nalungiarlo tauna Naemib aitserpa Obedemik, tauna Isaib Davim angutaetta atataga.

Ajokaersutikset.

1. Rutib tamasa kemmekei nunaminut, sekkine pivlugo. Okkorseă, tussaissægikse! terssa Assænirsusekangãrnek, terssà assærsaminut Ungarsusekarnek allianartokarnerane. Rute Okkoartun ungarsotun illivlune, sekkiminik assænikame, tængekautiksarsigioktaok Inneitsisit sissamaetta okauserirsænik, imaitomik: Innùmer-

sus-

sussautit innudluaissævlutillo Nuname, Jehovab Gudivit tunniutsomarsane illingnut.

2. Rute pingãrtomik kajumikioktaok, Gudim innukteinit illaginekaromaulune. Taimailune missigitinekarpok Jesusim okautigirseinik imaitunnik: Innum iglone kattengutinneloneet, anguneloneet arngneloneet, nunaneloneet kemmekunigit, attera pivlugo, tava 100-nik piomãrpok, Innùrsùmiglo nàissengitsomik kingorngursiomãrlune.

3. Rute angæjokautserbigirsæksãtipok Boasemut, sulliniarlune erkejasujuitsõgame; peetsoursutse namageenarpa, piuailunelo kujarsõvok. Peetsut okkorse, tauna malligæksariniarsiuk, sulliniartilluse angæjokautserbiginekarangauseloneet! Piuaitsut kujaniartullo koiæginekangàraraut tamannit.

Eri. 189. Nàlegitse Rutib tussartipâse,
Gub kannok innudluartimanne!
Illivsesaok pisigik neijukesse
Nàleklugit Udlut tamasamè!
Jehovab terssa illuarirsa;
Tangekartipa nàlektoursok.

---

40. Elilo Samuelclo.

1 Sam. 1 — 4.

Angutekarpok Elkanamik attelingmik, taursomalo nullia Hanna ernisuipok. Tekpauungnarangame Silomut Jehovam igloanut, tava terssane kejàrsarau ẽsinanelo. Elkanable okarbiga: Saok kejãvit? uanga illingnut kujanarneroungilanga ernekarnermit 10-nik? Tava Jehovamut

Hanna

Hanna tuksiarpok, malligæksiorniarlunelo okarpok: Jehova Sebaoteã! kivgarojungoet idlit ernertàrtissaegalloaruko, tava Jehovamut pigirsãtitsomauara innùtillugo. Elible Pellessib kannersiorniarpa, taunale umaeteinamine okalluktarpok, kardlunelo aularsainarpok. Taimaitomik Elim issumakarbiga immersimasugaellugo Sillakangitsomik, sillærosimasugællugolo, okarbigalo: Omã, kannok sivisùtiksomik taima sillærosinnaissauvit? Hannab sãpa: Nãgga, nàlegara! sillærosimangilanga, arngnãvungale alliaisuklunga, umætimalo piomarseinik Jehova niptarbigisimauara. Elim akkia: Ullapisautekarlutit aularsinnait! Israelib gudiaetta tunnissauãtit kenùtigirsarnik. Taunalo aularpok alliaisuktotun - ẽtsungnàerlune. Jehovablo issumagimanne, ernertãrpok, taunalo Samuelemik aitserpa, okarame: Jehovamit tauna pisimauara, merssa kenùvlunga. Millussàersisimagamiuglo, Elimut pisipa, tuksiarlunelo ima okallukpok: Umaetiga tipeitsukpok Jehovame; Jehova peetsungortitsivlunelo pisõngortitsirsarau, assiginnartitsivlunelo ussornartitsirsarau! Nukakpiararlo tauna kivgaeksangorpok Jehovamut, assaenarsivlunelo Jehovamelo Innungnelo. Arngnaettalo kallipàngoamik aisiviga, tekpauunga nàlegiartorlune tunnirsiartorame.

Elible ernereet ajortokulluktorsõput, Jehovalo assiginnarpaet. Tunnirsiniartokaranget (outaeksennik), tava Pellesib nukakpiarteisa illaet aggersararau, nigoutekarlune Nekkelo Igam illuanẽtartok issumaminik piniarursarara, Àrksàrniktotun - illivlune. Ama adlenniktaok Ajortunnik

tunnik angesũnnik, Nukakpirset taukkoa piniartarput Jehovab tekkoane. Ernermele kannok illiugeit tamasa, Elib kallerchikalloarpei, imainarle okarbigeenarpei: Saok taimailiorpisse? Illivse pivluse tussaumarsakka illuangilet. Taimaitomik Angut Gudib kivga taursomunga piok, okalluklunelo: Jehova ima okarpok: Ernittit idlit nàlengnarneròtipettit uamnit. Uamnik nàlengnartitsiniartok, tauna uangataok nàlengnartitsomagiara, uamniglo Nachorsok, tauna ama nachogirsaussakemiok. Atta nedliutsomărpok, tava idlit tellit nappiomărpara, ernikillo tamangmik tokkojomărpuk Udlorme atauseenarme.

Tamattomònakut nellautsorpok, Samuele innàriartormet Nàlekbingmut Jehovab pianut. Jehovablo Samuele kàkoa. Taursomale Eli ornigaesuarpa, okalluklunelo: Mănĕpunga, idlit kàkogangma. Elile okarpok: Uanga kàkosimangilaukit, ama aularsinnait innàriartorlutillo. Taimailirsarpok pingasuriartarlune, merssa Jehova Samuelib sulle illissaringila, tamattomònakut erkoutuksamik okalluktokarluangilak. Tava Elib mallugilerpa, Nukakpiarak (Samuele) Jehovab kàkomago, okarbigalo: Ama innàeriartorna, kàkonekaruillo, tava okaromărpotit: Nàlegangă, okallugit, merssa kivgauvit tussarpătit! Tava Jehova aggerpok torklorlunelo: Samueleă! Samueleă! Taunalo okarpok; Okallugit, kivgauvit merssa tussarpătit! Jehovablo naellunàerbiga, Elikut kannok illivlune ekkartoutsomăramigit, Illuaitsullirsak pivlugo, imaitok: Kittornenne kannok illiortarlutik ajortulliartut, Elim illissimaluaralloarmagit alliaisukbiginagilloneet.

Udlă-

Udlãlermet tekkordloinermine tussakaminik, Eli naellunàerbiginek Samuelim erksiga. Tava Elib kàkoa, okalluklunelo: Kannongētomik okarbigisimavit? Angiutekennanga tamattoma illanigloneet! Tava Samuelim okarbigiluinarpa tamannik. Elile okarpok: Jehova tamerssa, illuarirsaminik piniarsinnarille! Samuelele agdliartorpok, Jehovablo, aipara, Israelekullo tamarmik illitsorilerpaet, illomortõvlune profetiũrsok. Udlullo taukko kingornaettigut Jehova sakkomersarpok Silome. Samuelelo okaursilerpok Israelekunnut tamannut.

Israelekulle sorssugiartorput Filisterekunnut arktorsartinekarlutiglo. Tava Iklerbiursak, Testamentim okauseenik immalik, Innuit kàkoaet, tamannale tikkilermet, Israelekut tamarmik ussoruktorsoangorput. Filisterekulle tamanna tussaramiko, siõralerput, okarlutiglo: Gude tikkisimavok Tupperperksoarnut. Israelekulle ama tava arktorsartinekarput amerdlasõrsoarnik Tokkotaursokarnartome, Gudiblo iklerbiursa pinekarpok, Eliblo erneraek, Hofnilo Pinehaselo tokkotaupuk. Elile annàersimavlune Ivksiauvingme ivksiavok, Arvkosinek sãlugo, umamine kappiasukame Gudim iklerbiursa pivlugo. Tava Sorssuktorperksuit illaet kemmãrsok akpaniarlune Silomut piok, Elilo okarbiga tamannik. Gudible iklerbiursa okauserilermago, Eli ivksiauvingminit nakkarlune niverpok, tunnutselo nappivlugo tokkovok.

Ajokaersutikset.

1. Hanna issurvsuktõinarlune tuksiarpok umamine, tussarnekarlunelo. Innuit illarperk-

soeesa kardlumingnik Gude ornikalloararaet, umaeteisale ungesikpaet. Taimaitomik tuksiarnerdluksinnarput. Matth. 15, 8. 9.

2. Mianersorniarta maungainak ekkartoursinæsuarkennata innukativut pivlugit, tamartarbigekennauauvut taukko, sordlo Elib Hanna tamarbigiga.

3. Elim erneree ajortut Samuelib neijoriakaralloarpei, taukkonungalo asserorkungilak Ajortunnik. Assaersak omã, Ajortulliarniartut kiglormut kajumiksarangattit, nàlengnauiaissengilettit.

4. Innusuktunnã okkorse! illivse illane issumakartaralloarpose, nagliuktitausugælluse, angæjokauvse pãrsirsivseloneet neijukauvseloneet, nellinginait pivlugit, nangartarangasse, issumauvsinik piniarkonasse. Kissiene Eli kittornalik okaursiniaromangitsok pãrsinerdluktok mallugikbiginiarsiuk, kannok aktigirsomik allianartuksaliksõmet Innùsuktunnik perrorsainerdlungnek; illomut allianartuksaliksõvok Innùsuktunnullo pãrsirseinnullo.

Eri. 106. Hannab kenùta Gub tussarpa,
Tunnivlugo Samuelmik.
Gud'mut kivgæksangormet tauna,
Jesu tunnirsuk illingnik.
Sakkomerbigissamattit,
Ajortunnit pârællutit.

Pellessim erneree erkanak!
Angumik okaungimattik;
Gude merssa mittekongilak
Assiksortut pidlàrlugit.
Ussornakaut okautaursut
Nàlekpetta okautsinnut!

41.

41. Samuelelo Saulelo.

1 Sam. 5 — 12.

Gudible iklerbiursa Filisterekut pirsupæt gudepillungmik Dagonim igloanut. Akkagõmello makkinamik, Dagone (merssa Arssillak) tekkoæt kènaminik pædlortok Nunamut, Jehovam iklerbiursætta sãne. Taukkoale makkitillugolo innigigalloanut ama pisipæt. Akkagole udlãme makkimetta, Dagone ama tava kènaminik pædlorpok, niakoalo arkseilo idluktut kippisimaulutik Atterkotib kãnut illirsauput. Taimataok Iglorperksoarmiut taukko, Jehovab pidlàngãrpei ajursennik annernartorsoarnik.

Filisterekullo misselikomagamik, Gudemilloneet pinekarsimaneramik taimaitomik, issumamingnigloneet taimaitut tikkisimanermattik, tava Nerssutik arngnaek mardluk sulle nangmautilersimangisainartuk piagik, kamutilerlugiglo nutãmik, Jehovablo iklerbiursanik ussilersorpeit. Attalo Nerssutik arngnaek taukkoa ingerdlaniarlutik, Israelekut nunaetta kiglinga orneenarpaek. Israeliblo kingueisa iklerbiursak tekkolerlugo tipeitsutigaet, Abinadablo Gibeamium igloanut pisipaet.

Samuelele uttokangorsimagame, erninne missiksoirsungortipei; taukkoale angune mallingilaet, tukkoitsungolerlutigle. Tava Ittuit tamarmik kattilerbiginiarpaet Samuele, okallukluttiglo: Idlit uttokangorsimavotit, ernivillo mallingilãtit. Taimaitomik nàlegaunekartitigut missiksoirsiksauvtinik, siudlersortiksauvtinik sorssugiartorangauta! Naellursut tamarmik taimai-

tokarmetta. Tamanna Samuelib illuaringika. Jehovable okarbiga: Innuit taukkoa nippeit nàleksinnarkit, merssa idlit pingikalloarlutit uangale nachogigãnga! Tava Innuit taursoma nàlekpei. Angutekarporle kissemik attelingmik. Tauna ernekarpok Saulemik attelingmik, taunalo innùsuktõvlune angutigiksõvok, Innungnillo tamannit angesõnerõvlune Innub niakoatun aktigirsomik. Nèrssutinne Kissib tamarsimamagit, Saulim ujariartorpei, Iglorperksoarnuttaok Gudib kivgactta Samuelib neijuganut pigiok. Saulele Samuelib tekkoleramiuk, Jehovamit ima okarbigirsãvok: Atta, terssa Angut nàlegauneksak innuktamnut. Tava Saule Samuelim okarbiga: Udlome nerriartoromãrpotit uamnut, Nerssutillo mãna issumanerlutigissengilettit, merssa nennirsauput! Akkagolo udlãmet, Ermusek Oliamik immalik Samuelib pia, Sauliblo niakoanut koia, taunalo kunnikpa, okalluklunelo: Atta, Jehovab tennillutillo nàlegaunengortipãtit Innungnut pigirsaminut. Saulelo Samuelemit aularmet, umaetagut Gudim adlangortipa. Profeterpaillo nellaumaenne, Gudim annarneranik illumiolernekarpok, erkoutuksamiglo okallulerpok.

Innuille Samuelib kàkoei Jehovamut, taursoma nàlegauneksakartekollugit. Tava Saule immerautiginekarlunelo erkornekarpok. Taunale irssertorpok Nappartet attaenne. Tava orningniarlugolo ainiarpaet. Innukperksuit ussoruktorsõvlutik okallukput: Nàlegaunek ussornarsile. Illeille Innuit sillaitsut okarput: Tauname suksarissauarput? Taursomale tussangitsùrsãrpei.

Ta-

Tamattoma kingorna Nahase Amonekut nàlegauneraet samanga aggerlune sorssugiartorpok. Tava Jehovam annerneraetta Saule tikkipa, taunalo Israelekut nuneinne tamannĕtunnut okariartorkorsiok, aggerkollugit, tavalo Angutit 330,000 aggerput, Amonekullo pidlàrpeit. Tava Innuit tamarsoarmik Saule nàlegaunerpiariluartipaet.

Tamattoma kingorna Innuit sorarutiksamik Samuelim okallukbigei, imalo okarlune. Tamerssa nàlegaunerse, pisiuk! Jehovarle kivgartorbigeenarniarsiuk umamik illuitsomik. Uangale Jehovamut tuksiuniaissæissengilause ajokærsortuaissæissenaselo Arvkotiksamik illuartomik ajungitsomiglo.

Ajokaersutikset.

1. Dagone pivlugo Filisterekut nevsuitsomik Gudib missigitikei, taimaitut (Nællursut tettigirseit) sŭngimetta. Tava Agleket erkouput imaitut: Ingmingnik kangusutekaromărput Arssilliennut kivgartortut.

2. Kittornet Samuelim ernereesut illuartunnik angæjokakartut, taukko alliaisuktillugit mallingikunikik, angesŏmik kakkugo pidlautiksarsiomărput.

3. Umaettagut Saule Gudim adlangortika issumagirsaeksanut pirsarialingmut. Uaguttaok tamauta pirsarialingmik issumagirsaeksakarpogut imaitomik: Killangmik kingorngursirsuksangoromauluta, tamanna piomaniarlugo, tuksiaromavogut: Gudeă, Ivlernartomik umætekartiniaenga annernekartillungalo nutămik nekkimangitsomiglo (operluartomik)!

4. Păr-

4. Pãrsinermine Samuele illomòrtorsõvok; pãrsiungnàeralloarame kingorna, Israelekut sulle-tuksiuniararei sorarane, ajokærsortarlugillo. Assærsænã okkorse! illivsenik ussoriniaritse, illomòrtunnik ajokaersoirsokarangause, taukkoa ajokærsorniarmasse Arvkotiksamik illuartomik unniornangitsomik killangmut sengmirsomik, tamerssa Kristusemik.

Eri. 14. Nachogeenarmarsuk Gude, Alliaisutigei
Samuelib; taimaitorle Gum ipperangilei.
Kammajuitsok Gùdeâ! Ajengnauæringa,
Ajortoliksoursôvlunga Illæksiniænga!
Umaetekartillungalo Illuarirsarnik
Ussornautigirsarniglo Nàlekluartomik!

---

42. Saulelo Davilo.

1 Sam.. 13 — 16.

Okkiuk mardluk Saule nàlegauneròmet kingorna, Filisterekut kattilerput, Israelekut sorssungniaromaulugit. Saulible sorssuktuksarperksoenne illagællugit arktorsartipei, Israelekullo annaupei kingarsarteinnit tamannit. Tava Samuelim okarbiga: Mãna aularit Amalekut pidlàrniarkit nungutiluinarlugillo, pigirseillo tamasa. Tava Amalekut Saulib pidlàrpei, Innuillo tamasa nungutiluinarpei; kissiene nàlegauneraet arssektoupa, taimataok Sauello Nerssutillo puelasũt nungutitsomangilei. Taimaitomik Jehovam okausee Samuelemut piput imaitut: Perkiksimikaunga Saule nàlegaunengortisimagauko, okautsikka merssa mallingikei.

Sau-

Saulele Samuelib tikkimanne, tauna okarpok: Jehovam okausee malliksimauakka. Samuelim akkia: Suut makko Sauello Nerssutillo nippeit tussakakka? Saulib sãpa: Taukkoa puelanerit Innuit pisimaueit, Jehova Gudit tunnirsivigiomaulugo taukkoninga. Samuelele okarpok: Omã, idlit issumakarpit, Tunnirsùtit Jehovamut illuarir'saunerosugællugit Nàlengnermit taursoma nippanut? Atta! Nàlengnek illuarnerovok Tunnirsinermit. Nàlenginerum Illerkopilluliornek arssiga, Okausereenerlo kivgartorsusiõvlunelo nàleksusiõvok Gudepillungmut. Jehovam okausee idlit nachogigaukit, taursomataok nachogigiãtit nàlegaunerùssàerkollutit. Saulelo Samuelib kemmekpa tikkeraissàerlugolo kingorna, taimaitorle nægligeka.

Jehovable Samuele okarbiga: Isai Bethlehemio ornikiartoruk; merssa taursoma ernereesa illaennik kennigakarpunga nàlegauneksamik! Bethlehemut Samuele piok, Isailo taursomalo erneree ingminut nerriartorkoei, tunnirsissægame. Isseriartormetta Angæjudlek irssigilerpa, issumakarbigællugolo, Jehovamit tennekorsausaesugaellugo. Jehovable okarbiga: Tauna issumagissengilet, nauk angesõrsõgalloartok! Erssitsok Innub tekkoa, Jehovale umaetisiorpok, (Umætit illomòrsusiaet issumaga taursoma). Tava erninne arbenek mardluk Isaib kàngersipei Samuelemit; Samuelible okarbiga: Taukkoa illaennik Jehova kennersimarsokangilak: Nukakpirset terssa tamarmik? Isaim okarbiga: Davimik nukardlerpàmingnik sulle simnekarput; Sauelle taursoma pãriniarpei. Tava kàkoa;

tau-

taunalo kernertõngajeklune arssigiksungõvok; Jehovalo okarpok: Tamerssa, tauna kakka tennirsuk! Tava ermutse olialik Samuelib pia, Davilo tennillugo kattenguteisa akkornaenne.

Jehovable annerneraetta Saule kemmekpa, Annernepillublo orrolukteka. Taimaitomik Angumik taursomuuga kennersiniarput, kukkilektorsinnaursomik Sianangoamik. Davilo kukkilektornek ajungitsorsõvok, okkilisàrtõvlunelo, Jehovablo aipara. Tava Akpãrtitet Saulim aulartipei Isaimut, Davilo kãkollugo, taunalo assaelerka. Annernepillublo tikkitsarangago, Davi kukkilektortarpok sianangoame, tava Saule ajorungnaelerarau.

Ajokaersutikset.

1. Kannok illissimangitsorsõvok illa, Innuk Saulesun issumakartok, nàmaginekaissaesugaellune, nàlegaeksame illaina piniaissaeguniuk, sullelo paitsisiksarsioromaulunelo. Nalegaeksame illainanik piniaralloartok, Gudim arssigitipa Nàlengitsomut.

2. Jehova umaetisiorpok, illomòrsusiaet issumagaellugo. Taimaitomik Davi Nukakpiak pãrsirsokullungoak kennerpa. Gudim illuarirsanik umaetekarlune, terssa illuàrneròvok Pigirsakarnermit Sillarsũb peenik tamannik.

3. Davi innùsuktillune Sauet pãraellugit, pidluarnartolingnik udlokartarpok, Sianangoak attorlugo kukkilektortarame, tuksiartarlunelo. Merdlertut Innùsuktullo okkorse! Sulle innùsuktilluse Tuksiautit tussarnersut illiniarsigik, erinaillo attorlugit tuksiautigissigik Gudemut.

Eri. 79.

Eri. 79. Gudib pekorsei Saulib
Mallikomangimagit,
Taursoma kemmekpa.
Jesu, månêtillunga
Illingnut nàlektinga,
Pekorsettit malliklakka!

Nukkakpirsab Davisut
Illiniakaminik
Gud ussorippanne,
Taursoma illuara,
Nikkanartok kennerpa,
Illomòrbigekollune.

---

43. Davilo Goliatelo.

1 Sam. 17 — 20.

Kattersarperksoettik Filisterekut ama tava kàkoeit atautsemut, sorssungniaromavlutik, nunakarpullo Kakkame Israelekut kattersarsoeit nunakarbiaetta akkianĕtome. Tava Filisterekut Tupperperksuinnit sakkomersokarpok Angumik angesŏrsoarmik, Oktoutit (Tellit arbeneglit tekkirsuseetsun, Arksello atautsit sillirsusiaettun aktigirsomik, Goliatemik attelingmik; tauna kangursakarpok Kangusămik, saigolersimarlunelo, kallugiaettalo epoa Paukaruetut silliktigau. Israelekullo kattersarsoit taursoma torklulaurbigei, ima okalluklune: Okkorseă! illauvsinik kennersiniaritse uamnut sorssugiartortuksamik! Arktorsartippanga, tava kivgaeksăjomavogut illivsenut; uangale arktorsartikuko, tava illivse kivgaeksaussause uagutinut. Taima illivlune Filistere tauna sakkomersarpok Udlut 40 naulugit.

Israel-

Israelekulle nungullutik erksingărkaut, ingmingnullo okallukkattauput: Angursoak tauna tekkovissiuk? Taursomunga Ajugausirsok Nàlegaunerum aipaniktitsomaua paniminik. Davible Sorssuktukset kattersarsuit tikkisimauei, kattengutinne tikkerarniarlugit, Goliatelo kannok okalluktorsoak tussarpa, Saulelo okarbiga: Umamine nikkadlortokangikille! uanga illingnut kivgaulunga aulaissaunga, Filistere tauna sorssugiartorlugo. Saulible okarbiga: Tauna idlit sorssugiartorsinnaungilet; innùsungnerminit Sorssungnek sungiusimamago. Davible săpa: Illingnut kivgaulunga Loeversoak (kemmerojuksoak), ama Nennorsoarlo uanga tokkokikka, taimane atatama sauei părigaukit; taukkonanga Jehovam annektisimagaminga, taursomangataok Filisteremit annektitsomăriănga.

Tava Davi Saulim attitiniarpa annoraminik, saigolerlugolo, niakoalo kangursalerpa. Davilo ingerdlaniæleralloarpok, okarporle: Taimaitokarlunga pissugluarnek sapperpunga, sungiusimanginauko tamanna. Tava Sekkukset tamakko ama ipperarpei, ajaupirse tiguvlugo Ujarkello idlursautikset piniarpei, pòrlugillo unnermingoaminut, idlunelo tiguvlugo Filistere ornikpa. Filisterible tekkogamiuk, okarpok: Kemmiõsugainga, ajaupiakarlutit orningniarangma? Tava gudigirse taivlugo, Davi okauserdlukbigeka. Davible okarbiga: Idlit paennalirsarlutit, kallugirsirsarlutillo, saigolirsarlutillo ornikparma, uangale ornikpaukit Jehovab sebaotim assiksokauvit akkane. Daviblo Ujarak idlursautiksak unnermingoaminit piniarpa, Filistere idlòrlugolo kau-

kauagut erkorpa, ordlotillugolo Nunamut. Tava ornigæsuarpa, pænnalo tiguva, niakoàerlugolo. Taimaisermet Filisterekut kemmãput, Angutillo Israelekut mallidlárpeit tupperperksuillo ujajarbigeit.

Nellautsorporle Filisterekunnut Davi illane sorssuksimavlune ama tikkimet, tava Arngnet ussorællugo, ima tuksiarkatigeekput: — Sorssukalloartut — 1000 Saulib tokkokei, Davible — taimaitut — 10,000 pisimauei. Tamanna Saulib kammautigeka, Davilo illaeksissàerlugo Udlormit tamattomanga. Davile illuartomik piniarsinnarpok, Jehovablo aipara; taimaitomik Saulibtaok iktora, panniminiglo Michalemik aipaniktipa, Michaliblo assaua.

Saulele Annernepillum ama tikkimago, Sianak Davib kukkilektorbiga, Saulible kappumik tigumiægakarlune, kappiniaralloarpa, Davile kemmãvok, Saulele akpãrtuksennik aulartitsiok igloanut, tokkokollugo tauna. Tava Michalim Igalarsakut annisillugo ningipa, Innùrsarsoarlo pia illivlugolo sinnigbianut, kebbillugolo, okarporlo napparsimarsomik unnerlune. Akpãrtitelle tikkimetta, sunauva, Innùrsarsoarmik Sinnigbiætta illuanẽtokarpok. Davile kemmãvok Samuelemut Ramamẽtomut. Kingornalo Jonathane Saulim ernera tikkipa, Jonathanim ikkingutigeersùtiksiorbigisimaua, assavlugolo ingmisut. Angunelo Jonathab missigiluarsimagamiuk, illomut issumakartok, Davi tokkotsomavlugo, tava kunnekkatigeengniarlutiglo kejãkatigeekpuk, Jonathanelo Davimut okarpok: Tupedlerlutit aularsinnait! Jehovam akkane uaguk kannok

ànger-

àngerbigekatigeekaunuk, okalluklunuglo imænna: Jehova akkornauvtingnĕtuarle! Tava tamanna taimaituinaissavok.

Ajokaersutikset.

1. Goliate angesŏrojuksoak Davib păiartoromagamiuk, suna siŏrajuikotigisimanerpa? Terssa, Gude tettigigamiuk. Uagut pirsaunerput sŭngitsŏvok, arktorsartităjăkaugut, kissime illuartoursŭb, idlersorsinnarpătigut. Tauna kinaursorle? Terssa Jesus Kriste, Jehova Sebaote, adlamiglo naume; kissime ajugăvok.

2. Goliate angesŏrsŏgalloartok missiginiarsiuk, ingminik ussorsitsarniartok tettetòniartorlo ingminut, kannok kangusuktitămet! Merssame Makkitanek Allianartokarnerum aularniutiga.

Erin. 185.. **Goliab merssa Makkitanermit**
Mittautigei Gudib-pee;
Nangmernganigle pænnanik Davib
Tokkopa orningmanne.
Tettetout taima pinekartarput,
Tettekarluartulle Gudemut,
Tauna annaursirsigæt,
Tokkotinatik aglæt.

---

44. Davib mallidlàrnekarnera.

1 Sam. 21 — 26.

Davile Pelesemut Ahimelechemut piok; kăleramelo okarbiga: Timiursautekangilatit părirsarnik? Tava Timiursautinnik tekkorsaeksennik Pellesib tunnia, adlamik timiursautekanginame terssane. Taimataok Filisterib Goliatib paennag-

nagigálloanik tunnigia. Davilo kemmãvok Filisterekut nàlegaunerænnut Achisemut. Nalegauneruble kivgei okarput: Terssa Davi Nunab Nàlegauniksa, tauna pivlugo tuksiarsimaput: Saulib tokkokei 1000, Davible 10,000. Taimaitomik Achise Davim erksigilerka, tautorluktiniarlunelo, sordlo sillærosimavlune. Tava Achise okarpok kivgaminut: Namaktunnik sillærosimarsokangitsugaissinge nunamne, tauna terssunga pisikausiuk? Ingminillo aulartipa. Davilo Kàrosungmut Adullamut kemmãvok. Kattenguteisalo terssunga ornikpæt, ekkardleesalo tamarmik; taimataok Angutit nellinginait nagliuktitaursut allianartokartullo 400iõngajektut kattilerbigæt, nàlegarilerlugolo. Tava Saule nællunærbiginekarpok, Pellesim Ahimelechib Davi tunnimago Timiursaumiglo Pænnamiglo. Taimaitomik Nàlegaunerub tokkokoa tauna, ekkardleelo atatætta kinguei tamasa, taima Udlok tamanna tokkoput Angutit 85. Ahimelechible ernerætta illaet, Abjataremik attelik annektipok, kallipàrlo Pellessiunerum attirsæksa neksarlugo kemmãvok Davimut.

Tamattoma kingorna Davi piok Innukajuitsomut Siphemut. Saulible ujariartorpa illuniarlugolo Angutitenne ikkiortigællugit. Kàrosuit illætta pãnut pivlunelo ivksikpok, Davile angutiteilo Kàrosub tamattoma kangiane ivksiaput tachisimavlutik. Tava Davim angutiteisa tauna okarbigæt: Atta, Udlok tamanna erkorlugo, kingàrsartittit Jehovab tunniupa arksaengnut. Davilo nekkoipok, pikkinaitsomiglo Saulib annorætta noa kippiva. Kingornale issumame

tamat

tamattominga paitsisekartimænne, angutitenne okarbigei: Jehovab sernigillinga, taursoma tennita tigukennauara!

Kàrosungmille Saule aularmet, kingornagut Davib torklulaua: Nàlegaunera omã! atta missigissægit, udlome Jehovab tunniukalloarmattit arksamnut, ivlerinekartotille. Atatagã, tekkussægit annorarsauvit noa arksamnĕtok! Tava Nippetõmik Saule kejălerkau, Davimullo okalluklune: Idlit illuarneròvotit uamnit. Idlit ajungitsulliarbigigingma, uangale ajortulliarbigigivkit. Merssa mãna illissimauaukit nàlegaunengoromărauit; taimaitomik àngerbiginiænga, kinguakka idlit nungutsomanginaukit pekarungnæruma! Daviblo tamattominga àngerbiga.

Taimaitorle kangaumet Saule ama tava Innukajuitsomut samunga aulariok, Davi piniarlugo, kakkaitsiablo kăne tupperpok. Unnuămello Davit Abisailo Tupperperksoinnut pipuk, attalo Saule sinnikpok kammukserperksuit illusimamænne, Innukperksuitsaok sinnikiput taursoma auatagut. Tava Abisai Davimut okarpok: Măna atauseriarlugo kappuniaromauara Nunamut. Davile okarpok: Asseroriaurnago peet!

Tava kallugialo Ermuserlo immerbia pipek Saulib niakoætta kollanit, aularlunelo, tamattomingalo missiginiktokangilak ittersimarsokaraneloneet, merssa Sinniksŭb ittesoub Jehovamit tikkisimauei. Davi ama utterame, Kakkab kărpianut piok, Innuillo torklulaurbigei okalluklunelo; Nàlegaunerub kallugia tamerssa: Ermuserlo immerbia, taursoma niakoætta kollanĕsimarsok! Tava Davib nippa Saulim illissarilerpa, okalluklunelo:

lunelo: Daviã naegligirsara! uanga ajortulliarsimakaunga, mattomale kingorna nagliuktissàeissauaukit. Davilo ornigæksaminut aularpok, Saulele ama angerdlariok.

Ajokaersutikset.

1. Davi innunermine pingãrneroursomik nagliutekarangame, tussarnersorsoarnik tuksiautitãksiok. Taimataok mallidlàrnekarangame, kavseenik missigirsarsimaua, okautsit opernarsusiæt ima okauserinekartut: Angingãrtomik nagliutekarnaranget, Gudib ikkiorsusia kannekau.

Tuksiarlune umame missigirsei taursoma niptarangamigit Gudemut, tava nutãmik tupedlerarau.

2. Ingminik pivlune Davi akkingersiomangilak, nauk taimailiornek sappingikalloarame. Illivsesaok nangminek akkingersekennase assænerirsakka! ningeissàerlusele pigitse! ima agleksimamet: Kissima akkingersirsuksãvunga, uanga akkingersiomavunga, Jehovam okausee tamerssa.

Eri. 36. Nagliungnartomut aularpok Davi
Saulemit kemmârsariakarame;
Ajortomik illuartulliartok
Akkinekarpok.
Ajungitsomik akkiniarlakka
Illuaitsullirsut kingarsartikka
Jesu nâkallunga kammagigangma
Nauk ajorpunga.

45.

45. Saulib tokkoa.

1 Sam. 28. — 2 Sam. 1.

Samuele tokkosimavok, Israelekullo tamarmik alliægæt. Filisterekullo ama tava kattilermetta, sorssungniaromavlutik, Saule siŏralerkau. Kannorlo illiugæksaminik Jehova siunersiniartaralloarpa, Jehovable akkingila.

Filisterekullo sorssugiartorput Israelekunnut, Israelekullo angutiteit kemmăput Filisterekunnit, tokkonekarlutiglo Gilboab kakkeine. Filisterekullo mallidlàrpeit Saulelo ernereelo, taukkolo tokkopeit. Saulelo nangminek ikkilersornekangărpok Pissiksartunnit.

Tava sekkutiminik erssuktairsok okarbiga: Pænnet amuniaruk kappivlunga tokkoniaenga, Filisterekut aggerlutik kappikennauănga tokkokennnauăngalo. Sekkuteinigle erssuktairsok taimailioromangilak, erksigame Tava pænnane Saulib pia ajekkibigællugolo ingminik kappivlune tokkopok. Sekkuteinik erssuktairsub tekkogamiuk, Saule tokkorsok, pænnane ajekkibigataok tokokatigællugolo.

Saule taima tokkovok illuaitsullirsamine, Jehovam okausee malliksimanginamigit. Saule tokkomet kingorna Udlut pingajuænne, taursoma sorssuktorteisa kattersarsoinnit Angut aggerlune Davimut piok, okalluklunelo: Israelekut kattersarsoinnit kemmăvunga; Innuit kemmâsimaput Sorssungnermit, Saulelo tokkovok, ernerataok Jonathan. Uanga assukiak Gilboab kakkeinut piunga, Sauliblo kallugirse ajæpærlugo uanga tekkogaminga, okarbiganga; Orninga tok-

tokkollungalo! Tava ornikiga tokkollugolo. Tava annorarsenne Davim alliktorpei, neijorteisalo tamarmik (illàrpæt). Davilo okarpok: Hi, erksingitsotit Jehovab tennita arksængnik piniarlugo! Nukakpiartamelo illaet Davim okaupa: Tauna orniguk unnattarlugolo! Taursomalo ornikpa unnattarlugolo tokkopa.

Saulelo Jonathanelo alliaegingãrpek Davim, okalluklunelo: Allianak! Pirsarsuit tokkosimaput. Saulelo, Jonathanelo innùnermingne assajominartuk, tokkome aglaet ingmingnit auiksàrtitaungilek. Kattengutiga Jonathaneâ! alliægaukit, uamnut tipeitsutigirsâsimavlutillo sekkimerirsâsimarsotit angesõmik!

Ajokaersutikset.

1. Seglõvlune okariartortok, Saule tokkosimagamiuk unnerlune, issumakarsimagalloarpok, angesõmik akkilernekaissaesugaellune; akkilersimavommè akkiksarsiaeksaminik pirsariakartomik. Assarsenâ, tussaissaegikse! Seglùnek pisitsinauiakau Allianartomut; nauglo taimailiortut Innungnit illane ariutsinekartaralloarput, Gudele okautsimine ima okautiginekarpok: Seglutout idlit tokkotarpettit; Innuillo tokkotsirsut pekoserdluktullo Jehovab maujugingãrkei.

2. Saule nauk tokkorsok Davib sulle nàlengnartipa, kerssatigaellugolo illomòrlune. Omâ! kingarsartit allianartokarpet! idlit tipeitsutigissengilet tamanna! Gudemit tekkonekaissaessugaellutit illuarinekaissengitsugaellutillo.

Eri. 132. Sôngitsut Saulib tettigei.
Tokkollune ingminik.
Innuit Gudib pekoei
Kingarsartnt arkseinnut.
Illomut Gude okarpok:
Uamnik nachoginiktok
Nachogirsaussægiok.

Nâkinædlàrkaut Innuit
Tòrngârsungmut kivgaursut,
Saulesut nikkadlòrlutik
Nàlengitsut Gudemut.
Gunà serniginiænga!
Innunera pàrilara
Allianartolingme!

---

46. Davi nàlegaunengorpok.

2 Sam. 2 — 9.

Tamakkoa Taimailirset kingornæt, Jehova Davib siunersiniarpa, imalo pivlune: Judam iglorperksoeesa illeinnut aulaissenerpunga? Jehovam okarbiga: Hebronemut aularit! Terssungalo pimet, Judab kingueisa Angutit tennillugo nàlegaunengortipæt Judab kingueinut. Abnerible Saulib sorssuktuksaminut nàlegangortitætta, Isbosete Saulim ernera nàlegaunengortipa Israelib kingueinnut. Tamannalo pirsutigællugo angesõmik sorssungnersoakalerpok, kèsalo Sorssuktukset nàlegækit mardluk, Isbosete kappiartorlugo tokkotsartorpæk.

Tava Israelekut tamarsoarmik ittuit Hebronemut piput, Davilo tennillugo nàlegaunengortipæt Israelekunnut tamannut. 3o-nik okkiokar-

karpok Davi, nàlegaunengorame, okkiullo 40 nàlegauniarpok. Jerusalemullo aularpok, Jebusekullo — Næellursut tersanẽtut — sorssungniarlugit. Zionelo Sekkutõk pia, tamerssa Davim Iglorperksoee kingorna. Tamattoma kingorna Davi pilerilerpok, Gudim iklerbiursa ainiarlugo Gibeamit Abinadam igloanit. Tamannalo aularuniarpæt Kammuksemik nutãmik. Ingerdlaniartillutik, Nerssutiglo kemmuktuk arvkotiksartik unniulermæko, Ussiam Abinadam ernerætta aktorpa Gudim iklerbiursa. Tava Gudib kammauta pilerpok Usiamut, tokkollugolo tauna. Merssa Gude inneitsiok, Ivlernartorsoak tamanna aktorkonago Pellesinnut, tokkokennapungõg taukkoa. Mãnale Davi erksilerpok, Iklerbiursarlo Iglorperksoaminut pirsukojomangila. Tammanalo unniktinekarpok Obed-Edom igloane, kaumetit pingasut. Jehovablo tauna tængekartipa, illeilo tamasa. Tamattominga Davi næellunærbiginekarpok. Taimaitomik Gudim iklerbiursa samanga piartorpa iglorperksoaminut, tipeitsungnermik. Davilo angesõmik kirkserpok Jehovam iklerbiursætta siornagut, Israelekullo tamasa illagællugit, Jehovam iklerbiursa samanga majuniarpæt, ussoruktorsõvlutik kardlortartorsõvlutiglo. Nullialo Michale Iglorsũb illuanẽlune Igalarsakut itsoarpok, Davilo nachoga umamine. Davilo iglominut angerdlarmet, Michalim okarbiga: Aijai, kannok aktiksomik Nàlegaunek udlome ussornakersok! — nellinginait arssigei. — Davible Michale sapa: Jehovab sãne ussorungniaissaunga, taursoma kennersimamanga atatauvit kingueinit pingãrtil-

 lunga,

lunga, uangalo sulle nikkanartungornerójomavunga tekkumne.

Nàlegaunerlo Davi iglomine pàigame, Jehovablo erkiksinekartisimamanne kingarsartiminit tamannit, tava Nathane Profete okarbiga: Atta, kerssungmik pingengmik iglokarpunga innigirsamnik, Gudiblo iklerbiursa Tuppiursainarmik itselingnik innekarpok! Nathanib săpa: Umapit piomarsanik piniarsinait, merssa Jehovam aiparătit! Unnuarmele Nathane Jehovam okarbiga: Davi okarbiginiaruk: Jehova ima okarpok: Idlit igluliussengilarma, udluksettille năpetta, tava ernivit illæt igluliussavok atterma tainekarbiksanik, Nàlegaunertullo ivksiauviksoakarbigirsa aulaiengersitsomauara issukaissengitsomut. Tamakko Davimut Nathanim okautigimagit, Davi sakkomerlune, Jehovablo sãne unningavok, okalluklunelo: Jehovaã, Jehovaã! uangangoak kinăvunga, illængoakkalo iglumnětut kikŭpet? tamanna tikkillugo taima issumagisimagangma! Tamanna tappullugo unnersoukingma piomărtuksamik aglæt, sulle nedliunauiaissengitsomik. Taimaitomik okautsisit erkortiniarsinnarkit issukaissengitsomut, mănakullo kivgauvit igloa taengekartileriartoruk; merssa idlit Jehovaã, taengkartitet, taengekarluartisimavok năksaungitsomut!

Davilo ama okariok: Măna sulle simnekarnerpa Saulib kingueinik, igloanit pirsomik, năkinartullivigiomagaukit? Tava okartokalerpok imænna: Mefibosete Jonathanim ernera sulle tamerssa. Tava Davib kàkoa Jerusaleme innelikollugo, nerrivingminit nerrirsartuarkollugo.

Ajo-

Ajokaersutikset.

1. Usa tokkovok Gudim ivlernartua aktorsimagamiuk. Uagulle mãnakut tettekarluta Saimaubik orniksinnauarput.

2. Obed-Edo taengekartitãvok, Gudim iklerbiursa-okauseenik immalik inniksakartinamiuk iglumine. Sullė mãnakut Iglut nungullutik pingãrtomik tængekartitãput, Gudim annerner-minik okautsiminiglo innigippattik.

3. Ussornartomik tairvsominga Davi unnersounekarmet, tamattominga Kristuse pingãrtomik pinekarpok. Tuksiautime erinaglit illeinne, Davi Gudim annerneranit ajokærsorluarsimavoktaok Annaursirsomik. Itsak adlæt Davib piàrlune Annaursirsok, taimane sullė tikkitsuksak, kujarsutigingãrsimamago, tava angekainik kajumikluta uagut mãnakut kujarsutigissauarput tauna. —

Ени. 95. **Nàlegauniarpok Davi,**
Ussornartoliksôvlune;
Nagliussàersika Gub,
Innudluartika tauna;
Uagut nagliukuta,
Tupedlersarpâtigut.

---

47. Absalone pivlugo.

2 Sam. 13 — 23.

Davi ernekarpok Absalonemik attelingmik, tauna pinnersõnerovok Angutinnit Israelekunnit tamannit, innardlutekangilarlo allungminit karvsaminut aglæt.

Taur-

Taursomale Absalonib angæjune Amnone tokkoka angiortokut, tamannalo pivlugo atatame kèna tekkonek sappera Okkiut taedlimaet. Joable tuksiumago, Davim ama kàkoa saimaulugolo. Tava Absalone kammuksiksaminik sennakorsiok, kemmuktorsoakarniarlunelo, Angutillo 50 kennerpei, ingminut pigãrtiginiarlugit. Udlãkullo Arvkoserngub sennianut Mattorsũb Issertarbiksũb kiglinganut pirsarpok. Okausiksakartokarangello Nàlegaunermut Kiglissiorbingmut ississirsomik, Absalonim ingminut kàkoa, imalo appersorlugo: Iglorperksoarnit sũnnit pivit? Ama okallukiok: Atta! okausiksettit ajungilet illuaitsokaratiglo, kissiene Nàlegaunermit tussaromãrnekangilatit. Kannoktok ekkartoursirsuksangortitaussaeguma Nuname, tamarmik orniksinnaukollunga, uanga ikkiussaegaukit! Taursomingalo nàlengnartitsiniaromarsokaranget, tava arksenne issæktorarei kunniklugolo taimaitok. Taima illivlune Absalonim Angutit Israelekut ingminut assatiniarpei pekoserdluklune. Udlulle illænne Angutit 200 illagaellugit Hebronemut aularpok, kardlortarkorsivlunelo torklulakorsiok imaenna: Absalone nàlegaunengorsimavok! Ahitofelesaok Davib kiglissioirsungortita kàkogia. Tauna sumik ajokaersoirsaranget, tava imaisugirsaraet: Gude sumik okalluktisimasugaellugolo ajokaersoisimasugaellugo sordlo. Innuillo kattileriartorput, Absaloniblo illagirsaeksei amerdliartorput. Tava tamattominga okariartortokarpok Davimut. Davile okarpok: Kàe, pikkiniarlutalo kemmãnaesuarta, taursoma kanningàrkennauãtigut,

tigut, Iglorperksoarmiullo Paennamik pidlàrkennauei!

Nàlegaunerublo kook Kidronemik attelik ikkàrpa, kakkablo orksursaglub kãgut kammidlàrlune ingerdlaniarpok, kejãvlunelo. Nunamiullo tamarmik kejãgiputtaok nippetõmik. Davilo okarbiginekarame Ahitofelemik Absalonemut illàrsomik, okarpok: Taursoma ajokærsuta Jehovab tamarnartuksangortilliuk! Davile siuaitsiælermet, tava Angut Saulib kingueisa illæt, Simeimik attelik anniok, Davilo millòrtarpa Ujarkennik, okauserdlukbigællugolo okarpok: Aularit Tokkotsirosuktorsoak, Angut ajortorsoak omaã! Abisaile Davimut okarpok: Uanga ornissauara niakoàeriartorlugo tauna. Nàlegaunerle okarpok: Okauserdlungniarsinnarle, Jehovab pekomanne!

Absalonelo Innukperksuitlo tamarmik Jerusalemut piput. Ahitofelelo okarpok: Davi mallidlàrniaræsuaissauara, kassusimasugællugo unnattaissauara. Tamanna Absalonim illuartuga, taimaitorle okarpok: Husaitsaok tussarnekaradlarle! Husaile Davim ikkingutigimanne, okarpok: Uanga pekorsiunga Israelekut tamardluinaisa illingnut kattersorniaradlarkollugit, kingorna tava Davilo illeilo kannigàissauauvut sorssuklugillo nungulluinaissauauvut. Tava Absalone okarpok; Husaib pekorsa ajuuginerovok Ahitofelib pekorsanit. Jehovable merssa taimaiserkoa tamanna, Absalone pekussaeganniuk allianartomut. Ahitofelib tekkogamiuk, pekorsane mallingnekangimet, angerdlarpok ingminiglo nivingarlune tokkovok.

Tava

Tava Jordane Kook Absalonim ikkarpa, Israelekut illagællugit. Innuillo illagirsenne Davim illuarsarpei, okalluklunelo: Okkorseã, Nukakpiak Absalone mianersorsiuk!

Tokkotsinekangãrporle, Israelekullo (Absalonelo illagirseilo) arktorsartitauput. Daviblo sorsuktortei Absalonib nellaupei, Nerssutib kãnẻlune. Orpiksũblo attanut pigame, niake naiktipa Orpium aualekoteinut; nerrsunelo attagut aularmet, nivingarpok Killaublo Nunablo akkornængne. Tava Kallugirset pingasut Joab tiguei, tamakkoningalo Absalone kappiva umætagut (tokkollugolo). Timalo egipæt Ittersamut, mattõrlugolo Ujararperksoarnik, Israelekullo (Absalonim illei) tamarmik kemmâput. Davible tussaramiuk Absalone tokkorsok, tava kejâvlune ima okallukpok: Allianak, erningoara Absalonĉâ! erningoara! erningoara! kannoktok Gude pekorsigalloarpet, uanga tokkokollunga idlit simnerællutit! Kingornale Jerusalemut ama utteriok. Simeible pâriartorpa pædlorbigællugolo okarbiga: Nàlegangâ, pirsõtekennanga, illingnut kivgaulunga alliaisuktikaukit! Nàlegaunerublo okarbiga: Tokkussengilatit.

Ajokaersutikset.

1. Annaursirsok Davim arssigingajekpa nagliursusimine. Sordlo Davi illiortok, Jesusibtaok taima illivlune Kook Kidrone ikkàrsimaua, tarnimine alliaisungârlune, uagut kittornenne uttereetsut kerssatigigâtigut tuksiulutalo.

Judasemiglo pekoserdluktomik annaursirsok arssigirsakarpok Ahitofelemut.

2. Ab-

2. Absalone atataminut illuaitsorsoarmik piniartok, siõranartorsoarmik pidlàrnekarpok Gudemit. Taima pinekartuksauput tamarmik angæjokamingnut arksoadlersut nàlengitsullo.

Eri. 83. Absalon peblingartok,
Erksinartomik tokkovok:
Nagliuktinamiuk angune,
Pidlàrnekarpok.
Kappirsak tekkogikse,
Naiktitorlo Orpingme!

Nægliktut Angæjokait,
Alliaisuktinauækit!
Peblingartut assaueit;
Taimaimet, oma, tussarkit!
Nàlekluaissæguit,
Nuænerissauâtit.

---

48. Innuit kissinekarput. Davi tokkovok.

2 Sam. 24. 1 Kön. 2, 11. 1 Kron. 22 — 30.

Davi Satanasib kajumiksarmanne, Joa sorssuktuksaminut nàlegangortitane okarbiga: Aularniarit Ekkardlereeennut tamannut, Innuillo kissiniartarkit, uanga illissimalerkollunga amerdlasuseennik! Joable sâpa: Saok Israelekut paitsisekartitaussaput? Kissiene Nàlegaunerum okausee nàlegiakarneròput Joamit. Kissinekaramiglo 1300000-iõput Angutiteit innersimarsut. Leviblo Benjamiblo ekkardleet (kingueit) Joab kissingilei, Nàlegaunerum okausee illuaitsorigarnigit.

Kingorna umaminit Davi ekkartounekalerpok okalluklunelo: Uanga angesõmik ajortulliarsi-

arsimakaunga, Jehova arksoarællugo. — Akkagolo udlâmet, Jehovam okausee naellunaernekarput Gudemut Profetemut, taursomalo Davi okarbigiartorpa imaenna: Pingasunnik arssigeengitsunnik niptarbigaukit, tamakkoa illaennik taisiniarit, tamattominga (tairsarnik) illiorbigekollutit uamnut! Okkiut arbenek mardluk kângnersoakarkorsivit, kemmâtinekarkonerpilloneet Kaumetit pingasut akkerartortingnit, perdlukkarkorsinerpilloneet tokkonartomik Udlut pingasut? Gade Davim okarbiga: Kòkselangârkaunga, taimaitorle Jehovab nangminek arkseinit pidlàrnekarnaugut, nakinirsusia angekemet! Innuit arkseinnit pidlàrnekaromangilanga. Tava Israelekut Jehovab perdluksoakartipei tokkonartomik, Innuillo 70'000 tokkoput.

Arksennelo Engelim issaektolermagit Jerusalemut, (innuee) asseroromavlugit, tava Jehova nâkiñilerpok, Engelelo okarbiga: Namakpok, terssarukit mânakut! Engelele (tokkotsirsok) Arafnab koiaetta kollanĕlerpok, Kakkame Zioneme. Engelelo Davib tekkoleramiuk, Jehovamut okarpok: Atta, uanga ajortulliarsimavunga, Sauangoit okkoa (Innuit piei) kannok illiorsimapet? Terssanelo tunnirsivilliorpok Koib tamattoma nettane. Tunnirsiniarporlo Outaeksennik Kujanelinguiglo. Perdluksoarlo sorarpok.

Davilo uttokangorame, erne Salomo tennekollugolo nàlegaunengorkoa; Kardlortaursoarniglo kardlortarput, Innuillo tamarmik torklulavlutik okarput: Ussornak pille Nàlegaunermut Salomomut!

Ernelo Salomo Davim okaupa, Iglorsoarmik sennaniarkollugo Jehovab pigirsæksanik, imalo okarbiga: Atta, Jehovam Iglorsoæksætta pekotiksei uanga kattersorsimauakka, Goldelo, Silverelo, Kangusărlo, Sauveello kissiksaungitsorperksuit. Taimaitomik idlit pilerssărniarlutit tamanna namaksiniaruk, Jehovam aiparissauătit!

Israelekullo nàlegeit tamasa Davim okaupei, erne ikkiorkollugo. Levikunnillo Davib kennerpei Missiksoirsuksello Ekkartoursirsuksello. Kingornalo Pellessit illuarsarpei, vierundzwanzigerpainnik simnersigeeksokartillugit, Assafiblo Kittorneisa illagik, terssa Hemanelo Jeditunelo ingmikòrtipek, Jehovam Iglorsoane (Nalekbingme) tuksiartarkollugik, aggiartarkollugiglo.

Kèsalo Israelekut nàlegeit tamasa, Angutillo pirsarsuillo tamasa Davib kattisimatiniarpei Jerusalemut. Salomomullo tunniupa Arssilliak, Jehovam Iglorsoæksætta arssinga. Nàlekello Innuillo piarællutik tunnirsiput Sennaksamut, Davilo piniktomalerkau, Illageeksullo tamarsoarmik Jehova ussoræt, udlorsiorlutiglo tunnirsiput, nerrivlutiglo immerput tipeitsungărlutik Jehovab tekkoane.

Pivikse padlilermet, Davib Salomo okarbiga: Atta, Arvkot Innuit tamarmik attugæksæt attualissauara; taimaitomik nikkadlorteiserlutit peet angutăvlutillo, Jehovablo pekorsei mallingniakit! Taimalo Davi sinnikpalerpok, timalo illirsăvok iglorperksoamine.

Ajo-

Ajokaersutikset.

1) Davi Satanasib makkitasõngortiniarlugo kemmigeeserpa, Innuit kissiniarkollugit. Idlitsaok oma, taimaitomik ajortulliarpotit, pekotittit kissiniarukit tettigiomavlugit Makkitanermit, ajungitsullirsettilloneet kissiniarukit.

2. Ussornakau Innùsuktok, angæjokængme tokkolersuk karnængnik tussartok Okautsinnik taimaitunnik pidluarnartunnik, Davimit Salomob tussægeisunĕtunnik. Innuit ajortut aglæt taimaitunnik tussægakarangamik Okautsinnik, tamakko puigornek sapperareit innùtillutik.

Eri. 97. **Nàlegaunek makkitapet**
Innuit nungursutigæt.
Taimaimet, tuksiaritse
Pivlugo nàlegaunerse,
Gudemut pârekollugo
Makkitasôngorkonago!

---

49. Salomo nàlegauniaelerpok.

1 Kön. 2, 12. — K. 4. K. 10.

Salomo merssakut nalegauniælerpok, angume Davib simnersigimanne, nàlegauvialo-êtuarkau. Jehovale Salomob assaka, angutigigalloamelo illerkorirsei mallikpei. Gibeonemelo tunnirsiniarmet, Sinnektukame Jehovab sakkomerbiga okalluklunelo: Kenùgit uamnut tunnekollutit piomarsarnik! Salomob akkivlugo okarbiga: Kivget idlit nàleganengortikit; taimaitomik illissimarsusekartillugolo umætekartiniarung-eit nàlekluartomik, innuktettit taursoma issumagilu-

arsin-

arsinnaulugillo pãriluarsinnaukollugit! Tamanna Jehovam illuara, Salomo taimaitomik kenùmet. Gudiblo okarbiga: Taimaitomik kenúsimagauit, Innùmersornermiglo Pekoterperksoarnigloneet kenúsimanginauit; atta, tava umætekartipaukit illissimarsuseliksoarmik taima aktiksomik, nelligirsakarkonatit Udlok tamanna tikkillugo. Tamanna tappullugo, kenùtigingisarnik aglæt, tunnigiaukittaok, imaitunnik: Pekoterperksoarnik nalengnarsusermiglo. Atatello Davi arssigællugo, pekorsækka malliklugit sakkiuarsinnaruit, tava innùmersortissauaukit.

Tamattomònakut Arngnæk mardluk Nàlegaunek ornikpæk, aipættalo okarbiga: Uangalo Arngnalo una iglokatigeeksoguk; erningoe taursoma nennerlugo ippitika sinniktillune, kingorna erningoara pisimaua, uangangoak sinniktillunga, erningoelo tokkorsok tellimnut illiga. Arngnak ardlæk okarpok: Nãga taimaingilak, uanga erningoara sulle innûvok, idlillo erningoet tokkovok. Tava Nàlegaunek okarpok: Pænna kaitsiuk, Nalungiarlo umarsok auingniarsiuk, taukkolo nungullugik tunnissikik illanik! Tava Arngnak Nalungiarsub sulle umarsum arngna; umamine nægliginiklune, okarpok: Næglingnak! nàlegara, taursomunga tunniuniarsinnarsiuk Nalungiak umarsok, tokkotsarunassiuglo! Ingale okarpok: Uamnulloneet illingnulloneet pigirsãnane auingnekarle! Tava Nàlegaunek akkiok: Tauna siudlek tunnissiuk Nalungiamik umarsomik taursominga, merssa taunamè arngnara! Salomoblo ekkartoursinera tamanna tussaumarsaulerpok Israelekunnut tamannut, taukkoalo

koalo missigæt, ekkartoursivlune illissimarsusekangãrmet Gudemit pirsomik.

Salomo sorssungnekangiluinarpok; Judakullo Israelekullo erkiksivlutik innelirsarput, nungullutik nunagirsamingne. Salomolo illissimarsusekangãrnerovok Innungnit tamannit, ajokaersutiksivlunelo tuksiautiksiok.

Nunamiunnillo Innungnit nellinginarnit aggersokarpok, tussariartoruklugo Salomob illissimarsusia.

Tamanna tussaumarsaulermettaok Arngnamut Nàlegauneroursomut Nunamut Arabiamik attelingmut, tava ingminut illarsorperksoakarlune, kauanga tauna piok Jerusalemut, Salomolo erkorniægæksakartillugo ursserniarpa. Appersuteilo (erkorniægækset) tamasa Salomob erkorluarlugit nevsuiarpei taursomunga. Arngnab Nàlegaueroursub taursoma tekkogamigit illissimarsusersoa tamat, Iglorsoarlo sennakorsa, Nerrirsaeksarperksuillo nerrivianut pirsukset, kivgeisalo sullirseit, taukkoalo annoreit, okautsinne nunnonek sapperpei, Nalegaunermullo okarpok: Idlit illissimarsusernik tussakakka erkorluarsimaput, attale, tamattoma illainarnik okaunekarpunga. Ussornakaut innukotittit illissimarsusernik tussartuartut. Kingorna ama angerdlariok nunaminut.

Ajokaersutikset.

1. Salomo Gudim okarbiga: Kenùgit uamnut tunnekollutit piomarsarnik! Annaursirsublo saimaursirsum uagut okarbigãtigut: Sumik tuksiaissaeguse attemne, pissauara illivseuut. Taimai-

maimet kajumikluta tuksiarniarsinnaissaugut, Gude pileritseklune tunnirsiomamet.

2. Salomo kenùvok Umamik nàlektomik; taimaitorle Pisòursusermik Nàlengnarsusermiglo pekartinekarioktaok. Merssa Nùngusuitsunnik operlune Kenùrsok, tapperbiginekararau nungursartunnik. — Gudib nàlegauvia pinniaradlarsiuk illuarneralo, tava adlennik tamannik tunninekaromãrpose!

3. Kannoktok uaguttaok pivluta okariakangikille Annaursirsok, sordlo taimane Nuname sakkirsarlune Innuit pivlugit okariakartok: Ekkartoursiviub Udluksa nedliupet; Ekkardlereet okko illagaellugit Nàlegaunerub nullia, kauanga pirsok sakkomissavok, ekkartoutillugillo, Nunam issuanit pigame, Salomob illissimarsusia tussariartorlugo! Matth. 12, 42.

Eri. 132. **Tekkussægikse Salomo**
Arssoadlàrsimarsok, (Matth. 6, 29.)
Ussornartovingminelo
Arssigirsakangitsok:
Taimaitorle Arssorutit
Gub pingortisimamattik,
Pinnekaut Salomomit.

Taimaimet kenùngilanga
Pekoterperksoarnik.
Attugæksamnik tunninga
Jesua, saimaunernik!
Umætekartinga idlit
Nàlektomik sillalingmik,
Illissarekollutit!

50.

50. Nàlekbiksak Salomob sennatipa.

1 Kön. 5 — 9.

Salomo issumaliorpok Nàlekbiksamik sennatitsiomavlune, Jehovam akkaetta ussorinekarbiksanik. Hiramullo Tiromiut nàlegauneraennut aulartitsiok, kakkamillo Libanonemit (Tiromiut nunænnĕtomit) kerssuit pingerillo unnarsiveello ainiarkoei. Kakkab Moriab kãnut Nàlekbiksak tamanna sennatipa. Illuanelo ungatane ingmikortitamik innekartipa Ivlernarneroursomik, kerubiglo mardluk sennatipek, Goldemik kallipaektillugik, taukko pisipek Ivlernarneroursum illuanut. Nàlekbiublo illua tamarme Goldemik kallipaengnekarpok, Tunnirsirsarbik pijortitsivik Ivlernarneroursub sillatanĕtok aglaet. Okkiullo arbenek mardluk sennaumaenne Nàlekbik tamanna, taimaitomik nellekangilaktaok Nunarsoarne tamanne, Ussornartokarsusia nellekangitsomik angekau.

Tamattoma kingorna Israelekut Angutit tamarmik kattilerput Nàlegaunermut Salomomut, Jehovablo iklerbiursa Pellessit majupaet Innemut Ivlernarneroursomut Kerubik attaengnut. Ivlernartovingmillo annimetta, Nàlekbium illua Nuiamik immernekarpok, Pellessillo sullirsaeksettik issumaginek sappereit Jehovam ussornarsusianit.

Nàlegaunerlo Tunnirsirsarbiub sãnut pivlune kikkàrpok, Illageeksulle Israelekut tamarsuisa pidluarkoei, arksenne Killangmut issuillugit ima okallukpok: Jehova Israelib gudeaã! Idlit gudeõvlutit nellekangiluinarpok. Merssa killak-

killakperksuit illumiugiginnaungiluinarpătit,kannok illivlune taimailiorsinnaissægătit Nàlekbiub tamattoma uanga sennatitama! Kivgauvit udlome Illingnut tuksiutigirsa tussaruk, irssigiuarlugolo Nàlekbik tamanna, Udlullo Unnuello naulugit! Innuktaminullo ajortulliartokaranget; Innuktettit Israelekut Idlit arksoaraellutit, ajortulliarangetta, tamannalo pivlugo pidlàrnekarangetta; kăngnersoakarangelloneet; tokkonartomigloneet perdlukaranget; Sillaloneet sivisŏvedlartomik ajoranget, tamakkolo pivlugit tuksiarbigirsarangattit Nàlekbingme tamattomane, tava Idlit killangmĕtotit, tussarkit, nungullugillo saimaukigit, umaeteisa illomòrsusiaet Idlit illissimarset năpertorlugo! Tekkornartenniktaok innuktauvit Israelekut illagingiseinnik aggersokaranget Nunamit ungesiksomit tuksiariartorlunè, Nalèkbik tamanna orniklugo, tava tussaruk Idlit killangmĕtotit, akkit illissarnarsekollugo Innungnut Nunamĕtuunut tamannut!

Salomolo taima tuksiarame sorarame, Serkomigarnermit makkipok, Ingnersoarlo Killangmit nakkarpok, Tunnirsùtillo nungupei; merssa Nàlegaunek tunnirsiok Nerssutinnik 22000-nik, Sauenniglo 120000-nik. Tavalo Udlut arkanek sissamaet tuglereeksut udlorsiorput, Nàlekbik attorkăramiko.

Aipaeksaniglo Salomo Jehovab sakkomerbiga okallukbigaellugolo: Uamnut tuksiutigirset tussariga; kissiene kakkugo adlamik gudekarniarluse kivgartorbigigussiuk, tava Nàlekbik tamanna kemmekomărpara.

Ajokaersutikset.

1. Assaerset okkorse, Salomob tuksiautanit illiniaritse Nàlekbiub kannongẽtomut attornekartuksanik! Nàlekbik Gudib pirsariakartingila ingniinut, uagutinulle pirsariakarpok, tamattomane Gude illitsorekollutigo, pekorseilo illiniarkollutigik, illageeklutalo tuksiarkolluta, kujaniarkollutalo taursomunga.

2. Itsarsoak Israelekut kissimik Gudemit illageeksorinekaradlarsimametta, Nàlekbik pingãrnerovlune tuksiartarbiõsimavok, mãnakulle Udlut nedliusimaput, taukko pivlugit Jesuse okarmet: Tuksiartartut illomòrlutik Atatak tuksiarbigissauaet Annernerme Illungersuinarnermelo.

Eri. 249. Nàlekbik sennagæt,
Gud'mut attorkoæt, Taunalo ussoræt.
Salomo serkomigarpok,
Gudemullo tuksiarpok.
Ersserpok Jehova, Ussornangâ!
Nakkarpok ingnera.
Mâna Zioneme
Ussornauta naume; Taimaitok Nuname
Sumêtut neijortarpettit
Idlit Jesu, ajortuglit.
Uangataok terssa., Inniginga,
Umætimnut pina!

---

51. Nàlegauvium auiktinekarnera.

1 Kön. 11 — 12.

Salomo nellekangitsomik pisõrsõvok, tupingnartorsoarniglo piniartarpok. Iglorsuit sennatipei

pei Nuaenersullo nellinginait; umaminelo ima okallukpok: Kàeme nuænnersokaromauvunga innudluarniaromaulungalo.

Taimataok Arngnarperksuit ikkingutiginiarpei Nàlegaunerub Salomob, merssa Nællursut illeit Jehovam ima okautigirsei: Taukko pekussengilesse illivsenut! Kingornalo uttokangolermet arngnarteisa taivkoa umaeta sãtilerpaet Gudepillungnut sõngitsunnut. Jehovablo illuaringisei Salomob piniarpei, arngnartamelo nællursut gudepillungmingnut nàlektut nàlekbikseit sennatipei tamaune. Jehovablo Salomò kammalerpa okarbigællugolo: Taimainauit, tava ernerit arksàromauara Nàlegauvingmik, kivgello tunnivlugo tamattominga; taimaitorle Ekkardlereennik atautsinnik ernerit tunniomauara, Davi kivgara pivlugo. Tava Salomomut Jehovà arksoadlersokartitsiok. Jerobealo arksoadlerpok taursomunga.

Nellautsorporle Jerobea Jerusalemit aularmet, Profetim Ahiab naipipa, kallipàrlo nutãk taursoma attirsa tiguva, alliktorlugolo arkanek mardlungortillugo, Jerobeamullo okarpok: Alliktornikut kollit piniakit! Jehova ima okarmet: Nàlegauvingmik Salomo arksàromauara, idlillo tunnivlutit Ekkardlereennik kollinnik, taukkoa ipperarsimamanga, Gudepillungnullo nàlengmetta.

Salomoble Jerobea tokkoniarmanne, Egiptenemut kemmävok. Okkiulle 40 Salomob nauei nàlegauniarlune. Piniarsutselo erdlokinartolik, sullirsennelo tamasa misselikamigit,

okarpok: Tamarmik nungursartuksainauput, illomut tamardluinarmik nungursartuksainauput! Salomolo sinnikpalerpok, tannalo simnerlugo ernera Rehabea nàlegaunengorpok.

Jerobealo Israelekullo tamarmik Sichememut piput, Rehabealo ima okarbigæt: Atàtauvit kivgartortikātigut arktornartomik, taimaitomik kivgartouterput idlit arktornarungnàersirsuk! Nàlegaunerublo Uttokaunerit (Nàleket) kiglissiorlugit issumakautiksarsiorbigei; taukkoalo okarbigæt: Innuit okko kannilàrtomik udlome okallukbigissægukit, tava nàlekomārpātit. Kissiene (Nàleket) Uttokaunerit ajokærsutæt taursoma mallingila, Innùsuktulle perrorsægākatigirsenne kiglissiorniarpei, issumeit tussaromaulugit. Taukkoa okarbigæt: Innuit okko ima okallukbigissauettit: Atàtagigalloama Ipperautinnik pidlàrāse, uangale Skorpionennik (Annernartunnik tokkonartolingnik) pidlàissauause. Nàlegaunerublo Innuit okallukbigei, Innùsuktut ajokærsutæt malliklugo, merssa Jehovab taima pekorsara tamanna, okautsinne Ahiakut okautigirsenne erkortissægamigit. Tava Israelekut tamarmik okarput: Davi Isaim ernera uagut sugàrput? Israelekunā, igluvsinnt angerdlarniaritse! Taima illivlutik Israelekut — Ekkardlereet kollit — Rehabea kemmekpæt, Jerobealo nàlegaunengortiniarpæt ingmingnut, Daviblo kingueinut adlamik nàlektokangilak, Judale Benjamiblo ekkardleesa (kingueisa) kissimik nàlekpeit. Jerobeale issumakalerpok, Nàlegauvik Davib kingueinut ama uttissæssugællugo, Innuit paunngnaissægalloarpetta, Jerusaleme tunnirsiniar-

siniarlutik. Nàlegaunerlo issumaliorpok, Nochaursæglo (Arssilliæk) mardluk sennatipek Goldemik, aipalo innekartipa Betheleme, aipalo Daneme, imalo okalluklune: Israelekunã, tekkussægikse, terssa gudigse, Egiptenemit aularursirsuk illivsenik! Igluitsaok Gudepilluit pivlugit attugækset taursoma sennatiniei, pellessekartitsigioktaok Innungnit assiginnakennit, udlorsiorbiksakartitsivlunelo; tamannalo pirsùtiksangorpok Ajortomut; merssa Nochaursaek taursoma sennatitæk Innuit tunnirsivigirsarpagik nàlegiartorbigællugiglo.

Ajokaersutikset.

1. Salomo Nàlegaunek illissimarsusekangãralloartok, taimaitorle uttokaunermine Gudepillungnut sulle nàlektungorsimavok. Taimaitomik Innuk omã, illissimarsutsit tettigirsarunago peet!

2. Umame asserorsimarsub kajungerirsei Salomob attorsimagamigit namaktomik, tokkogamelo kingorna iglorsoenne pinnersorsuit, tamasalo pinnerkoterperksoenne suksaràgit? — Merssa, Sillarsoak nungutsartorpok, peelo kajungerinekartut aglæt, Gudible pekorsanik nàlektok issukaissengitsomut - ẽtuinaissavok.

3. Rehabea illitsorilerbiginekarpok, kannok aktigirsomik Innùsuktut Uttokainnit illissimanerósugirsut tamartarmetta; umnillo uttokàvlune tamartarsinnagalloarnarpok, Salomo taimaitok missigigautigo, taimaitorle Innùsuktut okautariakartuinartuksauput, nangminek issumettik tamarnængitsugekonagit, uttokaumeroursortettigle illissimaneroursut tussarkollugit.

Eri. 16. Sillakaralloaruta
Tamarsinnavogulle,
Manna Salomob missiga
Tamartub uttokàvlune.

Kemmengnauærnk Jesuse
Oma, annaursutikset!
Innùtillutit Nunamc
Nauærsarsinnarauit.

Ussornautigirset màna
Operlutit pâriguk!
Ajornaissamet kingorna
Ama sàniarkingnek.

---

52. Jerobealo Assalo.

1 Kön. 13 — 16. 2 Kron. 14 — 17.

Gudiblo kivgeisa illaet Judaeamut piok, Tunnirsirsarbiglo Bethelemētok torklorbiga imænna: Tunnirsirsarbingaā! Tunnirsirsarbingaā! Jehova ima okarpok: Atta, Davib kingueinit pissirsomik ernekaromărpok, Josiasemik attekaissirsomik, idlit kăngne tauna tunnirsiomărpok Gudepilluit pellesseteinnik, outsiomărlunelo Innuit saurnginnik. Okautsit tamakko Jerobeab tussaramigit, arksenne issaektorpei, okalluklunelo: Tiguniarsiuk tauna! Kissiene arksei tokkolerput. Tunnirsirsarbiglo auikpok, kănētullo koinekarput. Tava Gudib kivga tauna Nàlegaunerum okarbiga: Jehovab kénaetta sănut pivlutit, tuksiuniaenga! Taursomalo tuksiumago, tava arksei ama ajorungnàermiput kangatunēlerlutik. Gudiblo kivga tauna aulàrpok. Profetille illaet uttokak Betheleme innekarpok, erner-

erneraetta tauna unnibkaupa, Gudib kivgaetta kannok illiugeinik. Tava mallingniarpa, Orpiublo attanētok tikkinamiuk okarbiga: Angerdlaissægama aipariniænga nerriartorniaradlarlutit! Taunale okarpok: Ajornakau, Jehovab pekongimanga. Aipaetta sāpa: Uangataok profetiovunga, Engelillo illaetta okarbigigānga, ima okalluklune: Angerdlaissaevlutit tauna aipariniaruk, nerriartorkollugolo immeriartorkollugo! Kissiene segluvigaellugo pia taursoma, uttersarlugolo. Kingornale Gudib kivga tauna ama aulàrmet, Loeversūb (Kemmiursarsūb) kanningàrpa tokkollugolo, Jehovam okausee nàlengimagit. Pillirset tamakkoa kingornaet Jerobea sāniængilak piniarsusiminit ajortomit.

Tamattomónakut Abia Jerobeam ernera nappalerpok. Jerobeablo nulliaetta Ahia Profete Silome iglominētok ornikpa, taursomunga okarbigekollune Nukakpiarkamik kannongēlissirsomik. Ahiam okarbiga: Illingnut aulartitāvunga allianartomik okalluktuksāvlunga. Jerobeamut Jehova imaitunnik okausekarpok: Idlit illuaitsulliængārneroursotit siudlerisarnit tamannit; taimaitomik terssa! kinguettit ekkardlisit tamasa nungutsomauakka, Nukkakpiararlo tauna tokkussavok. Jerobeam illeinit tauna kissime illirsājomārpok Illivermut, ingmangoamik ajungitsomik missigisimadleitsiarame. Iglorsūblo issertarbiaetta abloria atterkota tikkimago arngnaetta, Nukakpiarak tauna tokkovok.

Okkiullo 20 Jerobea nàlegaunerōtillugo Israelekunnut, Assa nàlegauengorpok Judakunnut, Jehovablo illuarirsei piniarpei, Arssilliet Gude-

Gudepilluit tamasa pàerkoei. Serabible kernertut nàlegauneraetta sorssuktuksarperksoenne kissiksaungitsut illaeseraellugit sorssugiartorpa. Jehovalo Assab tuksiarbiga, ima okalluklune: Jehovaã! Idlit nellinginarsiorauit, amerdlapettaloneet ikkitungõpettaloneet pirsaunekangitsut ajugãtisinnaulugit. Jehova guderpunã, ikkiorniartigut!

Tava Sorssuktut Kernertut Jehovab pidlàrpei kemmãtillugit. Tava Profetit illaetta Nàleggaunek Assa niobiorpa okalluklunelo: Jehovam illagãse, illivse illagigauvsine, tauna kennerniaruvsine nennisissavok illivsenut. Taunale kemmeissaegalloàruvsine, kemmekomãriãsesaok! Nàlegaunerublo Judakullo tamarmik Nippetõmik Jehova unnersoupaet nàlekomagamiko. Okkiullo 40 Assa nàlegaunerògame tokkovok. Josafatelo simnersiga nàlegaunengortok, Davilo taursoma mallingmago, taimaitomik Jehovam aipara. Israelekunnulle Ahabe nàlegaunengorpok, tauna illuaitsulliaengãrnerovok siudlerirsaminit tamannit. Aipanikioktaok Nàlegaunerub Sidonemiub Naellursub pannianik Jesabelemik, Gudcpillungmullo Baalemut nàlengniarpok, sennatitsivlunelo taursoma nàlekbiksanik.

Ajokaersutikset.

1. Jerobeam arksei Gudib tokkokogamigit, tamattominga Innuit tennertarpei, ima pirsarlugit: Okkorseà! kivgakka illuaitsulliarbigirsarunassigik, illuartortakkalo aktoriaurnassigik! Arkseilo ama ajorungnàersisimagamigit, iava

uagut

uagut naellunaerbigătigut, angaejokaursŏgame Arksoarnartunnut Kujangitsunnut aglaet.

2. Abia merdlertŏvlune Nunamit aularunekarpok, Jehovab kajungerimanne. Merdlertok Annaursirsub kàkopanne angæjokængnit illuaitsunnit, tava pingărtomik erkorluarsimarsomik ima tuksiautiginekarsinnavok: Pidluarkautaok tauna, Annaursirsub kàkorsa, neijortarkollune.

Eri. **11.** **Aha makkitanermit, Assiksoimet Gud'mik, Nællunængilet tava Innuktei, ajormetta.**

---

53. Eliaselo Bâliblo pellessetei.

1 Kön. 17 — 18.

Tamattomònakut Eliase Profete Ahabemut ima okarpok: Jehova illomut tokkosuitsŏmet, mănakut Okkiut taukkoa nedliutilersut-ĕtillugit, siedlissengilak issugutăkaissenaneloneet, uanga okangikadlaruma. Tuksiarmello tauna, tava Okkiut pingasut Kaumetillo arbeneglit siedlingiluinarpok. Kingorna Jehova okausekarpok taursomunga, ima okalluklune: Aularit Koongmut Kritemut! Tulluket taikanĕtut okaunaukit uanga, issumagekollutit. Tava taikunga piok, Tullukello aitsivigirsarpaet Timiursamiglo Nekkemiglo, Koongmillo immerarau. Koogle tamanna pakkarmet, Eliase Jehovam okarbiga: Sareptamut aularit, Uidlarnek taikanĕtok uanga okaunauko, issumagekollutit! Taikunga pigame Uidlarnek naipipa kersuksennik kattersoiniartok; okarbigaellugolo: Immermik ingmangoamik Timiursangoamiglo aikliuniaenga! Taursomale

male săpa: Ittumak atauseenak ullibkàrlugo sulle timiursæksautekarpunga, Oliamiglo ingmangoamik, tamakkoninga nekkiksiorniaradlaissaunga uamnullo erningoamnullo, nerrekollunuk tokkovlunuglo. Eliasim okarbiga: Issumanerlukkenek! Jehova ima okarmet: Timiursaeksaut Pogutamĕtok nungussengilak Ermuserlo oljalik immàerussengilaktaok, Udluksak taivna nedliutinago, Jehova siedlerkorsissapet. Tamannalo taimaiserpok Jehovam okausee erkorlugit.

Tamattoma kingorna Arngnab taursoma ernera nappalerpok, nappautalo taima aktigirsongorpok annernengærsillugolo aglæt. Tava tima Eliasim illia sinikbiminut, Jehovamullo tuksiarpok, nippalo Jehovab tussarpa, Merdlertublo tarngime ama utterbigimanne, umariok tauna.

Okkiullo pingasut nàngajeklugit kănguersoakarmet, Eliase tekkotikiartorpok Ahabemut, Ahabiblo tekkogamiuk okarpok: Idliŏvit Israelekunnik asserorsairsŏvlutit? Taunale okarpok: Uanga asserorsarniaengilakka taukko, idlille atatauvit kinguei illagaellugit asserorsarpettit, Baale nàlekausiuk. Kàeme Israelekut tamarmik, Baaliblo profetitei 45oioursut, măna kattilerkoniakit Karmelib kakkanut! Tava Ahabib taukko kattilerkoei, kingorna Innukperksuit Eliasim ornikpei, okalluklunelo: Kannok sivisùtigirsomik sulle mardlungnik ekkarsautekaissauvisse? Jehova gudiŏsugigussiuk, tava nàleksiuk, Baalele taimaitŏsugigussiuglonect, tava tauna nàleksiuk! Innuille akkingilæt. Eliase ama okariok: Uanga kissimêpunga, Baalible

profetitei 45oiõput. Taimaimet Nerssutingnik Angursoængnik mardlungnik tunnissigut, aipa taukkoa pillirsuk, aipalo uanga pillara, taukko tokkollugik Kerssuksello kaennut illivlugik pillauvuk, Ingnermiglo tikkinagik! Tavalo gudiginiægarse illivse tuksiarbigissiuk, akka taivlugo, uangalo Jehova tuksiarbigissauara, akka taivlugo. Gudiginekartorlo kina Ingnekut nællunæjaromãrtok ingminik, tauna Gudeõvluarle! Tava Innuit tamarsoarmik akkiæt: Ap, terssa illuarpok!

Baaliblo profetiteisa Nerssut Angursoak aipa piæt, Baalelo tuksiarbiginiarpæt, akka taivlugo, ima okalluklutik: Baaleã tussartigut! Kissiene naume nippekangilak akkingilarloneet. Taukkoalo nangirsarlutik Tunnirsivik sennarsartik kauitarpæt. Udlorlo ketterarmet, Eliasib mittekpei okalluklunelo: Nippetõmik torklorniaritse! Gudiõmet; merssa pitsiarnerpok, sullirsæksakarnerporloneet, aularsimavlune tikkerarnerporloneet, sinningnerporloneet. Tava taukkoa Nippetõmik torklulaput, ingmingniglo killidlàrlutik, Savingnik aunàrtiput; Kissiene naume nippekangilak akkingilarloneet.

Tava Eliase tunnirsivilliorpok, Tunnirsiviublo auatagut Nuna ittersælliorpa, Nerssullo Angursoak tokkollugo Kerssukset kænnut illia, koirsivigekollugolo Immermik, Ittersarlo aglæt ullibkartillugo Immermik. Eliaselo tuksiarlune ima okallukpok: Jehova, Abraham, Isaakiblo, Jakublo Gudiænnã! Udlome nællunærniaruk Gudiõgauit uangalo kivgarællunga! Tava Jehovam ingnersoa poanga nakkarpok, Tunnirsùllo outæksak nungupa Immerlo ittersamẽtok aglæt.

Taman-

Tamannalo Innukperksuit tamarmik tekkogamiko, okarput: Jehova gudiõvok! Jehova gudiõvok! Baaliblo profetitei tigueit tokkollugillo.
Ama tavalo Eliase tuksiarpok; sullelo illimagingikadlarmarsuk, Killak issorsilersorsoængorpok siedlersorsoængorlunelo.

Ajokaersutikset.

1. Israelekut angesõmik asserorsimametta, Gudib pingãrtomik issumagei aulartitsivigaellugillo Profetinnik sãniarkorsirsikseinnik; merssa tamartokarkorsinginame, tamasale sãniarkoei.

2. Innuit illuartut tuksiuteit amerdlasõrsoarnik tussarnekararaut illomórtõgunik. Eliase innuinaursok uagutitunẽlune, tuksiarmelle siedlingikorsivlune, siedlingilak tavo Okkiut pingasut Kaumetillo arbeneglit. Jak. 5, 16 — 18.

3. Israelekunne Uidlarnerit amerdlakersut, Eliase innùtillugo, Killak parnãrsimatillugo Okkiut pingasut, Kaumetillo arbeneglit. — Taukkoale illænnut Eliase aulartitaungitsok, kissiene Uidlarnermut Sareptamiomut. Luk. 4, 25. 26.

4. Mardlungnik ekkarsautekartut terssãput, Nàlekængnut mardlungnut kivgartortut. Taimaitut nãkinartõvlutik innùrsarput. Ajortut attorlugit paitsisekarsusimingnit kassuærbiksærotihekarsinnarput; sulle Ajortut nàlegaursusiaennẽẽkamik, annaursirsertik tipeitsutiginek sapperpæt.

Eri. 132. **Kannok sivisùtiksomik,**
— Eliase okarpok —
Mardluk issumagissigik?
Sulle måna taimaiput
Illeit illungersongitsut,
Jesumut nàlektùrsårtut,
Gudepillukarpullo.

Kristo-

Kristomiunnik tairsose,
Gude ussorissiuk!
Gud'mik nàlengnarsirsose,
Tauna nerssorissiuk!
Gudepilluit pàersigik!
Jehova gudigissiuk!
Tauna ussorissiuk!

---

54. Nabotib nautsêvia weiniksalik.

1 Kön. 19 — 22.

Profete Eliase Isabelim Ahabib nulliætta tokkoniarpa, Baalib profetitei taursoma tokkosimamagit. Taimaitomik Innukajuitsomut kemmãvok, Orpiublo paumakorsũm attane sinnikame, Engelemit aktornekarpok okarbiginekarlunelo: Nerriniarlutillo immerniarit! Sunava! taursoma niakoætta tungane illissimarsokarpok Ivingmik sijætamik, Ermutsemiglo Immermik immalingmik; taunalo nerriok immerlunelo, Nerrirsablo tamattoma pikkunarneranit nekkursektitãvlune ingerdlaniarsinnarpok Udlut 40 naulugit, Gudib kakka Horebe tikkillugo, terssanelo Kàrosub illuane unnuiok. Jehovablo okausekarbiga, ima okalluklune: Terssane sùvit? Eliasim akkia: Jehovaã! Tunnirsirsarbisit asserorsimaueit, profetitettillo tokkosimaulugit, uangalo kissima simnerirsãvunga, taukkoalo tokkoniarpãnga. Jehovable okarbiga: Pigirsamnik sulle simnerirsakartitsisimavunga Angutinnik 7000-nik Baalemut serkomigarsimangitsunnik. Eliaselo terssanga aularpok, Elisalo naipipa, (Nerssutinnik Nautsẽvik) keppokàrniarmago, taunalo okar-

okarbiga: Kàiniarit, sulliniarkatigissauaukit. Tava nerssutinne Elisab terssunga kemmekpei, Eliaselo mallikpa kivgangolerlunelo taursomunga.

Angutekarporle Nabotemik attelingnik, tauna nautsĕvekarpok weiniksalingmik Jesreeleme, Ahabim iglorsoætta erkane. Nàlegaunerlo Ahabe Nabotemut okarpok: Idlit nautsĕveet weiniksalik uamnut tunnirsuk! Nautsĕvingmik weiniksalingmik adlamik tamattomanga ajungineroursomik uanga tunnissauaukit, Anningaursennigloneet akkiksaetta nellinganik akkileromauara illingnut. Nabotible sāpa okallukluneło: Jehovab sernigillinga, angaejokamnit kingorngursara tunnekennauara illingnut! Tava Ahabe kammaklune angerdlarpok innàriartorlunelo sinnikbingminut, ĕsinanelo. Isabelible okarbiga: Nautsĕvingmik weiniksalingmik tamattominga pitsitsomărpaukit. Tava Agleket Ahabim akkane agleksimarsut Jesreelemiut uttokaunereennut nàlekennut aulartipei, imaitunnik okautsiglit: Angutik pekoserdluktuk mardluk sakkomerkogissikik Nabotemut, taursominga unnerdlutiginikkollugik imænna: Gudelo Nàlegaunerlo idlit okauserdlukbigisimauækkit; tavalo annisiniarsiuk tauna, tokkokollugolo. Taukkoalo taimailiorput, Nabotelo millòrpaet Ujarkennik. Taimaisermet Ahabemut Isabele okorpok: Māna Nabotib nautsĕvia weiniksalik piniaruk, tauna tokkomet! Tava Ahabe tessamunga aularpok, Nautsĕvik weiniksalik piniarlugo. Jehovale Eliasemut okarpok: Nabotib nautsĕvianut weiniksalingmut Ahabe pàriartoruk imalo okarbigiuk:

Jehova

Jehova ima okarpok: Nabotim auanik Kemmit alluktoiviaenne, idlitsaok aut alluktornekaissaegiok. Attalo allianartokartissauaukit, kinguaeksettillo nungutsomauakka, Isabeliblo tima Kemmit kakkugo nerrissauaet.

Okautsit tamakko Ahab tussaramigit, annorarsenne alliktulerpei, ẽsinanelo alliaissungãrlunelo sakkiok. Taimaimet Jehovam Eliase okarbiga: Ahabib mannigubigimanga, tava sulle innùtillugo, Allianartok kingueinut igloanullo pekogadlaissengilara.

Tamattomale kingorna, Jehovam okausee arksoaraellugit, Siriamiut Ahabib sorssugiartorpei, Josafate Judakut nàlegauneraet aiparaellugo. Ahabele adlaursãrpok, Siriamiut sorssuktukset nàlegauneraet ima pekorsimet: Israelekut nàlegauneraet kissiet sorssungniaissauarse, adlello nellinginait tamasa allarlugit. Sorssuktulle illaetta pissiksene kelluva, pingãrniaegaeksarsioranelo Nalegaunek Ahabe pissikpa, unnungmello tauna tokkovok. Kammutillo taursoma attugarigalloee arssengmattigik, tava aua Kemmit alluktorpaet, Jehovam okausee erkorlugit.

Josafatele Judakut nàlegauneraet ajungitsõvlune Jerusalememut ama utteriok, Nuname tamanne kiglissioirsokartitsiok, taukkolo ima okaupei: Sulliaeksesse missiksorniarsigik; ekkartoursisilluse Innungnit pinekangikalloarluse, Jehovamille kivgarinekarpose, taursomalo neijorpãse Ekkartoursinerme!

Ajokaersutikset.

1. Innuit ajortut ikkiorkatigeeksararaut. Isabelib pekoserdluktorsũb, Jesreelemiullo Uttokaune-

kaunerit illuaitsut erksinermit nàleinartut, ama maungainak Unnerdlutiginiktut, tamarmik Ahabe ikkiorsimauaet piniarkatigaellugo piomarseinik ajortunnik. Erkanarle Issumakatiksarsiortut ajortulliaromavlutik!

2. Umnit Ahabe pidlàrtarsimavlunelo sãniarkorsarsimavlunelo perkiksimilersarsimagalloarame, taimaitorle issumenne arksoaraellugit, Ajortut aulaiaengiusinnarei piviminut aglaet. Ahabim arssigirsanik Innuk tainekararau, Allianartunnik erksisarnekarlune mannigutaralloarangame, kingornale Ajortok ama innuserekiklugo pirsarangamiuk.

Eri. 164. **Nabote tokkonekartok**
Seglutout okauseennik
Erkanarle, Unnerdluktut
Illuarekollutik!
Allarkit Adlab pee!
Erkaiguk Ahabe!
Terssa tennerterkotikset;
Tigligak tængekarnaimet.

---

55. Eliasib killaliarnera.

2 Kön. 1 — 2, 22.

Ahasiale Ahabim ernera nàlegaunengorpok, angume simnersigimanne, Jehovable illuaringisanik piniarpok, Baalelo nàlenguiarpa. Udlullo illaenne Ungalokut innimiuit nakkarame Samariame, nappalerlunelo, tava Akpãrtuksennik aulartitsiok, Beel-Sebu Ekronemiut (Nællursut) gudepilluaet appersoriartorkollugo. Tava

Tava Eliasib taukko pàriartorpei, okarbigaellugillo: Israelekunne gudekanginerpa, Ekronemiut gudepilluaet appersoriartoromagausiuk? Taimaitomik Jehovam okausia (Ahasiamut) imaipok: Tokkussautit. Tava Akpărtitet ama utteriput, Nàlegaunerlo okarbigaet: Angutib pàriartorkătigut Amermik merkolingmik annorarsimarsum, imalo okarbigisimauluta: Nàlegaunek ima okarbigiartorsiuk: Idlit tokkussautit! Nalegaunerle okarpok: Terssa Eliase; Sorssuktuksennullo 5o-nut Nàlegaursok aulartipa Eliasemut, Sorssuktuksello 5o illagitillugit, Eliasele kakkab kăne ivksiavok. Sorssuktuksello nàlegaetta taursoma okarbiga: Gudib kivga omaă! Nàlegaunerum atterkoătit. Eliasim akkia: Gudib kivgarippanga, tava IngnekKillangmit nakkarle; idlillo sorssuktuksettillo 5o nungulluinarlisse! Taimaiserpok tava. Nàlegaunerlo ama tava, Nàlegaursomik sorssuktuksalingmik adlamik aulartitsimiok, Gudiblo ingneraetta taunataok nungunia sorssuktukseilo 5o illaengutillugit. Tava pingajuaet aggerlune serkomigarpok, tuksiarlunelo okarpok: Gudib kivga omaă! tarniga erdligirsătiniaruk illingnut! Tava Eliasib tessamungnarkatiginiarpa Nàlegaunermut, taunalo ima okarbiga: Akpărtuksennik aulartitsigauit, Ekronemiut gudepilluænnut, Israelekune sordlo gudekangitsugællugo, tava innængavingnit makkissàeromărpotit. Taimalo tokkovokJehovam okausee erkorlugit, Joralo nàlegaunengortok simnersiga, taunalo piniarpok Jehovam illuaringisanik.

Eliasele Jehovab tupingnartomik Killangmut piartoromamanne, Elisa aiparællugo Bethelemut

aularpok. Tava Profetit ajokærsugeisa Elisa ornikpæt, okarbigællugolo: Illissimauviuk Jehovam udlome péjaivigissamattit nàlegarnik? Taursomale sãpei: Illissimaluarparamè, immangersinnaritse! Jerichomullo pigamik, Eliase Elisamut okarpok: Assærsara! terssane unnikadlait, Jehovam aulartimanga Jordanemut. Taunale okarpok: Jehova illonut tokkosuitsomet, uanga kemmeissengilaukit! Tavalo ingerdlaniarkatigeekpuk. Jordanemelo unnileramik, Eliase Elisamut okarpok: Tuksiarniarit piomarsarnik illiorbigekollutit uamnut, idlit kemmeklutit aularunekartinanga! Elisa okarpok: Annernernik tunnekovunga mardlungnik (angingãrtomik)! Eliasib sãpa okalluklunelo: Angesõmik pirsarialingmik (ajornakajakersomik) tuksiartotit, taimaitok, tekkojomãrungma, kemeklutit aularunekaissirsunga, taimaiseromãrnerpok illingnut. Tava ingerdlaniarkatigeeklutik Eliaselo sulle okallungmet, atta Kammuksersuit ingnelit Kemmuktorsoaglillo ingnelingnik ersserput, taukkolo mardluk auiksartipagik; Eliaselo taima tupingnartomik killaliarpok. Elisable tamanna tekkoa, torklulavlunelo: Atatagaã! Atatagaã! Israelekut serniksairsõneraenna! Tamaia tava, Eliasiblo kallipa merssa nakkairsa tiguva, Jordanib sinanut pivlune, Immerlo annaulerpa tamattominga, okalluklunelo: Jehova Eliasib gudia mãna sumẽpa? Tava Immek Kook auikpok igdluktunnut, terssònalo Elisa ingerdlavok. Profetillo ajokærsugeisa tokkogamiko okarpok: Eliasim annernera Elisamẽpok.

Ajo-

Ajokaersutikset.

1. Kangaumet, Jakolo Johanneselo, Samariamiut iglorpeinit Ingnermik nakkarkorsiomamennik Killangmit, Eliase arssigiomaulugo, Jesusib okarbigipek: Annernerub kannongĕtub kittornarimattik illissimangilikko? (Luk. 9, 54. 55.) Annernek uagutinut Jesusib pitsirsa assænirsuselingmik annernerõvok.

1. Ajokærsorte Elisam ungageka, tuksiarbigællugolo erkaumarsæksaminik ussornàrtolingmik. Assærsenã, illivse illuartunnik ajokærsoirsokarangause, tava tuksiaritsesaok, tunnekolluse taukkoa annernereennik! Taukkoa innùrsusiætta nagata tekkoluarsiuk, opersusiællo malliksink!

3. Enochelo Eliaselo Annaursirsivta siudlersortigigik; uagullo taursomunga operuta, kakkugo mallikomãrparput, tamarsoarmik killaliarbiksænne aularunekaromãrauta nuiettigut, Nàlegak nellautsartorkollugo Sillame, taimalo tauna neijortuinalissauarput. 1 Tessal. 4, 17.

Eri. 83. **Elias tekkussiuk, Aularursaursok Ingnekut,**
Merssa tupingnartokut, Gudemut ussornartomut,
Atatame innane Kassuærsarkollune.
Jesusea, pivlunga Killaliarsimarsotit.
Annernernik piguma, Pekojomârparma Idlit,
Killaliarkollunga, Tekkovlutillo kêsa.

56. Elisam ussornartullirsei.

2 Kön. 2, 23 — Kap. 4.

Elisale Bethelemut pauungnarmet, tava Nukkakpiarangoit illeit Iglorperksoarnit anniput mittautigællugolo ima okarbigæt: Tijtsineliksoak omã majoarit! Taursomalo uminartuksaukoei Jehovam akka taivlugo. Tava Nennorsoaek mardluk Orpikperksoarnit aggerpuk, Merdlertullo taukkoa illeit 42 alliktorlugillo tokkopakik.

Tamattoma kingorna Profetit ajokaersugeisa illaetta kingua Uidlarnek Eliasemut piok, torklulavlunelo okarpok: Uvigigalloara Jehovamik nàlektok tokkosimavok; mãnalo akkeetsorbigirsætta tikkillune kittornækka nungullugik piniarpek, kivgariomaulugik. Elisam okarbiga: Sumik pekarpit iglungne? Taunalo okarpok: Uanga kivget sumik adlamik pekangilanga, kissiene Ermutsemik Oliamik immalingmik. Elisam okarbiga: Aularit Erngutsillo ikkitungitsut kenùtigiartorlugit (attukèiniarlugit) nunakatingnut tamannut, Erngutsinnullo tamannullo Olia koirsarniaruk. Taimailiorlunelo taursoma tava koirsarpa (Olia) tamakkonunga, Erngutsillo tamarmik ullibkàrmetta, tava Olia kordlussàerpok. Gudiblo kivgætta Elisam okarbiga: Olia tamanna tunniartoruk, pisianiglo akkeetsorbigirset akkilerbiginiaruk; simnera idlillo ernekpillo innùtigissiuk.

Kãngnersoakalerporle Nuname, Profetillo ajokærsugeit Elisame innelirsarput. Tava illætta Narksamut pisuktuarlune, Naursut kattersoriartorpei, Naursullo kassilitsut nervsaramigit, Igangoamik

oamut augortarpei nerrirsæksaliorlugit, merssa illissarinekangitsut. Angutille nerriniæleramikik, niblingărput, ima pivlutik: Gudib kivgarsoa omă! Tamerssa tokkonartok Igam illuane! Karssektunnigle Igviæksennik Taursoma akkupei, tava ajortokarungnàerput

Tamattomònakut Angumit Elisa pæijunguekarpok Ivginnik 20-nik. Kivgaminullo okarpok: Tamakkoninga Innuit tunniorarniarkit nerrekollugit. Kivgætta okarbiga: Kannok illivlunga Angutit 100 illængersissauakka tamakkoninga? Taunale okarpok: Innungnut tunnirsiniarit nerrekollugit! Jehova okarmet: Nerriomărput simnekaromărlutiglogŏg. Tava taursoma servsaivigei tamakkoninga nerrekollugit; simnekarpullo Jehovam okausee erkoutillugit,

Ajokaersutikset.

1. Nukkakpiarangoit Bethelemiut arssigællugit kimik mittautiginiktokarangame, taimaitok angesŏmik ajortulliarpok. Oma! Kàersok manigubigissauet; Uttokaillo nàlengnartissævlugit, Puttursimarsut Ajulersullo aglæt nachogissengilettit, tamerssa Gudim okausee.

2. Assiksoirsut Gudim assiksornarsissauei, tamanna taursoma næellunàcra Nukkakpiarangoennut ivkonunga 42-nik. Perrorsarnekarnerdluktut taukko Innerluarsimarsunnut angnermik ajortulliartunnut arssigirsăleriartorkonagit innerlualeriartorkojomangikei.

3. Unnibkautit tamakkoa nællunàerluarpæt, Gude kannok tùpingnàrtullivlune issumaginigluarsinnavok. Illiarsuit Gudib părirsarei, issumag-

magællugillo Uidlarnerit. Nàlektinne irssigirsarei, innùrsusiæt annaulugo Tokkomit, Kãngnersoakarnerme innùtiksakartitarei.

Eri. 184. **Pidlârpei Gudim illuartub**
Nennongnik erksinartongnik
Mittautiginiktut Medlertut.
Nàlegitse Innùsuit!
Assiksoirsut uttokainnik,
Asseroirsut Peetsunnik,
Tekpeetsunnik Tamartitsirsut,
Gud'mut uminartuksauput.

---

57. Naemalo Gehasilo.

2 Kön. 5.

Naema Siriamiut nàlegaunerætta Sorssuktuksaminut nàlegangortita pimarsõvlunelo attakirsarsõvlunelo angutãvok nàlekamine. Kissiene pupiksorsõvok. Nulliale kivgangoakarpok Israelekut arngnarteisa illænnik, tauna okarpok: Kannoktok nàlegara Profeteme Samariamẽtomẽẽlissapet! taursoma pupærotissæga. Tamanna Naemab okautigiartorpa Nàlegaunermut nàlekaminut, taursomalo pupærotiniarkollune, Israelekut nàlegaunerænut Joramut Aglekennik neksimanne, aularpok. Agleket tamakko Joram attuaramigit annorarsenne alliktulerpei, ima okalluklune; Uanga gudeõnerpunga tokkotsiginnaulungalo umartitsiginnaulungalo? — Tamanna Elisab Gudib kivgætta kallerchinamiuk, Nàlegauknek ima okarbigiartorkoa: Angut tauna uamnut pekoniaruk, missigitinekarkollugo profete-

fetekartomik Israelekunne. Tava Naema aggerpok kammuksiminik kemmuktolingnik, Elisablo igloætta sillatane Mattub kiglingane unnikpok. Elisable akpărtomut imænna okarbigiartorkoa: Jordanemut ubbariartorit arbenek mardlungnik, tava pupærolissautit! Tamakko Okautsit tussarlugit Naema kamalerpok okalluklunelo: Uanga issumakartunga, taursoma anniniarbigissægănga, gudimelo akka taivlugo tuksiaissirsok, Pupeello pattissaegei arksaminik, taimalo illivlune pupaerotissirsok. Erngit Siriamētut ajunginerungilet, Ernginnit tamannit Israelib nunanētunnit? Kivgeisale okallukbigaet ima okarlutik: Assaersak Atatangă! Sumik Angesòmik Profetib taursoma piniarkosimaissaegalloarpattit, nàleisseuginerit aglaet? pingărtomik tava nàleissirsotit, taursoma imainak okarbigimattit: Ubbarniartorit pupàerolissautit! Tava Jordanemut akkarpok ubbarniarlunelo arbenek mardlungnik, uingalo ama ajorungnàerpok. Elisamullo tauna ama utteriok okalluklunelo: Illissimauara Nunaenne tamanne Gudekangimet, kissiene Israelib nunane; taimaitomik Pàeijugutit okko kivgarnit piniarkit! Taursomale săpa, okalluklunelo: Jehova illomut tokkosuitsomet, tamakko uanga pissengilakka! Tava Naema okarpok: Uanga kivget Gudinnut adlennut nàleissàeromărpok Jehovamulle kissiene. Elisa okarpok: Ullapisautekarlutit aularsinnait!

Aularsimamet, Gehasim Elisab kivgaetta malligaesuarpa, angumerigamiuglo okarbiga: Nàlekama ima okaukoătit: Areit, merssakut Nukkakpirsaek mardluk, Profetit ajokaersugeisa

eisa illaekit tikkerarpãnga, Anningaursaeksarsoarmik atautsemik kakkortomik piksængnik arssûtiksaekingniglo mardlungnik tunninga! Naema okarpok: Anningaursarsoaek mardlugloneet piniakingeit! Arsùtiksaengniktaok taursoma tunnigia.

Nàlekelo Gehasib ama sakkomerbigimanne, taursoma appersorpa: Gehasiã, sumẽkauvit? Gehasib sãpa: Kivget sumẽsimangilak, sumilloneet pisimanane. Taursomale Profetim okarbiga; Umaettiga sakkisimangila, Angutib taursoma kammuksiminit niubiorsimamattit? Nedliutok taimaitok piniarbiõva Anningaursaeksennik Annorarsennigio? Terssa, Naemab pupiggalloeesa illingnut pissaevlutik attavigiuaissauãtit. Tava anniok tauna pupiksõvlune, uiningmigut Aputitut kakkortigirsõvlune.

Ajokaersutikset.

1. Arngnapillungoamit kivgangoamit Sorssuktuksennut Nàlegaursok attarkirsarsoak ajokaersorluarsimavok.

Uagut nikkagirsakariaurnata kimigloneet. Merdlertunnit aglaet Innersimarsut illane unnersornekartarput Jesusemut. Merssa Merdlertuttaok ajokaersorsinnauãtigut pidluautiksautinik.

2. Jordanim ernga Naemab nachonartõsuga; tauna arssigaellugo, Innuit illeisa sulle mãnakut nachogirsaræt ajortoèjautiksartik ajornængitsok, mamiasautigaellugolo. Taimaitorle missingnarsirsarpok, Jesusib Kristusim aua ajortoèjautiksãmet tamannik.

3. Ak-

3. Akkekartinago pigausiuk, akkekartinagotaok tunniuniarsiuk! Annaursirsub pekorsa tamanna Elisab nangminersiungitsub mallikpa. Taursomale kivga Gehasi taimailiungilak; piomatõnermit tauna nappautisiok kivgarirsãjungnàersillunelo. Pisõrsoaengoromarsut Urssernartunnut pirsaraut.

Eri. 166. Nuname ungesiksome
Gud Naemab ussora;
Gehasimut piput pupee,
Tukkoinermit terssa.
Illane Naellursut aglaet
Illuarneksarsiput;
Saimaunersinek nachogæt
Illeisa Koisitut.

---

58. Elisab sullirsei kingudleet. Nàlegaunerlo Jehu.

2 Kön. 6 — 13.

Benhadale Siriamiut nàlegauneraet sorssungniarpok Joramut Israelekut nàlegauneraennut. Taunalo Elisab naellunàerbiga Siriamiut nàlegauneraetta innimine okauserirseinik tamannik, taimaitomik Siriamiut nàlegauneraetta Sorssuktuksarperksuit aulartipei Dotanemut Elisab neijuganut, tauna piartorkollugo. Gudiblo kivgaetta Elisab sakkirsa udlaròllune makkimet, atta, Sorssuktuksarperksuit Iglorperksuit auataet illusimauaet. Tava nàlekaminut tauna okarpok: Erkanak nàlegarã! mãna kannok illiussaugut? Elisab sãpa: Erksekennek, uagutinĕtut amerdlanerómetta taukkonanĕtunnit! Elisalo tuksiarpok

pok ima okalluklune: Jehovaã, taursoma irssik uisikik tekkonikkollugo. Tava Sakkirsum irssik Jehovam uisipek, attalo Kakkak sorssuktuksaliksõvok ingnelingnik, Elisam auatagut. Siriamiullo Jehovab tekpeelisipei, Elisablo atterbigiartorpei okarbigaellugillo: Mallingniarsinga! unnersoromauause Angumut ujarniakauvsinut; Samariablo illorpianut pisipei. Israelekut nàleggauneraet Elisamut okarpok: Atatagã! unnataissauakka? Taursomale sãpa: Năgale, nerrirsaekseinniglo immikseinniglo servsaiviginiarkit, ama angerdlarkollugillo nàlegaennut! Tava taimailiorbigaellugit angerdlarkoei.

Tamattomalo kingorna Siriamiut nàlegauneraetta Iglorperksuit Samariamĕtut illuniarkoei sorssungniarlugit. Illuaennĕtullo nerrirsaeksennik ajorsangărkimetta; Elisale okarpok: Jehova imaitunnik okausekarpok: Akkago taimaitokut Nappartarsoak atausek Igviaeksennik kakkortunnik immalik, Anningaursamik atauseenarmik akkekaromărpok. Tava Nàleket neijortut illaetta akkia okalluklunelo: Kannok illivlune tamanna taimaisissenerpa, umnit Killangme Jehova angmarsokartitsissaegalloarpelloneet (terssòna Nerrirsaekset nakkartillugit)? Elisab sãpa: Atta, idlit tekkojomărpet nerrissenatillo tamakkoa illeinnik.

Unnuarmele Siriamiut Jehovab tussartipei Kemmuktorsuit nippersuinnik Kammukserpalluktunniglo; taimaitomik udlăkut kemmăput, tuppittiglo Kemmuktorsuillo kemmeklugit tuppersoarnut. Innuillo Israelekut Iglorperksoarnit anniput, Tupperperksuit orniklugillo pèjaivigeit,

igeit, Nappartarsoarlo Igviaeksennik kakkortunnik immalik akkekartitãvok Anningaursamik atautsemik. Nàlegarle ivna Innungnit (tettorkatigeeksunnit) tungmarnekarlunelo tokkonekarpok Issertarbiksoarme.

Tamattomalo kingorna Profetit ajokaersugeisa illaet Elisam aulartipa Jehumut Israelekut nàlegauneraetta sorssuktuksaminut nàlegarsoangortitanut, ima okariartorkollugo, taursomunga: Jehova ima okarpok: Uanga tennillutit nàlegaunengortikivkit, Ahabiblo kinguei unnattaissaevlugit tokkussauettit. Tava kardlortartorsoaengorput okalluklutiglo: Jehu nàlegaunengorsimavok!

Jehulo sorssugiartorpok Nàlegaunermut Joramut, Ahabim erneranut. Tauna naipipaet Nabotiŏgalloab nautsĕviane, Jehublo pissikpa umaetagut, tokkollugolo. Jesreelemullo Iglorperksoarnut pimet, Isabelib kènane niakelo pinnersarpek, inniminillo Igalarsakut itsoarpok. Tava Inneme sakkirsartuk mardluk Jehub kàkopek okarbigaellugiglo: Nakkartiniarikko una! Tava nakkartipaek, taunalo tungmagaulunelo asserornekarpok, timalo Kemmit nerriaet Jehovam okausee erkorlugit.

Kingorna Ahabib kinguei tamasa Jehub tokkollugillo nungupei. Baaliblo (Gudepillub) kivgei tamasa kàkogiei Gudiaetta igloanut, tokkollugillo Paennamik. Baaliblo nàlekbiksoa asserorpa, taimalo pitseriarlune Jehovam illuarirseinik piniarpok. Taimàitorle Jerobea ajortulliarsusianik arssiginginek ajorsinnarpa tokkotinane.

Ajo-

Ajokaersutikset.

1. Jehovab nàlektortei taursoma engeliætta illuniartarlugillo sernigirsarei. Engelennik uagut tekkoningnek ajoralloarpogut, Elisable kivgættalo irsseitsut irssivut uisinekaissaegalloarpetta, tava uaguttaok Engelerperksuit pãrsiniartut tekkussaegiauvut.

2. Ahabib kingueisa nungunekarsimaneraennit Gudim opernarsusia illuarsusialo naellunàerluarnekarpok. Gude okausekaissenerpa mallissenagillo?

3. Siunikse Jehub tikkiluarsimangila. Allianak, Innuit amerdlakaut okautigirsariakarput, sãniarsimagalloaramik illuartonigle pisimanatik.

Eri. 22. Sordlo Elisa taimane,
Opertut mânakut sulle,
Sernigiuarpei Gudib,
Neijomirsarpeit Engelit.

Tussaissægikse Assærset!
Isabel kannok akkinekarmet.
Taima Innuk pinekarpok
Ajortulliarsinnartok.

---

59. Profete Jonase.

Jon. 1 — 4.

Ninive Assiriamiut nàlegaunerætta iglorperksoarirsei amerdlasõrsõvlutik, issuænnit ama issuænnut aipanut, Udlut pingasut ingerdlavigirsariakartut iglorperojuksõsimaput, tokkotsirsoliksõvlutiglo, seglutoursoaliksõvlutiglo, asseroiniartoliksõvlutiglo. Taimaimetta Profetemut Jona-

Jonasemut Jehova okarpok: Iglorperojuksoarnut Ninivemut aularit okaursiniarlutillo taukkonane, ajortullianersoæt kangattarsimaulune namnut tussaumarsāmet. Jonasele Jehovamit kemmāvok Immauvingmut. Tava Jehova annordlersorsoængortitsiok, taima aglæt Umiarsoak asserornekaissæsugirsaulermet. Umiarsoarmiullo nungullutik torklulavlutik tuksiarput gudigirsamingnut, pekotittiglo ekkarpeit immanut, Umiarsoak okkilisiniarlugo. Jonasele kamane illuanēlunelo sinnikpok. Tava Umiarsūb nàlegætta okarbigiartorpa, okalluklunelo: Saok sinnikpit? Makkillutit gudillo tuksiarbiginiaruk! Tava okallukbigekatigeekput okarlutiglo: Immerarniarta, misselikkollutigo, kina pivlugo taimaitomik nauianartomik tikkinekarauta. Immeraramiglo, Jonase erkornekarpok. Tava appersorpæt: Nunamit sumit pivit? Sàpei: Ebræriōvunga, nàlektōvlungalo Jehovamik Gudemik Killangmiomik, kemmāsimavunga taursomanga. Tava okarbigæt: Kannok illiorbigissauautigit, Immarsoak kaitsorkollugo? Taursoma săpei: Ekkarniarsinga immanut, tava kaitsoromărpok! Taukkoale aksororniarput, ama nunalikomagalloarlutik, sapperpulle. Tava Jonase ekkarpæt immanut, tamannalo kaitsomiok ingiulekarungnàerlune. Innuillo taukkoa Jehova nàlengărpæt, àngerlutiglo kivgartorbigiomaulugo.

Jonasele Jehovam ēikoa Aulisægarojuksoarmut, taunalo Aulisægarsūb nănētok, Udlut pingasut Unnuello pingasut, (sulle umavlune) Jehovamullo tuksiarpok kokselangărsusimine; Aulisægarsoarlo Jehovam okaumanne, tava

Nu-

Nunamut orriarpa Jonase. Tamattoma kingorna Jonase aipæksanik Jehovam okarbiga: Aularit Iglorperksoarnut Ninivemut, okautigaellugillo okautsikka illingnut! Tava Jonase taikunga piok, okallulerlunelo: Udlut 40 kàngiupetta, Ninive erssitsungnàeissavok. Tava Innuit opilerput Gudemut, okaursekorsivlutiglo ẽsingikorsivlutik, Põgullo (Annorarset ajortut, alliaisuklutik Perksiksimirsut attugarirseit) attiveit. Nàlegaunerubtaok Annorarset pinnerkotigirsenne attussàerpei, torklulaiartorkorsivlunelo, ẽsingikollugit Innuillo Nerssutillo, illungersortomik Gudemut tuksiarkollugit, nungullugillo sãniarkollugit piniarsusiaennit ajortomit. Gudible tekkogamigit, sãnialermetta, adlamik issumakalerpok, Allianartuksarlo taukkonunga pekorsarigalloe pekongila kingorna.

Tamanna Jonasib kigluga, ningelerlunelo okarpok: Tokkojomaneróvunga Innúginnarnermit. Tava Iglorperksoarnit anniok, auatænnelo inniksivlunelo tuppirsaradlarpok, Iglorperksuit nautsersorniarlugit, kannok pinekaissaesugaellugit.

Gudele ehova naursokartitsiok terssane, tamanna nauiartorame, kàngiminik Jonasib niakoa kollangerpa allangullugolo. Naursorlo tamanna Jonasib tipeitsutigingãrpa. Jehovale kopperdluksoakartitsiok, taursoma puttorlugolo tokkolersipa Naursok tamanna. Sekkernguble Jonase oulermanne niakomigut, tokkojomakau. Tava Gudim appersorpa Jonase, ima okarbigællugo: Omã! idlit issumakarpit namaktomik pirsùtiksakartugællutit ningekauit? Taursoma

sâpa,

săpa, ima okalluklune: Merssame namaktomik pirsùtiksakarlunga ningeksinnavunga. Tokkomut aglaet. Jehovab săpa: Naursok tamanna idlit erdliget, nauk naulersisimanginaukoloneet, uangalo erdligissenginerpakka tamakko, Iglorperksuit Ninive, innukartut 120000-nit amerdlanernik illisimàrtungoangorsimangitsunnik, taimataok Nerssuterperksoarnik aglaet.

Ajokaersutikset.

1. Jonasib illissimatipătigut, Gude kemmaratiginek sapperautigo. Sekkerngum udlăkut nuikajalersum akkigusungneratut tuoviorsusekaissaevlunga, Immarbium issorpianut aulaissaegalloaruma, tava taikanĕtsaok arksaminik taursoma tessiudlàissaevlungalo, tellerpingminik sernigissaegănga.

2. Annordlersorsoarmut Jonase Immakut mallidlàriakarkonekarpok nagliuktitariakarkonekarlunelo issumapillungminut, Immerautiblo illuaitsullirsei naellunaejariakarpei. — Innum umaeta uttereetsok Gudib manigoutisinnaua illa?

3. Nauianartomĕnerub tuksiarnermut issumakartitarătigut. Ittesŏnersoarmit Jonase tuksiarpok Gudemut, taursomalo tussarpa. Idlitsaok omà, nauianartomĕnerne tauna tuksiarbiginiaruk! Taursoma annektitsomârpâtit, idlillo ussorissauet kingorna.

4. Jonase arssigirsâvok Jesusemut. Merssa sordlo Jonase Udlut pingasut Unnuello pingasut Aulisaegarsŭb nânetok, terssangalo kingorna anneksimavok; taimataok Innum ernera Nunam illuanĕsimavok, Udlullo pingajuaenne ama makkitok. Matthaeusim agl. 12, 40.

5. In-

5. Innuit Ninivemiut sâniarput, Jonasim ajokaersormattik. Uagut pingârneròvluta sâniaissenginerpogut, Jesusim okauseenik tussarnersunnik ajokaersornekarauta, merssa tauna angneròvok Jonàsemit.

6. Jonasib ningeksimarsusianit annaerutilersusianillo uagut illissimatinekarpogut umaettivta kannongĕrsusiaennik. Angneriniarnermit illane annaerutilerosuktarauvut Innuit adlet, taukko Gudim angaejokautserbigirsarangagit. Piomarsauvtinik illane erdligutinekarangauta, tava tokkojomavluta aglaet issumakararagut.

7. Gudib nàlegaursusia missingnarsirsarau tamanne, Arbersoarne, Kopperdlunelo, Annorersoarmelo, Immarsoarmelo, Naursunnelo. — Illuartõginnarame, Nalengitsut pidlaitsiararei, kivgarigunigilloneet nællursõpettaloneet. — Assaeneliksõginnarame, Ajortuglit perkiksimirsut saimautarei. Innuit illeit pivlugit illane okartaralloarpok, nungutsomagamigit; sâniarangaettale, tava adlamik issumakàrarau, Allianartuksarlo pekojungnàerlugo taukkonunga. Umarsut nellinginait nâkigirsareitsaok.

Eri. 185. **Jona tuksiàrpok ittesômit,**
Annaunekarlunelo;
Ninivemiut Gub pekorseinik
Okaupei: Jesuselo
Arssigiga okallukkorsirsok
Mâna okautsiminik Innungnut.
Nàleksigik tamause,
Pidlàrnekarkonase!

60.

60. Israelekut nàlegauviaetta asserornekarnera.

2 Kön. 16 — 20.

Israelekulle sakkirsarput Naellursut illerkuinnik; profetimigullo Jehovam ima okautarangattik: Saniaritse arvkotigirsausinit ajortomit! tava nàlengilaet, Gudepilluillo kivgartorbigeit, Gudeõluartomut operatik pekorsei assiginnarpeit.

Taimaitomik Israelekut Jehovab kammalerpei. Hoseasiblo Okkiut pingaitsilermagit Israelekunnut nàlegauneròvlune, Salmanassere Assiriamiut nàlegauneraet sorssuktuksenne illaesseraellugit aggerpok, Israelekullo aularupei nunaminut, Samariablo iglorperksoee innersorpei Naellursunnik, taukkolo Pellessit illaetta ajokaersorpei, Jehova kannok nàlekkollugo. Taimaitomik Jehova mianeriniaralloarpaet, Gudepilluitsaok kivgartorbigigieit. Tamattomònakut Ahase nàlegaunerõvok Judaeamiunnut. Tauna sekkirsarlune piniarpok Israelekut nàlegaunereet arssigaellugit. Merssa Jehovab nàlekbiksoaetta mattoee parnársarkoei aglaet (nàlegiartortokarkonago), kivgartorlunelo Gudepillungnut.

Tauna tokkomet, tava simnerlugo taursoma ernera Hiskiase nàlegaunengorpok Judaeamiunnut, Jehovablo illuarirsei piniarpei, taima illomórtigirsõvlune siudliminigloneet kingudliminigloneet nellekanginame. Jehovab nàlekbiksoaetta mattoee ama mattuàersarkoei, Pellessillo ikkiorteillo okaupei, Jehovab nàlekbiksoa ama ivlernarsarkollugo. Aulartitsivlune okariartor-

korsigioktaok Israelekunnullo Judakunnullo tamannut, aggerkollugit, Passamiglo nedliutorsioriartorkollugit. Gudepilluillo inneit tunnirsirsarbcello asserorkoei. Pullaterirsablo arssinga kangusàk, Mosesib (kangaumet) sennakorsa serkomikoataok, tamerssakut Israelib kingueisa tauna nàlengnartiniarlugolo kivgartorbigisimamarsuk.

Sanherible Assiriamiut nàlegaunerætta, Iglorperksuit Judaeamētut tamasa sorssugiartorlugitlo pigilerpei, Jerusalemullo Sorssuktuksarperksuit aulartipei, akpārtitsivlunelo aglekennik Hiskiasemut, Gude tokkosuitsok assiksorniarlugo. Tava Nàlegaunek Hiskiase alliaisungārlune Jehovab nàlekbiksòanut isserpok, Aglekello ivko issuipei, imalo tuksiarlune: Jehova guderpunā! Annektiniartigut Sanherim arkseinit!

Unnuarlo tamanna Jehovam engeliætta aularlune, Assiriamiullo Angutit 185000 tupperperksuinne; attalo udlāmet, Tokkotarperksuit timeit tamanne nellauput. Tava Sanhere pikkillunelo aularpok, ernerminillo tokkotāvok Niniveme.

Tamattomònakut Hiskiase nappangālerkau tokkungajeklune, Profetiblo Jesaiasim ornikpa okarbigaellugolo: Jehova ima okarpok; Issumagirsaeksettit pirsaràerniakit, tokkussaegauit innùsàeisaevlutillo! Hiskiasible kènaminik tunnuterpa, Jehovamullo tuksiarpok kejàngārlunelo. Jesaiasele annekainarame, Jehovamit ima okarbiginekarpok: Ama utterniarlutit Hiskiaselo okarbigiartoruk: Jehova ima okarpok: Tuksiautit tussarpara, innunerillo illaujomauara

sulle

sulle Okkiunnik arkanek tædlimænnik. Hiskiasele kingornà ajorungnàerame, Gudemut tuksiarlune ima okarpok: Atta! tupedlersautiksamnik ernumakersunga; Idlille assaeniklutit tarniga issumagiluarsimauet, asserorkonago; merssa ajortikka tamasa tunnungnut egillugit issumakaersimauettit.

Ajokaersutikset.

1. Okkiut 250 akkimòrtillugit Gudib kammagisimauẹi Israelekut Ekkardlereet kollit nàlengitsut. Kèsale aularünekarput nunamingnit. Ajortut amerdlanàrpedlarnekarangetta, Gudim ekkartoursirsub pidlàriartoræsuaralluktuararei.

2. Jesaiase Okautsinnik tussarnersunnik okautiginiktoursok, Annaursirsok innungorsimanauiængikadlarmet. Taimane okautigisimaua innungorsusiksa, nællunærluarsimaulugolo anniarsusiksa, sordlo Jesusib kerssuksoætta sennerutiglub attanĕlune taursomingalo irssiginiktok.

3. Hiskiase Gudib profetimigut nællunærbigiga piviksanik. Uagut piviksarput nælloarput, kissiene ussornakaugut taimainauta. Taimaitomik illivsesaok piginnangoritse, Innum ernera tikkissamet nerriuktinasse.

---

61. Mannasselo Josiaselo.

2 Kön. 21 — 23.

Hiskiase tokkomet, taursoma ernera Mannasse nàlegaunengorpok, Jehovam illuaringisei, taursoma piniarpei, Paitsisekangitsorperksuillo tokkoti-

kotisimauei, Judablo kinguei asserorpei ajortulliangărnerὸtillugit Naellursunnit. Tamaitomik Assiriamiunnut kanningarkoei Jehovab, taukkoalo Mannasse parnărupæt sauviksoarnik parnărutinnik, aulàrullugolo Babilonemut. Kokselangăramelo, Jehovamut gudiminut, tuksiarpok, ingminiglo mannigoutingărlune.

Tava kènuta taursoma tussarpa, Jerusalemullo ama uttertipa. Kingorna aitsait Mannassim illitsorilerpa Jehova gudiõmet, Gudepilluillo pàersipei Jehovab nàlekbiksoanit, Judablo kinguei okaupei, Jehovamut nàlekkollugit. Mannasselo tokkomet, Josiase nàlegaunengorpok arbenek pingasunnik okkiokarame. Okkiullo arbenek pingasut nàlegaunerótillune, merssa sulle nukkakpiarăvlune, næggovingme Davib gudia kennerniælerpa. Okkiunnelo 20-ingolermetta, Judaealo Jerusalemelo pèjarniælerpek Gudepillungnik. Jehovablo nàlekbiksoa ama illuarsarkogiataok; Angutillo illomòrtõvlutik sulliarekiksarpæt tamanna. Hiskiable Pellessiunerub Makpersæket, Jehovam inneitsisei, Mosesekut tunniurset, nervsarei Jehovab nàlekbiksoane, tava Nàlegaunermut ăpeit tamakko. Okautsillo Makpersækenne tamakkonane agleksimarsut taursoma tussaramigit, annorarsenne alliktulerpei, okallulunelo: Jehova appersoriartorsiuk uanga pivlunga, Judablo kinguei tamasa pivlugit! Jehovab kammautiksa uagutinut angekemet, Okautsit Makpersækenne tamakkonane agleksimarsut, siudlivsa nàleksimangimattigik. Tava Profete Hulda Arngnak ornikpæt, tamakko pivlugit siunersiniarlugo. Taursomalo okarbigei: Jehova

Jehova ima okarpok: Atta! Iglorperksoarmiut okko allianartokartitsomauakka, kemmeksimamanga. Nàlegaunerle ima okarbigiomărparse: Umætekut idlit kettullisimagauit, Okautsit tamakko tussakettit, taimaitomik irssikpit tekkussengilaek Allianartuksak Innemut tamattomunga innueenullo pekorsæksara.

Tava Judab kingueisa angutiteit tamarmik kattileriartorput, attuarbiginekarlutiglo Okautsinnik Makpersækenne tamakkonane agleksimarsunnik. Nàlegaunerublo Innuit malligæksioniarkatigei Jehovame. Taimataok Tunnirsirsarbik Bethelemĕtok Josiasim asserorkoa, Innuillo saurngit Illivernit aikoei oukollugillo Tunnirsirsarbiub kăue, Jehovam okausee, Tunnirsirsarbik tamanna pivlugo, Gudib kivgætta irvsoma okautigirsei erkorlugit. (Numero 52. attuarkit).

Josiaselo tokkovok, timalo illirsăvok Jerusaleme, Judablo kingueisa tamarmik alliaegingărpaet.

Ajokaersutikset.

1. Gudim okausee illissimajungnærnekalerangetta pirsariakarungnàersinekalerlutiglo, tava Ajortut Illuaitsullirsello, amerdliartoraraut. Tamanna missigirsăsimavok taimane Josiase sulle nàlegaunengorsimangikadlarmet.

2. Jehova Josiasib piàrlune kennera; taursominga piàrlutik kennersiniartut, nennirsaræt. Merdlertut piàrpedlarlutik ajokærsornekarsinnaungilet Annaursirsomik! Gudim okausee Akleket imaimetta: Pingortitsirsit erkainiaruk sulle innùsuktillutit, Udlut nagliungnartuglit ned-

nedliutinagit, Okkiullo sulle pekartinagit, taukko pivlugit okaromărauit nuæneringinaukit unnerlutit.

Eri. 165. Aasærset tussaissægikse!
Kannok pidlàuminik Gub
Sâniartika Mannasse,
Ajortomit ingminut.
Ajormelle Siorna
Allianakau tauna!
Taimaitomik Josiatut
Sâniajàrta Jesumut!

---

62. Judit aularusimaneraet Babilonemut.

2 Kön. 24. 25. 2 Kron. 36.

Tamattomònakut Jehovam okausee piput Jeremiasemut, taunalo erkoutuksamik ima okallukpok: Iglorperksuit tamakkoa tunniunekaissaput Babilonemiut nàlegaunerænnut, Ingnermik oukollugit, Innuillo taukkoa kivgartortungussaput taursomunga, Okkiut 70 naulugit. Jeremiaselo Jehovab kannok okallukbigimanne, okausee tamakko tamasa aglekkoei Makpersaekennut. Nàlegaunerle Jojake, Josiasim ernera aulartitsiok, Makpersaeket tamakko piartorkollugit. Kivgætta Koppernerit pingasut sissamaelloneet naulugit attuarsimamagit, taursoma pillektorpei Sauvingmik, Ingnermullo egillugit. Umnillo tamakko Okautsit, tamarmik tussaralloaramikik, annilàrtokangilelle pivlugit. Tava Makpersæket adlet Jeremiasib piniarpei, Okautsillo tamakkonunga aglenguekartut amerdlasungorneròput, Okaut-

Okausinnit Makpersækenne siudlerne agleksimarsunnit. Tamattomónakulle Nebukadnezare Babilonemiut nàlegaunerææt (sorssuktuksaminik) pauungnarpok Jerusalemut, Innukperksuillo 10000 aularupei terssanga. Jojakelo Parnărutinnik sauviksoarnik kellersorkoa, aularullugo Babilonemut. Taursomalo akkă Zedekia Babiloneniut nàlegauneraetta nàlegaunengortipa; taunataok piniariok Jehovam illuaringiseinik, Babilonemiullo attarkiungnàerpa. Nàlekettaok tamarmik Innuit illagællugit ajortulliartarput amerdlasunnik, Gudiblo kivgei okaursiniartut mittautigirsarpeit. Taima illivlutik Nàlegarsuit Jeremiase unnattarkoæt, Ittersamullo immekangitsomut mauarsoalingmut egekoaet. Taimaitomik innuktenne pivlugit, Jehovab kamautiksa agdliartorkau taima aktiksomik annautiksarotillugit aglaet. Merssa Nebukadnezarelo sorssuktuksarperksoeelo tamasa taursoma kăkoei, Jerusalemut pekollugit, taukkoalo illuniarpeit Iglorperksuit.

Iglorperksoarmiullo kăktorsoængorput. Kèsalo Iglorperksuit isserbiginaesuaralluktuakeit Babilonemiut, nàlegaunerællo kemmăniælermet, Babilonemiut mallidlarpaet, tiguvlugolo Jerichum erkane, pisillugolo nàlegaunermingnut, kittorneilo tokkopeit irssigitillugo. Kingorna tekpeelisipaet, irssik asserorlugik, kellersorlugolo piaet Parnărutinnik sauviksoarnik, Babilonemullo aularupaet.

Erngutsillo Gudib nàlekbiksoanĕtut tamasa, pekoterperksoeelo tamasa, Nebukadnezarim aularukoei Babilonemut. Jehovablo nàlekbiksoa ou-

oupaet, Karmarsuillo Jerusalemib auateisigutẽtut asserorpeit, Innuillo aularupeit, Babilonemiut nàlegauneraennut kivgartortongorkollugit Okkiut 70.

Ajokaersutikset.

Taima Uminarkorsùt, Mosesim aglegeine okauserisimarsok erkoutitãvok Israelib kingueinut. Innuit aularusimaueit nunaennit, kattisimaviaennik ussornartolingmik paerotisimaueit. Nàlekbiksoak pinnersuseliksoak ounekarsimavok; Okautsit kaumarsautikset tussaegãjungnaersitãput. Aijai kannok nagliungnartuksarsinakallunelo allianartuksarsinakau illa! Gude nàleissàerlugo!

Eri. 221. Jerusalemiunâ kannok pigâse
Pidlàrluse Kammaumik Gub!
Nàlegaunerselo naume nàlekbikse,
Pisitaursoselo adlennut Nunennut!
Kristomiunâ tekkordlòrsigik!
Taukko Gub kannok tikkidlàrmagit.
Okadlariaurnasse: kennigâgauta
Ivkotut pidlagaussengitsugælluta!

---

63. Angutit 3 Kirssersùme ingnelingme.

Daniel 1 — 3.

Israelekut nàlegaunerigalloeesa Kingueinnit Nukkakpirset illeit Nebukadnezarib kennerniarkoei kivgartoriksukset iglorsoamine. Taimaituksello Danielib, ama Sadrachiblo, Mesachiblo, Abednegublo illageit. Taukko pivlugit Nàlegaunek pekorsiok, Udlut tamasa tunnirsarkollugit ner-

nerrirsæksame illeinik, immiksamelo Weinim illanik. Danielele ingminik ivlernarungnàersitsomanginame tamakkoninga, Kivgarsoak Nâlegaunerub pãrsirsungortitaunera tuksiarbiga, Naursoinarnik Immeenarmiglo innùtiksakartekollutik. Kivgarsũblo pãrsirsõnerub taursoma tamanna urssersarpa Udlut kollit. Tava puelasõngorneròput taukkoa, Nukkakpirsennit adlennit tamannit, Nàlegaunerub nerrirsaekseinik nerrirsunnit.

Gudiblo illissimarsusekartillugillo siunekarsuselingortipei, Nàlegaunerublo missigei, kolleriartarlutik illissimarsõnerómetta, Ullorirsennik Illissimarsunnit tamannit, Danielelo nàlegangortipa Illissimarsunnut tamannut. Tava Arssilliak goldiũrsok angesõrsoak Nebukadnezarib sennakoa, Attarkirsarsoarnullo tamannut aulartitsiok, Arssilliak tamanna nàlengnarsiartorkollugo, tamannullo tuksiarbigekollugo. Kardlortaursuillo nippeit tussaumarsaulerangetta, tava kinale serkomigaræsuaromananelo, Arsilliamut tuksiaromangitsok egitaussavogõg Kirssersùmut aumainængortitamut. Tavainarlo Judit ivko pivlugit, Nedukadnezaremut okariartortokarpok, ima okalluktunnik: Attarkirsak Nàlegaunengã! Gudib innùmersortillissit! Idlit inneitsisimavotit, Arssilliak goldiũrsok tuksiarbigekollugo; kissiene Sadrachiblo Mesachiblo Abednegublo tuksiarbigingilæt tamanna. Tava Nebukadnezare pekorsiok sakkomersitsivigekollune taukkoninga, imalo okarbigei: Gudiga illivse saok nàlekomangilissiuk? Atta, nællunàernekarle kinaursok Gude tauna illivsenik

an-

annektitsiginnaursok arksamnit! Taukkoa sãpaet, okallukluliglo: Atta, gudivta nàlegarirsauvta annektisinnauãtigummè Kirssersùmit aumainængortitamit, piomangipelle, taimaitok, idlille illissimaissauet, Arssiliak tauna goldiũrsok tuksiarbigiomãnginautigo. Tava Nàlegaunek kammaktorsoangorpok, pekorsivlunelo Kirssersùt ounartorsoangortingãrkollugo illerkoanit arbenek mardlungnik. Tavalo Angutit taukko annorarsimaulutik, kallipàksimaulutiglo, kammiksimaulutiglo, kangursàrsimaulutiglo, kellersorsimaulutik eginekarput Kirssersùmut aumainængortitamut. Ingnersoarlo taima aktiksomik parssunekarpok, Angutit taukkoninga outsirsukset asserornekarput aglaet Ingnersũm ikkoelaneranit.

Tava Nàlegaunek annilangãlerpok, kiglissioirsungortitaminullo okarpok: Ingnermut egingikivut Angutit pingasut? Uangale sissamaet tekkoakka Ingnerme pissuktut asserorsimangitsõvlutik, sissamagællo arssekarpok ernerirsaursorlusaok Gudinnit. Nebukadnezarelo Kirssersùtim angmarsoætta sillatanut piok, okallukluneło: Sadrachelo, Mesachelo, Abednegolo! Gudib kotsingnerub kivgei okkorse, annigitse! Tava taukkoa anniput, nuijeillo ousimangilet, annoreillo ousimarsomik tippekangilet. Tava Nàlegaunek ima okallulerpok: Gude ussornarsile, engeline taursoma aulartisimamago, kivgenne tettigirsinne annaukollugit! Nalegaunerlo innuktaminut tamannut inneitsiok imaitomik: Sadrachiblo, Mesachiblo, Abednegublo gudiænnik mittautiginiktok, tauna tokkotaussavok;

merssa

merssa taursomanga gudekangimet adlamik taima annaursiginnaursomik taursomatut. Tava Angutit taukko pingasut taursoma attarkirsangortipei Babiloneme.

Ajokaersutikset.

1. Assærsenã innùsuktut okkorse! Danielesut illivluse Namaginingnek illivsesaok illerkoriniarsiuk sungiuniarlugolo! Merssa Illiniarnermut kajumingnek, illissimarsungornerlo Innùsuktut ajorput, Nerrirsæksennut issumakainartut. Daniele tussarparse, namainartomik nerrirsarlune ajungitsungoangorsimamet, sillalingoangorsimaulunelo; merssame Jehovamut kivgariksorsoangorpok aglæt kingorna.

2. Nàlegaunerub kammangnera Danielim ikkinguteisa mersoringilæt, tokkojomaneròput aglæt Nàlengnermit Arssilliamik. — Attuarkit Matthæusim aglegei Kap. 10, 28.

Eri. 39. Angutit pingasut nauk erksisægaursut
Illomòrlutik nàlekput gudimingnut.
Taukkotut, Jesuseà, ussorillagit,
Unnersiutigællutit Assænermit!

---

64. Daniele Ittersame Loeversuit innaennêtok.

Dan. 6 — 9.

Nebukadnezarelo erneralo Belsazere tokkomennik, nàlegauviæk Dariusib pigilerpa. Tauna issumakalerpok, Daniele attarkirsarsoangortitsomaulugo nàlegauviminut tamannut.

Tai-

Taimaitomik Nàlegarsuit piniælerput, Daniele paitsisiksarsiorbigællugo, taimaitomigle nervsarbigiginnaungilæt adlamik, kissiene nàlengniarsusianik Gudemut. Tava (pekoserdluklutik) Nàlegaunek tuksiarbigæt ima inneitsiniarkollugo: Udlut 30 kemmòtinagit, Nàlegauneroungitsomut Innungmut nellinginarmut Gudemulloneet tuksiartokarpet, tauna egekollugo Ittersamut Loeversuit (Kemmiursarsuit) innænnut. Tava Nàlegaunerub tamattominga akkoarei. Danielible tamanna tussaramiuk, iglominut majoarpok, Udlormelo atauseenarme pingasuriartarlune serkomigartarpok, kangatun illivlune Gude ussorirsarpa kutsauvigirsarlugolo. Tava Nàlegarsuit ivkoa tikkillutik, Danielelo tuksiartok kanningarpæt, Nàlegaunerlo orniklugo ima okarbigæt: Danielib Judit illætta idlit inneitsisit assiginnarlugo nàlengilãtilloneet, merssa Udlorme atauseenarme pingasuriartarlune tuksiartarpok. Tava Nàlegaunek alliaisulerpok, Danielelo serniginiaralloarpa. Nàlegarsuille taivkoa akkulekitsorlutik Nàlegaunek orniktarpæt, okarbigællugolo ima okalluklutik: Attarkirsak Nàlegaunengã! Idlit illissimauet, Nàlegaunerum inneitsisei tamarmik adlangortitaussengimetta. Tava Dariusim aikoa Daniele, taunalo egipæt Loeversoarnut ittersamẽtunnut. Nàlegaunerle okarpok: Gudib sorajuitsomik kivgartorbigirsauvit annaulissit! Tava Ujararsoak pisipæt Ittersam angmarsoanut pãnut, Nàlegaunerublo nællunærkutserpa nakkitauminik, Danielemut sillaitsulliartokarkonago. Nàlegaunerlo ẽsingilak, sinniksakaranelo. Udlãlermello

Itter-

Ittersak ornigæsuarpa, kòkselavlunelo torklorpok: Danieleã! Gudib tokkosuitsub kivgaã! Loeversoarnit Gudivit annaunek ajungisimanerpãtit? Danielib sãpa: Gudima engeline aulartika; Loeversuit karneit taursoma irvsaruserlugit mattusimauarpei, allianartomik illiorbigekonanga. Nàlegaunek tava tipeitsungãlerkau, Danielelo Ittersamit kakkitekoa, Angutillo taursominga passiklersut ivko Loeversoarnut Ittersamut egekoei. Nettermullo taukkoa sulle tùsimatinagit, Loeversuit pieit, nungulluinarlugillo, saurngit aglæt. Tava innungnut tamarsoarnut Dariuse aglektitsiok imænna: Nàlegauvimne tamanne Danielib gudia nàlengnekaissavok, annaursirsõgame aunektitsirsõvlunelo nauianartomit, Danielelo annausimaua Loeversoarnit.

Tamattomònakut nellautsorpok, Daniele tuksiarmet, Engelib Gabrielib tingivlune tikkipa imalo okarbigællugo: Okkiut 490 kemmòtserkonekarput, Kristuse Nàlegaunek tikkisinago, tava Illuaitsullirset pèjarnekaissaput, Illuarnektarlo nãksaungitsok pekartitaussavok, Ajungineroursorlo tennitaussavok, Kristuselo pejægaussavok (tokkotaussavok).

Ajokaersutikset.

1. Udlorme atausseenarme Daniele pingasuriartarlune serkomigartarpok, Gudemut tuksiartarlune, taimaitomik illerkoriksokarame, Nautarlune, taimaitomik illerkoriksokarame, Nauianartut aglæt assiginnarpei. Illivsele Tuksiarnek iktorutigirsarparse innukartillugo.

2. Sulle mãna pekarpok Gude, Danielim annaursirsa Loeversuit karneinnik; taursoma ser-

sernigidlàrarei pãrirsarperksoenne tettiginiktortinne.

Erin. 184. Loeversoarnut êkomænne
Daniel, nauiataipok.
Gudemut tuksiangârlune
Taursomanga annaursâvok.
Taimaimet tuksiartaritse,
Nauk mittautigirsarpasse!
Tuksiangitsum iktorlune,
Iktorutigataok Gude.

---

65. Judit utterneraet Babilonemit. Esralo Nehemialo.

Okkiorme siudlerme Korese nàlegauneròmet Nuname Persieneme, Israelib kinguei Babilonemut aularusimametta kingornalo Okkiut 70 kàngiumetta, tava Jesaiasim erkoutuksamik okalluktum okausee erkoutillugit, Nàlegaunek tauna Jehovab kajumiksarpa, okaursiniarkollugo imænna: Igluksaminik Jehovab sennatekoãnga Jerusaleme. Taimaitomik illesse taursomanga innuktarirsaursut, tekpauunga aularlit! Tava Gudemit annernermikut kajumiksarnekartut tamarmik pilersãrput. Nàlegaunerublo Koresib tunniei Erngutsinnik Nàlekbiõgalloarme attorsimarsunnik Nebukadnezarib pejægeinik. Tava aularput utterlutiglo Nunamut Judæamut, nungullutik iglorperksoarigalloamingnut. Kaumetillo arbenek mardlungolermetta, Innuit tamarmik pauunga Jerusalemut kattisimaiartorput; Josuablo Pellessiunerub, Serubabeliblo Judit nàlegarsoætta sennatipæk Jehovab tunnirsirsarbiksa,

biksa, pillutalingnik (Aualekotinnik) tuppiursarlutik udlorsiorput. Nàlekbiksablo tungauviksa sennaumarsuk, Pellessit neijorlugit kardlortartorsoangorput, Gude ussorællugo. Arksoadlersulle Samariam iglorpeinnĕtut tamanna tussaumagamiko, Innuit sennarsut nangartarlugillo erksisàrpeit, sennausàersillugillo, Dariuse Persieneme nàlegauneròtinago Okkium aipa nedliutserlugo.

Profetigle Haggaialo Sacharialo erkoutuksamik okallulerpuk, Gudib pekorsa malliklugo. Haggaialo ima okarpok: Nìkkadlorteiserluselo sennauiaritse, tamerssa Jehovam okausee: Uanga illagissauause! Nàlekbiksab tamattoma kingudlium ussornarsusiksa angnerùngăissavok Nàlekbiŏgalloab siudliub ussornarsusianit. Tava Serubabelelo Josualo ama pilerilerpuk, Gudib nàlekbiksa sennatiniarlugo, umarirsŏgamiglo inneræsuarpæt, attorkărbialo udlorsiorpæt tipeitsungărlutik.

Tamattoma kingorna Esra, merssa Aglekennik illissimarsorsoak, Babilonemit pauungnarlune Jerusalemut piok, Anningaursaeksello erdlingnartorsuit, Erngutsillo Nàlekbingme attugaekset tikkiupei.

Nehemiasiblo Persermiut nàlegauneraetta kivgarsoaettataok tussaumalerpa, Jerusalemib karmarsoee ungalorsoee asserorsimarsut sulle sennakiksimangimetta. Tava kejăvlune ĕsinanelo tuksiarpok, Nàlegaunermullo okarpok: Idlit nàlegauneróvlutit illuarissauviuk, aulartitsomavlunga angaejokaengma iglorperksoinnut, tamakko

tamakko sennatiniarkollugit? Tava Nàlegaunerum aulartipa tekpauunga. Karmarsuillo tamakkoa sennanekaràermetta, kingorna Innuit kattisimaniarput, Esrablo kotsiksome kikkàrlune Makpersaeket inneitsisiglit makperpei, nevsokangitsomiglo tussarsauluartomiglo tamakkonane Okautsit attuarnekarput Innungnut. Okautsillo Inneitsisit Innuit tussaramikik tamarmik kejăput. Esrable okarbigei; Ernumakenasse, Jehovamik tipeitsutigirsakarnek nekkursautigaellugolo illuarsautigissiuk!

Kakkugongormet Israelib kinguei ama tava kattisimaiartorput, alliaisuklutik perkiksimivlutiglo ajortittik niptarpeit, Ajokaersoirsullo naekkoiput, Jehovamullo tuksiarlutik, ima okallukput: Jehova Gudeă! angaejokauvut aularusimauettit Nunamit Egiptenemit, pisisimaulugillo Nunamut tamattomunga. Taukkoale kingorna nàlengitsongorsimaput, taimaitomik tunniusimauettit kingarsarteinnut. Idlit illuartorsŏvotit, uagulle illuaitsulliarsimakaugut. Taimaitomik Udlok tamerssa kivgăginnarpogut Nuname Idlit tunniursarne angaejokautinut! Tava malligaeksiorput àngerlutiglo, Gudim inneitsisei mallikluaromagamikik illomut.

Tamattoma kingorna Profetekut Malachiakut okallukpok Gude okarlunelo: Atta! engeliga aulartitsomauara Arvkotiksak siunemne illuarsarkollugo. Nàlekbiminullo aggerkajalissavok Nàlegak ujarniaegarse, merssa Engele illageersutiksiursirsok nerriugirsarse. Terssa, aggilerpok; tamerssa Jehovam okausee!

Ajo-

Ajokaersutikset.

1. Nàlekbiub kingudliub ussornarsusia angnerũngărsimavok Siudlium ussornarsusianit, Annaursirsok nangminek tamattoma illuane sakkirsarsimaulunelo ajokaersoirsarsimamet; taursoma neijorsusianik inniginekartok, illomut nellekangitsomik ussornartoursuseliksõvok!
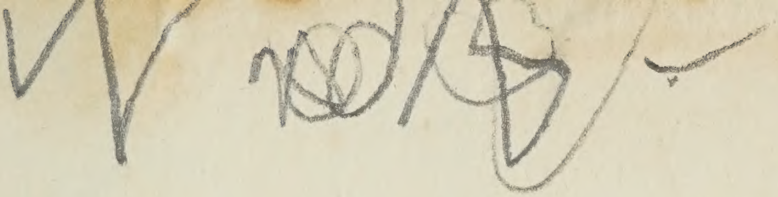
2. Atta, tauna aggilerpok: Okausek tamanna Gudim okauseesa Testamentitokame agleksimarsut nagatigaet. Māna tikkisimavok Annaursirsok, Operluartut kangarsoak nerriugirsaet. Taimaitomik tuksiarbigissiuk isserkollugo umaetivsinut, illomut!